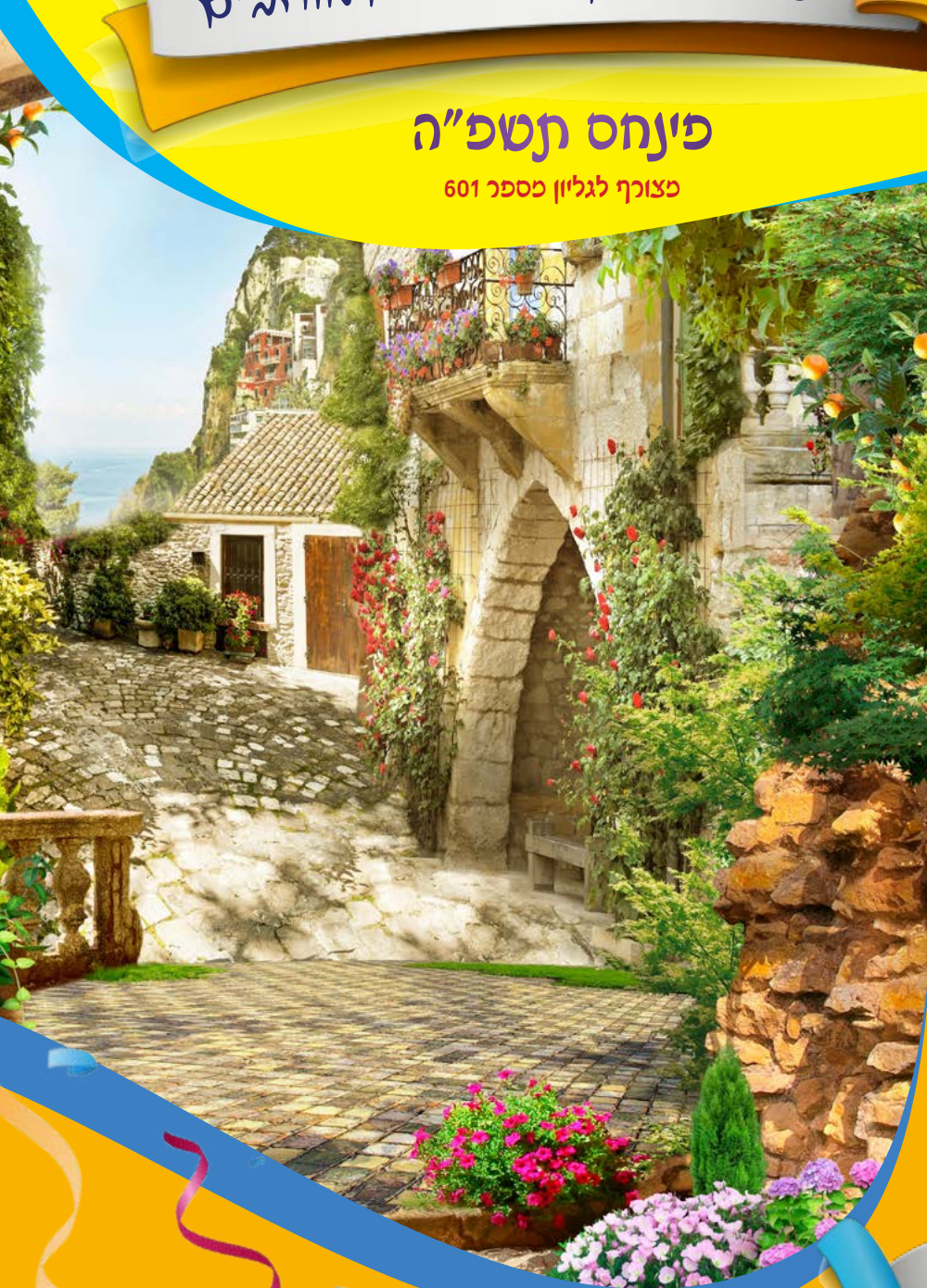

אתווקים

סאונים ותוכן של הילדים אוהבים

פינחס תשפ"ה

מצורף לגליון מספר 601

מצורף למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

S025004569@Gmail.com

דפוס
מהיר
ומתקדם

שפיד

מעל
15,000 קוראים

כבר 2025 ועדיין
אף אחד לא המציא
מיגונית אישית
מתקפלת לכיס.

מיקום מושלם למצלמת אבטחה...

"הדבר הכי טוב שתוכלו
לקחת מאנשים שלייליים,
זה מרחק."

אישתו קנתה ספר
בישול..חזר מהעבודה
ושאל מה עם ארוחת
צהריים? אמרה לו
בעמוד 38!

פירסום
ראשון: חוסל
מוסטפה סנדל.
ראש מערך
הכפכפים בחאן
יונס.

מבצע!!!
תבוח אדום
5.49 ₪

הידעת!!
בזמן שאשה בוכה
כל הנשים הופכות
לחברות שלה לא
בגלל שהן עצובות
אלא בגלל שרוצות
לדעת מה בסיפור

בן 6.5 התקוטט בבית הספר:
אמא: למה אתה רב מכות
ולא הולך למורה?
אבא: מי ניצח?

⚠ התרעת חירום: חמורה ביותר
יש להישמע להנחיות פיקוד העורף
ברגעים אלה טיל מתימן מתקרב לאזורך.
יש לצחוק בקול גדול ולחזור לישון.

דבר העורך

להירות נאותה? כריק...

לפני הכניסה לארץ ישראל התייצבו בנותיו של צלופחד לפני משה רבנו, וטענו: "אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קורח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו" כלומר, אבינו לא מת בגלל שהשתתף בחטא של כלל העם כמו חטא קורח וכל עדתו, אלא הוא מת בגלל חטא אישי.

משה לא עונה להן אלא - "ויקרב משה את משפטן לפני ה'" מדוע היה זקוק להכרעה מיוחדת של הקב"ה? מסופר על רבי יוסף באב"ד בעל ספר "מנחת-חינוך" כשבאה אליו שני אנשים לדון תורה, משפתחו בטענותיהם, הזכירו לרב כי בשעתו נמנו בין ידידיו הקרובים ומנעו מחלוקת עמדה לפרוץ כנגד הרב, מיד הפסיק רבי יוסף את הדיון, ואמר שאין הוא יכול עוד לדון כאן,

גם כאן משה רבנו, לא רצה לשבת בדין של בנות צלופחד, והביא זאת לקב"ה, כי חשש, כיוון שפתחו בכך שאבא שלהן - צלפחד לא היה חלק מהמחלוקת של קורח ועדתו, שהייתה מכוונת כנגד משה ואהרן, שמא יושפע מדבריהן ואז עלול לפסוק דין שלא בצדק.

כמה עלינו ללמוד מחכמתם של רבותינו זצ"ל...

בידידות ובחיבה
נר עמלם

תימן עוד לא הבינו שהיום אנחנו
רואים שזה טיל מתימן ופשוט
ממשיכים לישון

נעשה שיהיה

פועל הישועות מעצור!

הקטן "אסוואד", צפונית מערבית לצונא בירת תימן. רבינו נולד לאביו רבי יצחק, אביו היה קדוש וירא שמים שהדריך את קהילתו בדרך התורה בלי שום פקפוק. בקיאותו של רבינו נודעה בשערים, כוח שינונו וזכרוננו היו להפליא - כאשר מסכתות רבות היו שגורות על לשונו, וכן בקי היה בשפה סדרי משנה ובחיבור משנה תורה לרבינו הרמב"ם. רבינו גם היה מסיים את ספר התהלים בכל שבוע כ"ו פעמים מלבד סדר לימודו. היה נודע במידותיו הנשגבות ובענוותנותו הבולטת, ומלבד עזרתו לעניים היה אוהב וגומל חסדים טובים בגופו.

בשנת ה'תש"ט זכה רבינו לחון את עפרה של ארץ ישראל, רבינו יחד עם בני קהילתו בכפר הערבי הנטוש - עג'ור. תנאי המקום היו קשים מאד. מצבת קבורת הצדיק הייתה עלומה שנים רבות ותושבי המושב, עולים חדשים מכורדיסטן, לא ידעו מאום על הצדיק הגנוז הטמון בו ומגן עליהם. סיפור גילוי הציון היה על ידי חלום מופלא, וכך היה: זקנה שהתגוררה בבית הקרוב לעץ החרוב היתה אשה תמימה ויראת השם, והנה באחת הלילות היא חולמת ורואה לפניו דמות הדורה של צדיק בעל צורה וכך אמר לה: "שמי רבי יצחק גברא ואני קבור תחת עץ החרוב הסמוך לביתך, לא תפחדי, אני מבקש ממך שתשארי להתגורר במקום ותשיגי על קברי, וזה לך האות, אשה פלונית ממכרותייך שכבר עברו כמה שנים מנישואיה וטרם נפקדה - תפקד ותלד שלושה ילדים". עוד אמר לה "מדוע בני אינם באים אלי?"

הזקנה התעוררה מן החלום ותכף סרה אל עץ החרוב והחלה בעבודת נכוש העשבים, עד שמצאה את הקבר. היא ניקתה את המקום היטב, והגביהה את גל האבנים, לאחר מכן החלה להדליק נרות במקום והרבתה להתפלל בו, דבר פלא היה שם כאשר נר השמן שהדליקה היה דולק משבת לשבת ולא כבה. כמה ימים חלפו והנה באה לבקרה אותה מכרה, תכף הקדימה הזקנה ותאמר לה "אני יודעת כי אכן נפקדת בדבר ישועה", האשה השתוממה ושאלה מנין את יודעת זאת, אז גלתה סודה עם ספור החלום.

מאז, החל להתפרסם מקום גניזת הצדיק ובאזור כלו עברה השמועה כי קברו של צדיק גדול נמצא בסמוך, עד שרבים החלו לפקד את הקבר ולהיושע. מאות ואלפי סיפורי ישועות רבים נקשרו סביב קבר הצדיק ודמותו הקדושה והנשגבה, בפרט ידועים סיפורי ישועות ומופתים בענייני זיווגים. מעוכבי שידוך רבים שחלקם כבר הגיעו לכדי יאוש עקב מצבם, זכו לישועה פלאית לאחר תפילה בציון הקדוש, ותקצר היריעה מהכיל. דמותו תעמוד לנו לעד, ותהא למליך יושר בעד כל בית ישראל אמן.

פרשת השבוע

פניחס

חבל על דאבדיו

שאלה שחוזרת לאורך השבוע
ומה היה פתוב בדרך הקרוע?

וסבא הקריא: "דהרי משה רבנו ע"ה עשה כן במלחמת עמלק ומדון, והרג את המצרי, ועם כל זאת בנה את המשכן... אמר המעתיק, לפי הנראה היה בדעת כ"ק א"א הרב זללה"ה להרחיב הדבור ולתפרץ על כן, אך לא מסתייעא מלתא, וחבל על דאבדיו... אתם מבינים? בנו של הרב שהדפיס מתוך כתב ידו של אביו הנפטר, מצא את השאלה ללא התשובה! וכתב 'חבל על דאבדיו'... התשובה לא נכתבה בספר, ואם כן, אינן לכם סבה לכעס על 'חיאלי'!"

"אהה, לא כעסנו עליו בכלל...", נענו הילדים. "לכל אחד יכול לקרות שמספר בלוי נקרע בטעות דף בזמן הלמוד. אבל עתה נסינו יחד בכל כוחנו למצא תשובה לשאלה..."

"אולי אתם", פנה ילד נועז לסבא, "יש לכם הברקה טובה?"

אבל סבא נענע בראשו. "לא. גם אני נסיתי לחשב בשאלה, ולא עלה בידי. כה חבל שתשובת הרב אבדה..."

אבל שמעו ילדים מה חשבת? אנו מצטערים כעת בשל חדוש אחד שאבד עקב תלאות הגלות. אך זה רק אחד מאלף-אלפים מהחסרון האמתי שלנו!

סבא לא הספיק לשקע עמק בסקרנות, כי מיד כשנפרד מיוסף חיים, הגיע להתייעץ עמו - לא פחות ולא יותר אלא אביו של 'חיאלי'.

"ילד שגזל משהו", שאל האב, "ואין שום אפשרות להחזיר את הגזלה. מה הוא יכול לעשות?"

"מה הנושא?" סבא רצה להבין. וכן החלה התעלומה להפתר. אביו של 'חיאלי' ספר שבנו, בהיותו בחייד הקודם, דפדף פעם בספרית החייד בספר בשם 'שו"ת הד"ר. הספר היה יצון ובלוי - ודף אחד נקרע... 'חיאלי' תכנן להדביק את החלק הקרוע, והניחו בינתים בצד, אך עד שהגיע להדביקו - הדף נעלם.

"וזה היה דף חשוב?" התעניין סבא. "מאד!" השיב האב. "החצי הראשון של הדף שואל שאלה על דוד המלך ומשה רבנו - והתשובה נמצאת בחצי השני, שנקרע. כעת אי אפשר לדעת מה התשובה, וגם בני אינו זוכר אותה."

"היתכן", קרא סבא נדהם, "שכל הילדים שהגיעו לשאל את השאלה - מצאו אותה יחד בספר, ללא התשובה?"

"אכן, 'חיאלי' שמע שחבריו מן הכתה הקודמת סקרנים ומחפשים את התשובה, ולבו נוקף אותו מאד..."

"אל תדאגו" סבא אמר, ומיד קם ונסע לספריה רחוקה - בה, כפי ששער, הצליח למצא עתק נוסף של הספר הישן. סבא צלם את הדף המדובר, ומהר להתקשר לביתו של 'חיאלי'.

"'חיאלי' לא בבית", ספר אביו. "הוא נסע לחייד הקודם, לבקש מחילה מחבריו על שאבד את הדף."

סבא מהר לחייד, שם מצא את 'חיאלי' מקרן בילדים נסערים.

"הקשיבו", סבא קרא, "מצאתי בספריה את הספר 'שו"ת הד"ר - שלם ולא קרוע!"

בן רגע התאספו הילדים סביבו. "נו, מה פתוב בחצי הדף החסר???"

רובי, אחד מילדי השכונה, נגש בתם התפלה לסבא.

סבא לא העלה בדעתו שהשאלה שבפי רובי עתידה ללוות אותו ימים ארוכים. "שברתי על זה את הראש..." כן אמר רובי, "וממש מסקרן אותי לדעת תשובה. כתוב במדרש שדוד המלך לא בנה את בית המקדש משום שגלחם מלחמות ה' עם אמות העולם, וכיון ששפך דמים לא יבנה את המקדש."

והשאלה היא: הרי גם משה רבנו גלחם במדון ובעמלק... ובכל זאת הוא בנה את המשכן?"

סבא נהנה מאד מהשאלה המעניינת. "אמרו שאין מצב שרבי יהושע לא ידע תשובה", הוסיף רובי, אבל סבא נאלץ להודות שאינו יודע.

בדרך חזרה הביתה, עצר את סבא ילד נוסף. הפעם היה זה גרשון, ובפיו - אותה שאלה...

סבא חיר וענה שאינו יודע, אבל ביומים הבאים הגיעו אליו עוד חמשה ילדים עם אותה שאלה.

"מענין", שח סבא ליוסף חיים, "כנראה הרבי שאל את השאלה בכתה, והילדים מחפשים תשובות."

אבל כשפגש את 'חיאלי' עם אותה שאלה, הענין נראה חמור יותר. על פניו של 'חיאלי' נכר היה שהתשובה היא בנפשו.

"נראה שאתה ממש לחוץ למצא תשובה", העיר סבא.

'חיאלי' רק הנהן בלי להסביר.

"מה יכולה להיות הסבה לכו שילד אחד נזקק נואשות לתשובה?" ביר סבא לדעתו של יוסף חיים.

"כנראה הרבי הבטיח פרס לעונים, והילד חושק מאד בפרס", הציע יוסף חיים.

אבל חקירה קלה העלתה את העובדה המדהימה: 'חיאלי' אינו לומד עם שאר הילדים ששאלו אותה שאלה. הוא עבר בשנה שעברה לחייד אחר...

'מלכה ושריה בגוים, אין תורה' (איכה ב' ט')

אחד מרגשות האבל על החרבון, עליו אנו מקוננים במגילת איכה - הוא הפאב על התורה שחסרה. הגלות, הרדיפות, השמדות - פגעו בלמוד התורה; תלמידי חכמים רבים אבדו, וספרים כה רבים אינם. על אלה אני בוכיה.

"טעמנו טפה מים הפאב של אבדן התורה בעקבות החרבון", סיים סבא. "ושנזכה במהרה לראות בשוב ה' לבנינו ובהרמת קרן התורה!"

ואלה תולדות

הרב מנחם נחום קפלן זצ"ל

רבו של ה'חפץ חיים'

ידוע בכינוי: רבי נחומק'ה מהורודנה

נולד בשנת תקע"ב, נפטר בח' בחשוון תר"ם

מתחת למטה

מה עשה? ושראל מאיר, הבחור הצעיר? הסתתר מתחת לספסל בעזרת הנשים כבר מתחלת הערב. בלילה הגיע השמש, ראה שהמקום ריק ונעל את בית המדרש. והנה הגיעה השעה שתים עשרה בלילה ורבי נחומק'ה נכנס לבית המדרש. ה'חפץ חיים' שהיה אז נער התבונן בהתרגשות.

הוא ראה כיצד רבי נחומק'ה נגש לבימה ומוציא מקפסה של טליתות ישנות ספר כלשהו. הוא הבין שזה ספר קבלה. הנה הרב פותח אותו ומתחיל ללמד בעמידה, כדרך תמיד. והנה אש גדולה מלהטת נצתה סביב רבי נחומק'ה, וישראל מאיר הצעיר נבהל מאד. הוא רצה לקרוא בקול כדי שייבואו לכבות את האש, אולם הרגיש כי אין זו אש רגילה. כי האש שעוטפת את רבו אינה אלא אש רוחנית הבוערת מתוך הענינים הגדולים שהאדם הגדול עוסק בהם.

רבי נחומק'ה מהורודנה

רבי שלום סים את ספורו, והבחור שמע את רבי ברוך בער מגיב ואומר: "זהו ספור על גדלתו של ה'חפץ חיים', שפבר בגיל חמש עשרה יכול היה לראות בעיניו את האש הקדושה הזו!"

רבי שלום ספר ספור נוסף ואולי גם ספור שלישי או יותר על רבו ה'חפץ חיים', אולם מיד אחרי הספור השני הרבנית גלתה את הבחור שמתחת למטה וגרשה אותו במטאטא... ולנו נשאר הספור על ה'חפץ חיים' והצצה קלה לגדל קדשתו של רבו, רבי נחומק'ה.

הבית של רבי ברוך בער ליבוביץ היה כמו ביתם של בחורי ישיבת קמניץ. חדרי השנה וחדר הספרים ואפילו המטבח היו כמו חלק מהישיבה. בכל עת הסתובבו בבית בחורים ועשו בו כבתוף שלהם, טגנו ובשלו ואכלו.

רק לעתים נדירות היתה הרבנית משלחת מהבית את הבחורים. פעמים פאלה קרו למשל כאשר היה מגיע אל הבית אדם גדול ורצונו היה לדבר עם רבי ברוך בער ביחידות.

ערב אחד הגיע תלמידו הגדול של ה'חפץ חיים' והתפלל תפלת ערבית בישיבת קמניץ. רבי שלום מאישישוק, כן קראו לו.

אחד הבחורים הבין שעוד מעט יגיע רבי שלום לביתו של רבי ברוך בער ויספר לו ספורים מה'חפץ חיים'. אלא שלפני כן הרבנית תדאג להשאיר להם שטח ריק. מה עשה הבחור?

נכנס אל מתחת למטה בלי שהרבנית תשים לב לכו. והנה, כמו שחשב כן היה, והוא שמע את רבי ברוך בער מבקש מרבי שלום, לספר מחיי ה'חפץ חיים'.

"כאשר היה ה'חפץ חיים' בחור בן חמש עשרה הוא הלך להורודנה ללמד בישיבתו של רבי נחומק'ה. הוא שם לב כי רבו, רבי נחומק'ה מהורודנה, חומק בכל לילה בשעת חצות לבית הכנסת הריק ונועל אותו היטב. ה'חפץ חיים' חפץ היה לראות מה עושה רבי נחומק'ה באותה השעה בכל לילה.

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות • פנינים ופרפראות • מדות והליכות

פנינים

לכן אמר הנני נתן (כו, יב) - בגימטריה פינחס בראשיתו בראשיתו הכהן, וכן כי עם קדוש אתה, וכן וישמע משה ויטב בעיניו, לרמז על מעשה פינחס והקברית שזכה לה. (כפתור ופרח)

הנני נתן לו את-בריתי שלום (שם) - שלום נוסטריקון שלום ואין למו מכשול, וכן שלא למות ללא הנא"ו שהיא קטועה, כדי לרמז שפינחס הוא אליהו ולא מת. ואם הנא"ו הקטועה נקראת כמו יו"ד, נקראת התבה שלים בגימטריה ש"פ, כי מזמן פינחס שמשו ש"פ כהנים גדולים בקהנה, שמונים בבית המקדש הראשון, ושלש מאות בשני. (ספרים)

שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל (כו, ב) - נמנו כאן ששים וחמש משפחות בשבטים, כנגד האותיות של השמות אברהם יצחק ישראל, ראובן שמעון לוי יהודה יששכר זבולון דן נפתלי גד אשר יוסף בנימין. (שומר אמונים)

וצלפחד ברחפר לא-היו לו בנים כי אס-פנות (כו, ג) - נרמז כאן מה שדרשו את דברי חז"ל בת תחלה סמן יפה לבנים, שהאדם הנמצא בכל-דרך שהיא, צריך לדעת שעדיין הוא בבחינת פת, ואז הוא סמן יפה לבנים ויעלה מדרגה לדרגה הנקראת בנים, וזו הפנה וצלפחד לא-היו לו בנים כי אס-פנות, שתמיד צריך להחשיב עצמו שעדיין לא הגיע לדרגה הגבוהה, ואף שמות חמש פנותיו מרמזים על העליה שצריך לשאף תמיד, מחלה - נוסטריקון מחפה להוסיף המצות, מחפה ללמד התורה, ונעה - ומצפה נחלת עבדי ה', חגלה - חסדים גומל לכל-החכמים, מלכה - מכין להם כל-הצדק, וכן מכניסם לביתו כל-הימים, ותרצה - וזוכר תמיד רב צער השכינה, וכן מחלה מלשון בקשת מחילה ומחלה עצמו לעבודת קונו, חגלה - חג לה, ומלכה שנימלך עם קונו ועושה תמיד את-רצונו. (ויאמר שאול)

אחות נחלה (כו, ז) - נחלה נוסטריקון נפשנו חפחה לה, כי עלידי תפלה ודבקות בה, זוכים לשפע ונחלה בלי מצרים. (אזור אליהו)

ביום השמיני עצרת תהיה לכם (כט, לה) - יום בגימטריה 56 ומחציתו 28 שהוא חצי תבת לכה"ה, כי חצי לכם וחצי לה. (רעיונות נתן)

ספורים בפרשה

פינחס בראשיתו בראשיתו הכהן (כו, יא) כשהיה רבי שמואל מליובאוויטש ילד כבן שבע-שמונה, שחק עם חבר בשם פינחס מלסוב, שהיה נכדו של רבי הלל מפריטש בעל "פלח הרמון". המשחק היה בבאר מים שעמדה בחצר, מעליה היו תלוי אסל עם שני דליים, והשניים השתעשעו בירידה ועליה בדליים. במהלך המשחק, ירד הילד שמואל בדלי למטה, אולם חברו התל בו ולא העלה אותו במסכם על-ידי הכבדה על הדלי שכנגדו. הילד פרץ בבכי אולם לא היה בכחו לעלות, עד שבאו אנשים לשאב מים מהבאר והעלוהו משם. לאחר זמן, פגש את חברו פינחס ואמר לו בחדוד: "שים לבך לדבר זה. פרשות חקת ובלק מחברות לעתים (בחוץ לארץ, ובעדת בני תימן גם בארץ-ישראל), וכן גם הפרשות מטות ומסעי, אולם פינחס שביניהן אינו מחבר לעולם לא לפרשה שלפניו ולא לאחריו. יודע אתה מה הטעם לכך? מפני שפינחס הוא דוקרני ועוקצני, ואי-אפשר להתחבר אליו... עברו שנים, ורבי שמואל - הוא המהר"ש, עלה על פס הנהגת חסידי ליובאוויטש על-מקום אביו ה"צמח צדק". יום אחד הגיע אליו ר' פינחס מלסוב הלך, וידיו מנעה, וספר כי נקלע לסכסוך עם פלוני, ובקש מהרבי שיחלץ לעזרתו ויעמד לימינו. נאנח הרבי ואמר לו: "הלא כבר אמרתי לך שפינחס הוא דוקרני..."

בקנאו את-קנאתי בתוכם (שם)

רבי הלל ויטקינד ראש ישיבת נובהרדוק, נסע פעם ללונדון כדי לגייס משאבים לישיבתו, ובין השאר נכנס לביתו של אחד מגדולי הנגידים בעיר, שהיה תומך קבוע בישיבתו. בהמתינו להפגש אליו, ראה על הקיר תמונת שחץ, ובלי לחשב פעמים נגש ותלש את התמונה מהקיר. לאחר זמן-מה יצא הנגיד אליו, וכשחש בחסרון התמונה הגדולה שעל הקיר, הבין מיד את הנעשה ופנה לאורחו: "אין זה נאה המעשה אשר עשית". ורבי הלל ענה בעז: "והאם לתלות תמונה כזו, זה מעשה יאה"? קבל האיש את הדברים, אולם תמה: "אולם מדוע לא שאלת אותי טרם תלשתי את התמונה"? ונדהם לשמע התשובה: "והאם אתה שאלת אותי לפני-כן"? אל רבי הלל התלזה תלמיד אחד, והוא הביט במתנה בתדהמה, אולם תדהמתו גדלה שבעתים, כאשר הנגיד רשם המחאה על-סך כפול ומקפל בתרומה...

את-קרובי לחמי לאשי ריח ניחחי (כו, ב)

אל המגיד רבי אברהם מטריסק היו מגיעים חסידים רבים בכל-עת, והוא דאג למאכליהם בדרחבה. לעתים התאספו במקצתו מאות ואלפים, וההוצאות גדלו לא-יערף, עד שהרבי נעשה בעלי-חוב גדול. נכנסו אליו כמה מנכבדי הקהל ותמחו בפניו לשם מה הוא מחלק מאכלים כה רבים לחסידיו, ואחר-כך הוא נאלץ לבקש מהם מעות כדי לשלם את-חובותיו, והרי טוב יותר לצמצם את ההוצאות ולא יצטרך לשלם החובות. בתחלה לא השיב הרבי מאומה לדבריהם, אולם לאחר שנכנסו אליו שוב בדבר אמר: "הרי בזמן שבית-המקדש היה קיים, היה קרבנו של אדם מכפר עליו. ועכשו שאנו בגלות, שלחנו של-אדם מכפר עליו. וכן מקבאר אני את הפסוק את-קרובי - הקרבן שלי, לחמי לאשי - הוא עלידי נתינת לחם לאנשים הבאים אלי, ובזה יהיה ריח ניחחי - ויתקבל לרצון לפני ה'..."

היה היה

צורר את המדינים - הבא להרגך השכם להרגו

מגדולי חכמי ירושלים היה רבי יצחק קובו, ששמש כשד"ר של ירושלים, ובערב ימיו התמנה לראשון לציון על-מקומו של הרב אצ"ו, רבי חיים אברהם גאנין. עוד בצעירותו יצא רבי יצחק לארצות נכר מתוך רצון להתפרסם ביסורי גלות ולזכור נפשו, ובמסעו הגיע לפולין, שם שמע את הספור הבא, אותו ספר לרבי שלמה גבריאלי רוזנטל מקוליביל, מחשובי מופיסי תולדות הצדיקים.

"את הספור שמעתי בהיותי בארצות אשכנז", פתח ה'ראשון לציון' את ספורו באזני בן-שיחו, "והמספר היה בעל-המעשה בעצמו, חכם אשכנזי זקן ובא בימים. הלה היה מרביץ תורה מפלג ועמד בראש ישיבה גדולה בעירו, בה למדו תלמידים רבים. אולם פשם שאין ברום כלא קוצים ואי-אפשר לבר כלי תבו, יצא מכתלי ישיבתו תלמיד שאינו הגון שהתחמץ ויצא לתרבות-רעה. התלמיד היה בעל מדות משהותות ורע-לב, וכיון שנפשו היתה חומדת ממון בלי שעור וגבול, ישב בפרשת דרכים ונעשה לסטים המלכטס את-הבריות. באותם ימים, היתה פולין ודועה ביערות רחבי-ידים ובעלי עצים עבתיים, ובעל-פרחם נאלצו עוברים ושבים לעשות את דרכם כפנדריה דרך היערות הסבוכים. בפתחו של אחד היערות הללו, ישב אותו תלמיד, שבינתים גדל את שערו פרא ונראה היה כשודד עדינפש מבטן ומלכה. בינתים התהפך גלגלו של הרב הזקן, מיטיביו ותומכיו ירדו מנכסיהם, והוא נאלץ לסגור בצער את שעריו ישיבתו. הלחץ זה הדחיק נתן בו את-אותותיו, עד שנאלץ לטל את מקל הנדודים, והחל לחזר על פתחי תלמידיו כדי לקבץ עליהם כסוים נכבד, עמו קנה לכלכל את-ישיבתו כבוד. מכתת הזקן את-רגליו בדרכים לא-דרכים, פניו מתפרקמים פשולי הקדירה עקב היותו נצרך לבריות, אך ההכרח לא-יגנה. והנה עברו חדשים מספר, ובצורו הצטברו מאתים זהובים אותם אסף בעמל רב, ופרוטה לפרוטה הצטרפה להשבון גדול. 'השעה כשרה לשוב הביתה', חשב בלבו, שכן עיפה נפשו מטלטולי הדרכים, והוא שם פעמיו בדיצה לעבר עיר מגוריו.

פוסע הרב בנחת בואכה היערה, ולפתע שד ושבר. רואה הוא לנגדו שודד גברתן ורחב כתפיים, שער פרוע ועיניו נוקבות, ורובה גדול תלוי על-כתפיו. החל הרב רועד בכל-גופו, ובשפתים מבלבנות החל לומר את מלות הודו. היטב ידע כי גורלו נחרץ, שכן שמעם של שודדי הדרכים המלכטסים את-הבריות הגיע גם לאזניו, וידע כי אין רחמים בלבם האטום. אולם מה התפלא לפתע לראות, כיצד ארשת פניו של השודד משתנית בבת-אחת, ותחת מאות הרצח שהיתה נסוכה על-פניו, חיכו עיניו ברה, ואף קומתו התמירה השתוחחה אליו בקדה עמקה. "שלום עליך רבי ומורי!" קדם השודד את פני הרב, והוא לא ידע את-נפשו. "מי אתה?" שאל בתדהמה. והלה נקב בשמו וספר כי יצק מים על-ידייו וקבל תורה מפיהו בישיבתו. תונתו של הרב התהפכה ברגע לשמחה, והקלה עצומה התפשטה בלבו. השנים התלשבו בצדי הדרכים, והפליגו בשיחה ארפה פה ספר כל אחד את קורותיו במשך השנים שחלפו מאז. אולם לפתע, שב התלמיד להיות שודד אכזר, וברגע אחד קם וקרא אל-קרבתו בקול מקפיד דם: "קום והתודה אל-אלוקיך, כי הגיעה שעתך למות". בהלה אחזה את-הרב, ובקול בוכים שאל: "מדוע אתה מבקש לרצחני נפש? מה פשעי ומה חטאתי?" והלה אמר: "לשוא הנסה להתחנן בפני, כי אינך שונה מכל העוברים ושבים שנפלו ביד בועזרים כאן. והרי זו פרנסתי וזו מלאכתי, ואיני נושא פנים לאיש, גם לא לרבי משכבר הימים". הרב הביט בעיניו הרצחניות של תלמידו לשעבר, והבין מיד כי נקלע לעסק-ביש. הוא חש היטב כי לשוא יכלה את-זמנו וכוחותיו כדי להתחנן על-נפשו, ובאי-אונים החל להתודות טרם תפדו נשמתו ותעלה השמימה. לפתע נצנצה מחשבה נועזת במוחו, וכיון שלא היתה לו ברירה אחרת, החליט לנסותה. "ראה נא", פנה לתלמידו בקול מפיס, "הרי יודע אתה בודאי את האסור החמור של רציחה, ויחד עס-זאת זוכר אתה פנראה מה שדרשו חז"ל על-הפסוק 'צורר את-המדינים והחיתם אותם' - 'הבא להרגך השכם להרגו'. הבה ואתן לך עצה הגונה, כדי שתוכל להציל מהאסור החמור של גטילת נפש, באמתלה שאני קמות עליך להרגך ואתה נאלצת להתגונן ממני, ואין בך שום אשמה". הרב עצר לרגע, והמשיך: "אתה תשב על הסלע, ואני אבוא מאחוריך ואתן לך מכה במקל הדרכים אשר ביד, ואז תוכל לקום ולהרג אותי כדי המבקש להציל ממבקש רעתו". לשמע ההצעה, פרי השודד בצחוק רם. "הרי אתה איש זקן וחלוש, ואני בעל-כח וחסון. וכיצד מעלה אתה על דעתך להפותני?" וכיון שלבו טוב היה עליו ובטח בכוו הגדול, נעתר לבקשת הרב. יושב השודד על-הסלע, ומאחוריו מגיח הרב הזקן כשבידו משה הנדודים, מקל עץ חזק וטבעת של ברזל קבועה לו בראשו. בתפלה חרישית על-שפתיו, אחז הרב במקלו בידים איתנות, ובעוזו ממלמל ומתחנן לה: "זכרני נא וחזקני נא אף הפעם הזה", הניף את-המטה והנחיתו במהירות בצדעי ראשו של-השודד. הפרזל הגקשה שבראש המטה הכה בפרקתו של הלה מכה אנושה, ולמרבית הפלא התמוטט השודד הגברתן בבת-אחת וקרס תחתיו. הרים הרב את-עיניו השמימה, ואף שהשעטע על שנאלץ להרג כמו ידיו את תלמידו לשעבר, ידע כי בהתר עשה את-הדבר, והתקם בו 'ההכמה תחיה בעליה'. בלב כבד הביא הרב את השודד לקבר ושראל והתפלל רבות לעליו נשמתו המענה ולתקונה השלם. רבי יצחק ה'ראשון לציון' סים את ספורו הנפלא, והוסיף: "ואותו רב ישיש שעמו ארע המעשה, ספר לי בעצמו את-הדבר, וקום בך את דברי חז"ל 'הבא להרגך השכם להרגו'."

מאורות

ה'תנחום ב'יוסף ה'ירושלמי' ו'צ' ליום ההולא כ"א בתמוז ה' אלפים נ"א

מגדולי חכמי דורו, פרשן המקרא ומלא מדע וחכמה. משערים שהתגורר בירושלים, וממנה הגר למצרים לאחר פלישת המונגולים לארץ ישראל, אולם יש הטוענים שקבל לא היה בארץ. ואת הפני 'ירושלמי' ירש מאבותיו. במצרים חבר באור על המקרא בפשט ודקדוק-הלשון, ולכן מכנים אותו 'אבן-עזרא של המזרח'. ערך מלון נרחב על 'משנה תורה' לרמב"ם אותו העריך מאד, ובטעות כתבו שהכירו בילדותו, והאמת שנולד אחרי מותו. למעשה זהו מלון עבריי-ערבי, ונפרט בו בקיאות גדולה בתורה ובכל מקצועות החכמה, ומשקעים בו גם מנהגים והליכות של חיי היהודים במצרים בימים ההם. לפני כשמונה מאות שנה, חבוריו נכתבו בערבית-יהודית בשפה נמלצת, שכן זו היתה השפה הרגילה בימיו, אולם הוא הצר על הנוחת לשון-הקדש, וכתב: "כי כל אמה מאמות העולם אין לה מציאות כי אם בלשונה, ואין לה משוואת אלא בשפתה". רגלים לדבר, כי הרמב"ם הוא ששודדו לעסק בבאור כתבי הקדש ופרושם. ביחוד ליהודי המזרח דוברי הערבית. בענגנותו הגדולה לא התפרסם פרושו לתנ"ך בחייו, ורק חלקים ממנו השתמרו. בשנים האחרונות החלו לתרגם חלק מפרושייו ללשון-הקדש, וביניהם יצא לאור רק פרושו לספר תרי-עשר. מבני משפחתו ידוע על בנו המשורר רבי יוסף, והוא שחרת על מצבת אביו בפוסטט שבמצרים, היא קהיר של ימינו: "נגנו בקבר זה איש כל שבח אוסף, ראש הזמן תנחום בן הגביר יוסף".

יוסיף דעת

ארץ ישראל התחלקה לנחלותיה באמצעות גורל כמובא בפרשתו, וכך גם נבחרו שיערי יום הכיפורים בגורל, וכן הבכורים העודפים על הלויים, שבעים הזקנים, כ"ד משמרות כהונה, וגורלות נוספות מובאות במקרא לרבות גורל המן והמלחים של יונה הנביא. אחד הגורלות הידועים, שעל-פיו יכול האדם לקבוע החלטות גורליות בחייו, מכונה בשם 'גורל הגר' והוא נערך בתנ"ך בעל עמודות כפולות בסדר זה: "קח ספר של חמישה חומשי תורה שיהיה מונח מכל טעות, ובלי תרגום והפסטה - כמו נ"ך, והנה את אצבע הקטנה הנקראת זרת של יד ימין על התיבות 'זה ספר תולדות אדם' שבפרשת בראשית, ואצבע קטנה הנקראת זרת של יד שמאל על התיבות 'לעני כל ישראל' שבפרשת וזאת הברכה, ושאר האצבעות בצדי הספר. ובאצבע אגודל של שתי הידיים תפתח את הספר בלי כוונה. ותמנה ממקום הפתיחה שבעה עמודים, ובעמוד של דף הימני שהוא עמוד השמיני מצדו השני, תספור שבע שורות, ובשורה השמינית תספור שבע תיבות, ואחריהן תביט על הענין המבואר, ותדמה ענין אל-ענין, וסדר דומה לכך מובא גם בספר 'לקוט הגורלות'. בגורל זה השתמשו רבים מגדולי הדורות האחרונים, בהם 'החפץ חיים' וגדולי ילעזר וקבעו על-פיו את הליכותיהם, אולם לפי הגרסה מיוחס הגורל בטעות אל הגר"א מוילנא, ובאמת מקורו מחכמי הספרדים בעלי הקבלה שקדמו לו, שכן אין לגורל שום חזו כספרי הגר"א ותלמידיו, ומועילם לא שמענו על אחד מתלמידיו שהשתמש בו עד זמנו של 'החפץ חיים'. הגורל מוזכר כבר בזמנו של רבי שמואל שאול סרירו מפאס שנפטר כבר בשנת ת"ת, וערך גורל כזה לאחר רדיפות שעבר, וכן נדפס גורל כזה בשם 'גורל קודש של רבי חיים ויטאל'. אחרים שיערו, כי פרסום הגורל נעשה בידי רבי אליהו האמרי מאומיר ה'שבע מוסר', ובטעות החליפו אליהו באלהי. דעת הרמב"ם לא היתה נוחה מעריכת גורלות כאלו, שכן 'תמים תהיה עם ה' אלוהיך'."

וְלֹא־נִתַּר מִהֶם אִישׁ

בשכונת 'שערי חסד' המעטירה שבירושלים שלִימְעֵלָה, התגורר בדור הקודם יהודי בא בימים שהפליג בשנים עד קרוב למאה שנה, ושמו רבי מרדכי הכהן קמינצקי. הליכותיו של האיש מהיום ספר מוסר על חשיבות הזמן, והצרך ליקר כלִיגַע מחיינו. למרות זקנותו המפְלִגֶת, היה מלא מרץ וחיוניות כְּעֵלֶם צעיר, וְשָׁמַר בְּקִפְדָּנוּת על סדר יומו שהחל בשעה אחת בלילה, בשעה שרבים עדין לא סִימוּ אֶת יוֹמָם הַקּוֹדֵם וטָרְם פָּנוּ לַעֲלוֹת עַל־יְצוּעֵם לַשָּׁנָה הַלִּילָה. "אֲצֵלֶם עֲדִין אֶתְמוּל", אָמַר פֶּעַם לְאַחַד מִמְּלִיּוֹ שֶׁהֵלֶךְ עִמּוֹ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ בְּהַרְגֵּלוֹ בְּאִישׁוֹן לִילָה, "וְאִלּוּ אֲצֵלִי כָּבֵד יוֹם הַמָּחָר..."

סדר היום הקבוע החל באמור בשעה אחת בלילה. אִזְ הָיָה מִתְגַּבֵּר בְּאִיר וּמִזְנָן מִמִּשְׁכָּבוֹ, וּבִשְׁעָה שֶׁתִּים כָּבֵד הָיָה יֹשֵׁב עַל־מְקוֹמוֹ בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְהָגָה בַּתּוֹרָה כָּל הַלִּילָה. מאומה לא עצר אותו, לא עצר שהבריטים הטילו, לא רוחות סְעָרָה וְלִילוֹת מִקְפִּיאִים, לא פְּגִזִּים בַּעַת הַמְּאָרְעוֹת וְלֹא חֲלִי וְזִקְנָה, וְכַחֲלִי אִמְיָן עָמַד עַל־מִשְׁמֶרְתּוֹ בְּכָל־עַתָּה. לַעֲתִים הָיָה נֶעְצֵר בְּלִילָה בִּידֵי חֲלִים אֲנָגְלִים, וְהִלְלוּ הָיוּ תְּמִידִים לְמֵרָא שׁוֹטְטוֹתוֹ שֶׁל הַזֶּקֶן הַיְהוּדִי בְּאִישׁוֹן לִילָה. "וְיָרֵד דוּ יֵי גּוֹאִי?" שָׁאֲלוּהוּ הַלְלוּ בְּאֲנָגְלִית, וְהוּא רָק מֵלֶה אַחַת יָדַע: "סִיגְנוּהָ!" הִמְשִׁיךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּשָׁפוֹת רְבוּת, וְהַחֲלִים הָיוּ מִיָּד נִרְתָּעִים מִמֶּנּוּ בִּירָאֵת כְּבוֹד וּמִפְנִים לוֹ אֶת־הַדֶּרֶךְ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת. הָיָה פֶּעַם בְּאִשְׁרֵי קֶצֶן בְּרִיטִי רִס־דֶּרֶג שֶׁהִתְהַלֵּךְ בַּחוּצוֹת הָעִיר עִם חֲלִיו, עֲצָרוּ בְּדֶרֶךְ, וְהִתְרַשְׁם כֹּה עֲמֻקּוֹת מִדְּמוּתוֹ הָאֲצִילָה, עַד שֶׁנִּשְׁעַמַּד דָּם וְהִצְדִּיעַ לִפְנֵיו בְּכַבּוֹד וְחִשְׁבּוֹנוֹת. וְאִם לֹא הִסְתַּפֵּק בְּכֹךְ, עַד שֶׁצָּוָה עַל פְּלוֹגָתוֹ לְלִילוֹת אֶת הַזֶּקֶן הַיְהוּדִי בְּלוּי צָבָא עַד בֵּית־הַכְּנֶסֶת. וְמֵה נִהְדָּר הָיָה הַמַּחֲזָה הַפְּלִאִי, לְרִאוֹת אֶת הַכְּהֵן הַיִּשְׁרִי פּוֹסֵעַ נִמְרָצוֹת, כְּשֶׁבִידוֹ 'לֹאֲמַטְעוֹנֵעַ', הָלָא הָיָה עֲשִׂשִׁית הָעֲשׂוּיָה פַח וּבִפְנִים נִרְ לְמֵאֹרָה, וּמִצָּדוֹ חֲלִים בְּרִיטִים הַמוֹלִיכִים אוֹתוֹ אַחֵר כְּבוֹד עַד פֶּתַח בֵּית־הַכְּנֶסֶת. פֶּעַם אַחֶרֶת הִגִּיעָה אֶל הַחֶצֶר פְּלָגַת חֲלִים, וּבִשְׁשִׁמְעוֹ רִחַשׁ עוֹלָה מֵהֵיכַל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, מִהָרֹד לְהִכָּנֵס פְּנִימָה מִתּוֹךְ מַחֲשָׁבָה כִּי יַעֲלֶה בִּידָם לְתַפֵּס אִיזָה 'דָּג שָׁמַר' שֶׁמִּתְחַמֵּק מֵעֵינֵיהֶם הַבּוֹלְשׁוֹת. אוֹלָם מֵה נִדְּחָמוּ לְרִאוֹת אִישׁ זָקֵן יוֹשֵׁב בְּגִפּוֹ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת הָרִיק וְהַחֲשׂוֹד, וְלֹאֹר הַחֹרֵר שֶׁל הָעֲשִׂשִׁית הוּא מַעֲיָן בְּסִפְרֵי יֶשׁן שֶׁלִּפְנָיו. הַלְלוּ הַבִּיטוֹ בְּמִבּוֹכָה אֶל תּוֹךְ הַגִּמְרָא הַיִּשְׁנָה, וְהָיוּ נִרְאִים כְּתִרְנָגוֹל בְּכִנְיָאֲדָם - כְּאוֹתוֹ תִּרְנָגוֹל הַמִּבִּיט בְּנֶסֶח הַכְּפָרוֹת שֶׁנֶּעְרַכְתָּ בְּעֶבֶר יוֹסִי־הַכְּפּוֹרִים וּמִתְחִילָה בַּמִּלִּים 'בְּנִי־אָדָם', וּמִיָּד הִסְתַּלְקוּ כְּלַעֲמַת שְׂבָאוֹ. סֹדֵר יוֹמוֹ שֶׁל רַבִּי מִרְדְּכִי הַכְּהֵן הָיָה מִשְׁאֵל לְהַעֲרָצָה, וְרַבִּים הִתְקַנְאוּ בּוֹ קִנְיָת סוֹפְרִים. הָיוּ פֶּעַם שֶׁנִּי אֲבָרְכִים צִעִירִים וּבְרִיאִים, שֶׁהִתְחִילוּ לַחְקוֹתוֹ וְלִאֲמֹץ לָהֶם אֶת סֹדֵר יוֹמוֹ. הַשָּׁנִים הַשְּׂבִימִים קוֹם בְּשָׁעָה אַחַת בְּלִילָה, וְלִמְדוֹ בִּיחַד עַד אֲשַׁמֶּרֶת הַבֶּקֶר אִזְ הַתְּפַלְלוּ כְּ'וִתִּיקוֹ', אוֹלָם הַהִתְחַלְטָה הַחֲזִיקָה שְׁבוּעִים בְּלִבָּד... יוֹתֵר מִזֶּה לֹא הִגִּילִח הַצִּמְד לְשִׁיר בַּתְּנָאִים הַקִּישִׁים, וְהִעֲרַצְתָם לַכְּהֵן הַיִּשְׁרִי, שֶׁנָּהָג בְּמִתְכַּנֵּת זֶה בְּמִשָּׁף עֲשֻׁרוֹת רְבוּת שֶׁל־שָׁנִים, גְּדֻלָּה שֶׁבְּעֵתִים.

וּמִנְהָג נוֹסֵף וּפְלִאִי נוֹהַג הָיָה רַבִּי מִרְדְּכִי הַכְּהֵן. כָּל פֶּעַם שֶׁהָיָה מִתְעוֹרֵר בְּלִילָה, גַּם אִם הָיָה הִדְבָּר רָק שְׁעָה אַחַת בְּלִבָּד לְאַחַר שְׁעֵלָה עַל־יְצוּעוֹ, לֹא הָיָה שָׁב וּמִתְהַפֵּף עַל־צִדוֹ כְּפִי שֶׁכָּל נוֹהָגִים, אֲלֵא הַתְנַעֵר מִיָּד מִשְׁנָתוֹ וְהִתְשַׁב לְלַמֵּד עַד אוֹר הַבֶּקֶר. "מֵה פֶּשֶׁר מִנְהָגָה זֶה?" תִּמְהוּ בְּכִפְּנֵי פֶּעַם מֵמִלּוּמִי בֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁהִרְהִיבוּ עוֹ לְשָׁאֵל, וְנִדְּחָמוּ לְשִׁמְעַת תְּשׁוּבָתוֹ הַמְּנַמֶּקֶת וְהַמְּפִלִּיאָה: "וּבְכֹן, הִבָּה וְאִסְפֵּר לָכֶם אֶת תּוֹלְדוֹתַי חַיִּי, וְתוֹכְלוּ לְהַבִּין אֶת פֶּשֶׁר מִנְהָגִי. הָיָה זֶה לִפְנֵי שָׁנִים רְבוּת, בַּעַת שֶׁהָיִיתִי אֲבִירָה צִעִיר לְיָמִים. חֲלִיתִי אִזְ בְּמַחֲלָה בְּכֹדָה וְחִמּוּרָה, וְהָרִפָּאִים אָמְרוּ נוֹאֵשׁ לַחַיִּי. בְּנִי הַמִּשְׁפָּחָה הָיוּ שְׁבוּרִים וְרָצוּצִים מִמַּצָּבִי, וְהַחֲלוּ לְהִתְכַּוֵּן לְגִרּוּעַ מָכַל, אוֹלָם לַפֶּתַע הִתְהַפֵּף מַצָּבִי לְטוֹבָה וּבִדְרָךְ גַּם הִבְרָאִתִּי וְקִמְמִי בְּרִיא וְשִׁלֵּם. הָיוּ לִי יָמִים אֲרִפִּים בְּתַקּוּפַת הַחֲלִמָתִי, כִּדִּי לְהִרְהֵר פֶּנֶם הַגְּדוֹל שְׁאֵרַע עִמִּי, וּבִקְסֵד הָעֵצוֹם שֶׁשָּׁעָה עִמִּי הַקֶּבֶץ"ה כְּשֶׁהִחֲזִיר לִי נִשְׁמַתִּי בְּחִמָּלָה. וְאִזְ נִזְפוּרְתִּי בְּפִסְקוֹסִים שֶׁבְּפִרְשַׁת פִּינְחָס, שֶׁנֶּאֱמָרוּ לְאַחַר מִנְּיָן שֶׁבִּטִּי יִשְׂרָאֵל בִּידֵי מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכְּהֵן: 'וּבִאֲלֵה לֹא־הָיָה אִישׁ מִמִּשְׁכְּדֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הַכְּהֵן אֲשֶׁר פָּקְדוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר סִינַי, בִּי־אָמַר ה' לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בְּמִדְבָּר, וְלֹא־נִתַּר מִהֶם אִישׁ כִּי אִסִּי־כָלֵב בְּרִי־יִפְגָּה וְיִהְיֶשֶׁע בְּרִי־נָוֶה'. וְזִכְרַתִּי אֶת דְּבָרֵי חֲזוֹ"ל בְּמִדְרָשׁ, כִּי מִדִּי שָׁנָה בְּשָׁנָה בְּעֶבֶר תִּשְׁעָה בָּבָב, הָיָה מֹשֶׁה רַבְּנוֹ מְכִרְיוֹ וְאִמְרוֹ 'צֵאוּ לַחֲפֹר'. וְכָל אִלּוּ שֶׁהָיוּ בְּנֵי עֲשָׂרִים בִּיצִיאָתָם מִמִּצְרַיִם וְנִגְזְרָה עֲלֵיהֶם מִיתָה בְּמִדְבָּר עֵקֶב חֲטָא הַמְּרָגְלִים, יֵצְאוּ לַחֲפֹר לַעֲצָמָם קִבְרִים וְהָיוּ נִכְנָסִים לָשֶׁם בְּלִיל תִּשְׁעָה בָּבָב. וּבְאִשְׁרֵי הָאִיר הַבֶּקֶר וְהַשֶּׁחַר עָלָה, הָיָה הַכְּרֹז מְכִרְיוֹ וְאִמְרוֹ 'קוֹמוּ וְהַפְּרִישוּ הַמִּתִּים מִן־הַחַיִּים', וּמִתּוֹךְ הַקִּבְרִים הָיוּ מִבְּצָבָצִים וְיֹצְאִים רָאשֵׁי אֲנָשִׁים. כִּדִּי נִהְיָו בְּמִשָּׁף אֲרָבָעִים שָׁנוֹת נִדּוּדֵיהֶם בְּמִדְבָּר, וּמִדִּי שָׁנָה נִחְסְרוּ מִהֶם ט"ו אֶלֶף, עַד שֶׁכָּלָה כָּל הַדּוֹר".

"וְחִשְׁבֹּתִי בְּלִבִּי, מִי יִכּוֹל לְשַׁעַר אֶת מֵה שֶׁעָבַר עַל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁם בְּקִבְרוֹתֵיהֶם בְּמִדְבָּר, וּכִיצַד שֶׁכָּבוּ כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה וְהַמִּתִּים שֶׁמָּא יָבוֹא הַקֶּבֶץ"ה לְטַל אֶת־נִשְׁמָתָם. וְאִזְ אִמְרַתִּי לַעֲצָמִי, מִן־הַסֶּתֶם רַבִּים מֵאוֹתָם אֲנָשִׁים אִף נִרְדָּמוּ עֵדוּם שׁוֹכְכִים בְּקִבְרוֹתֵיהֶם, וּבְאִשְׁרֵי הָיוּ מִתְעוֹרְרִים בְּאֲמַעַע הַלִּילָה מִשְׁנָתָם וְרָאוּ לְשִׁמְחָתָם שְׁנוֹתָרוּ בַּחַיִּים, הָרִי יָדְעוּ בְּכִרּוֹר כִּי נִפְשָׁם הִיָּתָה לָהֶם לְשָׁלֵל וְנִתְרָה לָהֶם עוֹד שָׁנָה לַפְּחוֹת לַחַיּוֹת. וְאִסִּי־כֹן, כְּלוֹם הָיוּ אִזְ מִתְעַצְלִים וּמִמִּשְׁכִּים לְשִׁכַּב בְּקִבְרָם עַד אֲשֶׁר הָאִיר הַבֶּקֶר? בְּדוּאִי שְׁלֹא, אֲלֵא מִיָּד הָיוּ קוֹפְצִים הַחוּצָה וְחוֹזְרִים הַבֵּיתָה בְּשִׁמְחָה". "וְהִרְגֵּשָׁה זֶה אוֹפֶתֶת אוֹתִי מִדִּי לִילָה", סִים רַבִּי מִרְדְּכִי הַכְּהֵן אֶת־דְּבָרָיו כֶּשֶׁהוּא מַצְטַנֵּעַ בְּעֵנָה, "וּבְאִשְׁרֵי אִנִּי נִעוֹר מִשְׁנָתִי וְחֵשׁ שְׁעוּדִי חִי, אִינִנִּי מִסְּכָל לְהִרְדֵּם יוֹתֵר, אֲלֵא קוֹפֵץ אִנִּי מִמִּשְׁתִּי מִיָּד וְלִמְדָה עַד אוֹר הַבֶּקֶר"... ♦

פְּנִינֵי אוֹר הַחַיִּים

מִדְּבָרֵי הָאוֹר הַחַיִּים הַקּוֹדֵשׁ עַל הַפְּרָשָׁה

בְּנֵי יְהוּדָה (כו, טז) - עוֹד יָרְמוֹ מֵהָ שְׁנֵי־קִנְדָּק אוֹמְרוֹ הַשְּׁלֵמִי וְאִין אוֹת הַנּוֹרָא בְּכִנְיָן שֶׁשֶׁם, וְאִין כֹּן מִנְהָגוֹ לְהוֹסִיף בְּשֶׁם הַמִּשְׁפָּחָה אוֹת חֲדָשָׁה וְזוֹלָת ה"א וְיִו"ד בְּאִמּוֹר כָּל הַקּוֹדְמוֹת, חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֻכִּי וְגו'. אֲכֹן יָרְמוֹ לְמֵה שֶׁאָמְרוּ ז"ל בְּפִסְקוֹס וְהַחֲזִיקוּ זֶה בְּכִנְיָן אִישׁ יְהוּדִי וְגו'. יַעֲיָן שֶׁם דְּבָרֵיהֶם, וְהוּא זֶה שֶׁרָמַז בְּאִמְרוֹ הַשְּׁלֵמִי, פְּרוּשׁ שֶׁהָאֲמוֹת פָּלְן יִאֲמְרוּ לְכָל־אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא אֲנִי. וְאוֹמְרוֹ לְפָרִץ מִשְׁפַּחַת הַפְּרָצִי, יָרְמוֹ עַל־דֶּרֶךְ אוֹמְרָם שֶׁהִמְלִיךְ פּוֹרֵץ גֶּדֶר לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ, וְהַכּוֹנֵה כִּי בָבָא הֵבֵא מִפְּרִץ יְהוּדִי כְּלִישְׂרָאֵל מִשְׁפַּחַת הַפְּרָצִי מְלָכִים, וְעַל אוֹתוֹ זְמַן הוּא שֶׁאָמְרוּ ז"ל כְּלִישְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וְכֹן אָמַר הַנְּבִיא מְלָכִים יָרְאוּ וְקִמוּ וְגו'. גַּם יָרְמוֹ עַל הַפְּרָצָה הַגְּדוּלָּה אֲשֶׁר יִפְרֹץ בְּאֲמוֹת לְאִין תְּכַלִּית, וְאוֹמְרוֹ לְזִכֹּר מִשְׁפַּחַת הַזִּרְחִי יָרְמוֹ מֵה שֶׁאָמַר בְּכִתּוּב הַנֶּה חֲחֹשֶׁךְ וְגו' וְעַלֶּדֶךְ יִרְחַח ה', וְכַתִּיב וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר עוֹלָם, וְהוּא אוֹמְרוֹ מִשְׁפַּחַת הַזִּרְחִי אֲשֶׁר עָלִינוּ יִרְחַח ה': קַח־לֶךְ וְגו' אֲשֶׁר־רִירוֹת בּוֹ (כו, טז) - צִרִיךְ לְדַעַת אוֹמְרוֹ קַח־לֶךְ, עוֹד אוֹמְרוֹ אֲשֶׁר־רִירוֹת בּוֹ וְכִי יֵשׁ אָדָם שָׂאִין בּוֹ רוּחַ? עוֹד צִרִיךְ לְדַעַת מֵה זֶה סְמִיכָה. אֲכֹן לִפִּי מֵה שֶׁפִּרְשְׁתִּי בְּדְבָרֵי מֹשֶׁה בָּאֵה הַתְּשׁוּבָה שֶׁפִּרְשׁ אוֹמְרוֹ קַח־לֶךְ פְּרוּשׁ כְּשֶׁשָּׁתַף וְלִדְבָרֶיךָ קַח אֶת יְהוֹשֻׁעַ, וְדַע שֶׁהוּא אִישׁ אֲשֶׁר־רִירוֹת בּוֹ, פְּרוּשׁ אֲתָה יֵשֶׁךְ שֶׁרָשׁ כָּל הַנְּשִׁמוֹת וְהוּא יִשְׁנֵנִי בְּכִתְיַנֵּת הַרוּחַ, וְהוּא אוֹמְרוֹ אֲשֶׁר־רִירוֹת בּוֹ, פְּרוּשׁ שֶׁרָשׁ כָּל רוּחוֹת הַדּוֹר הַהוּא, וְצָוָה ה' לְסִמְךָ יָדוֹ לְהַעִיר לְרוּחַ מַהוּת הַנְּשִׁמָּה שֶׁבְּמִשְׁכָּה וְהוּא אוֹמְרוֹ לְכַסּוֹף לַמַּעַן יִשְׁמְעוּ כְּלִיעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סְמוּכָה לְמֵאֲמַר וְנִתְּנָה מַחֲזוֹף עָלָיו, לְזִמְרָה שְׁבִיבָה יִרְחַח גַּם־כֵּן כְּלוֹל מִשְׁרַשׁ הַנְּשִׁמוֹת וְכֹה יִשְׁמְעוּ פְּרוּשׁ יִקְבְּלוּ מֵאִמְרָיו, כְּלִיעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, פְּרוּשׁ תִּהְיֶה גַם־כֵּן תְּכִוֵּנָה הַאֲנָשִׁים הַשְּׁלָמִים כְּעַלִּי הַנְּשִׁמָּה מְרַצִּית מִמֶּנּוּ:

דְּבָרֵי הַיָּמִים

בשנים האחרונות התפרסם ציון הצדיק רבי יצחק גבירא, הקבור בחצר בית במושב עגור דרומית לבית שמש, ורבים משתטחים על קברו בייחוד ביום פטירתו כ"א בתמוז תשי"א, ורואים ישועות ובפרט לזיווגים הגונים. רבי יצחק היה מחכמי קהילת אלסוד שבתנין, ונודע בבקיאותו בתורה, כשוחט ומוהל מומחה ומרביץ תורה לרבים. בנו סיפר, כי לילה אחד העירו אביו לאחר שעסק בלימוד התורה וערך תיקון חצות, וביקש ממנו להתלוות אליו בדרכו לאחד הכפרים באזור. בהגיעם ראו שם פור גדול והשוחטים נאבקים עמו לשווא כדי להרביצו לשחיטה, עד שרבי יצחק ליטפו בידו ומיד נרגע השור ונשכב ארצה, והפנה את צווארו לשחיטה. בשנת תש"ט עלה ארצה יחד עם בני קהילתו, ובדרכם מעד הגמל עליו רכב ונפל לתהום. כולם היו בטוחים כי הוא נהרג, אולם לפליליתם מצאוהו יושב ארצה ומעיין בספר, ואילו הגמל נעשה איברים איברים. לאחר עלייתו התיישב עם בני קהילתו במושב עגור, ועודד אותם להתמודד עם קשיי הקליטה בארץ ברוחניות וגשמיות. בליל אחת השבתות של חודש תמוז, קרא מזמור כ"ו שבתהלים וקראו שוב ושוב בלי לסיימו. לפתע אמר לבנו שהוא רואה כי קיצו קרב, ולאשתו אמר שעתידי להיפטר שלושים יום אחריו. הוא ביקש ממקורביו לקבור אותו בסמוך ליישוב, והתנבא כי ביום פטירתו עתיד לרדת למרות היותם בתקופת תמוז, וכך היה. הוא נטמן בסמוך לבתי הכפר תחת עץ חרוב, והרבנית נפטרה חודש ימים אחריו. לאחר שנים התגלה בחלומו לאשה זקנה שהתגוררה בכפר, ובישר לה כי בתה העקרה תיפקד בשלושה ילדים, והיא דאגה לשמירת המקום. על הקבר הוקמה מצבה, ורבים נוהרים לשם ורואים ישועות פלאיות.

משפחה

מטעים

אבינו מת במדבר (כ.ד.)

בטעמי זרקא מזה סגל, לרמו לזכרי תרגום יונתן ברציואל, שצ'לפחד עשה מעשהו לשם שמים, כדי שילמדו ממנו כמה קדושה היא השבת וכמה חמור אסור חילולה, ואם יבן זרק והפקיר את עצמו למיתה, וזאת כדי להביא למנוחה ביום השביעי את עם ישראל שהוא עם סגולה. (מיתורו של רש"י)

בשבעתיכם (כז.)

באתנחתא ולפניה הטעים הנדיר 'מאילא' ואינו טעים מפסיק אלא מחבר. לרמו ששרש התבה הוא שבע, בדברי השל"ה הקדוש, שהיא נוסריקון שבעות ב'פזרים ע'צרת, והם שמות ההג. (קול שלום)

ומנחתם ונספיהם לפרים (כח.)

במקבנות חג הפסח, יש טעמי פזר ותלישא גדולה על המקבנות בתבות אלו בכל ימי חג החל מהיום השני, למעט היום הראשון והיום השמיני. מפני שפסח הוא זמן שמחתנו, ואמר חז"ל שאין שמחה אלא בבשר ויין, ולכן נרמז כאן שהאדם צריך לפזר ממונו ולתלש להנינו לשחט ולאכל מנה גדולה של בשר-במהרה כדי להרבות שמחה, אולם ביום הראשון כבר השמחה שרונה בכניסת החג ובנטילת ארבעה מינים מן-התורה, וכן ביום השמיני שהוא חג בפני עצמו, ולכן אין צורך בהטעמת טעמי פזר ותלישא גדולה בהם. (נר המיד)

מדגש

על הפסוק "ושם בתיאשר שרה" כתב הרמב"ן, כי אנקלוס תרגם "ושם בתיאשר אשר שרה", ששרה היתה בת אשת אשר, ולכן קבלה נחלה בבנות צ'לפחד כי לאביה לא היו בנים, ואם היתה בתו של אשר לא היתה מקבלת נחלה, שהרי היו לו ארבעה בנים ימנה וישוה וישוה ובריעה, זרק שלשה מהם מפרטים בפרשתנו למעט ישוה, ולכן נאמר "ושרה אחתם" שלא היתה בת אשר ממש. בפרוש הטור על-התורה נדחה פרוש זה, שהרי לא נמנו אלא יוצאי ירך יעקב, אולם החת"ם סופר למד מקאן בשאלה הלקתית לגבי עוגה, ופוסק שקיעתם יכול אדם להתחסס לבן שמתגדל אצלו כבנו ממש. בספר הישר מובא, כי אשר נשא את עדיו נכדת ישמעאל ומתה בלי-ילד, ונשא את הדינה בת אבימאל ברעבר ברשם בריש, שילדה למלכיאל ברעילם ברשם את שרה, ולאשר ילדה ד' בנים.

ממלכה

בימיו של ח'כתב סופר" מפרשבורג, החלו שועלים לחבל בפרם ישראל, ובהתיאם לקנא את כבודו של נשות ישראל, דרשו להעניק להן זכויות שוות בהנהגת הצבא, וכאן בן עתה מתנהגים הרפורמים מקרסי הדת. אמר עליהם ח'כתב סופר" בהלצה: "לא לחנם התפלל משה רבנו אחר שבאו לפניו בנות צ'לפחד ובקש מהקב"ה יפקד ה' איש על-העדה, מפני שבשראף משה את בנות צ'לפחד שהן חקמניות ודרשניות ובעלות-לשון, חשש שמא יעלה עליהם בני הדור למנותו בהנהגת הקהל, ולכן הדגיש בתפלתו יפקד ה' איש על-העדה, איש ולא אשה..."

אחד מראשוני תלמידי החת"ם סופר שעלו לארץ-ישראל, היה רבי שמעון דיטש מפרשבורג, ועליתו היתה כרוכה במעשה קנאות שעשה, מתוך קנאה לכבוד השבת. היה זה בשנת תקצ"ח בהיותו בחור צעיר לימים, כאשר הלך מאכסניו אל בנן הישיבה, ולתדהמתו ראה אדם עומד ומקטרת עשנה בפיו. האיש היה נדמה לו ביהודי, ובלי לחשב פעמים נגש אליו הבחור שמעון וסטר לו בחזקה על-פניו, במחאה על זלזולו בפרהסיא בכבוד השבת. זמן קצר לאחר מכן גלה העלם לחרדתו, כי הלה כלל לא יהודי אלא נוצרי, ולא עוד אלא שהוא פקיד ממשלתי חשוב ורם-דרג. שוטרי העיר הזעקו מיד לכלב את הבחור היהודי שהכה את-האיש, ובחסות המהומה הגדולה שפרצה במקום, הצליח הנער להתחמק באין רואים. במשך הימים הבאים הסתתר בביתו של החת"ם סופר בעצמו, עד שלאחר שבוע קרא לו רבו ואמר: "שמעון תלמידי, רואה אני את קנאותך הגדולה לה' ולתורתו, ולכן חושבני שעליך לעלות לירושלים, שם תשתמש במדה זו לשמירת חומות העיר, ושם מקומך הראוי". עוד באותו שבוע נפרד הבחור ממשפחתו ועלה לארץ-ישראל, הקים בה משפחה מסעפת בישראל, וזכה לבנין וחתנין רבנן ידור ישרים.

רבי אהרן רוט בעל 'שמר אמינים', היה מחשיב מאד את רבי עמרם בלוי שנועד בקנאותו הגדולה לה' ולתורתו ועמידתו בפרץ מול מקרסי הדת, והתבטא עליו פעם כי חצי ירושלים עומדת עליו ומתקיימת בזכותו. היה זה כאשר נפרצה פרצה חמורה בחומות ירושלים, עם הנהגת משחקי פדור-רגל בשבת-קדש, ורבים מיקירי ירושלים יצאו למחות על חלול שבת המלכה בפלטריין של-מלך. רבי עמרם היה הפעיל המרכזי במחאה מדי שבת, ורבי אהרן שלח את חסידיו ובחוריו לטל חלק במחאה הצבורית. אולם לאחר שתי שבתות הורה, כי הבחורים יחדלו ללכת להפגנות, שכן במקום שהו אינשי דלא מעלי וצעירי הצאן נתקלו במחוזות זרים, עד שיצא שכרם בהפסדם. כששמע זאת רבי עמרם נחלשה דעתו, ורבי אהרן שלח לומר לו כך: "רק אם אתה מוכן לטל על-עצמך את האחריות הכבדה ואת הפסד שכרם של בחורי הישיבה שעלולים לפגם עיניהם בשעת המחאה, הריני מוכן להמשיך לבקשם לצאת למחות". מוכן כי רבי עמרם נרתע מלקבל על-עצמו את האחריות הכבדה לדבר, ומאז חדלו הנערים להשתתף בהפגנות הצבוריות.

רבי שמואל דיטש, היה מקנאיה הידועים של ירושלים, ורבים חבו לו את עתידם הרוחני. אולם קנאותו היתה קנאות של-אמת, ונבעה מלב אוהב ורחמן, לצד חתייה לאמת נוקבת עם שמירה על כבוד-הזולת. פעם עבר בשכונת בתי הנגרים בה התגורר, אחד מן החלוצים החפשיים, יהודי גלוי-ראש, ושאל אותו היכן הדרך המובילה אל הכתל המערבי. "לא צעק עליו אבא", ספרה בתו, "כפי שהיו קנאים אחרים נוהגים, גוי אחד, מה לך ולכתל המערבי? אלא אמר לו 'בוא ואראך את-הדרך. הלה עמו בברת-דרך ושוחח עמו בידיות עמקה, ובעודם באמצע הליכתם כבר החל החלוץ להזיל דמעות. הוציא מטפחת מכיסו וקשר לראשו בהעדר כפה, ולא נפרד מאבא בטרם הבטיח מעצמו, כי מעתה ואילך ישמר תורה ומצות בהלכה..."

רבי יהודה צדקה היה קנאי גדול לכל-דבר שבקדושה, ולא חת מפני איש בקנאותו לה' ולתורתו. נכד כתב בספרו: "לא בכל-דבר צריך להיות ענינים, כי לפעמים צריך להיות קשים ולא להפגע לחפשים. אלא לעמד בפרץ". בשנת תשל"ב נודע לו, כי בבית-ספר מסין שנחשב כמחנה לתורה ומצוות, נמסרו דברים אסורים בידי אחד מאנשי צות ההוראה. לא הפס רבי יהודה, ובלייל שבת-קדש עמד והתירע על-הדבר קבל-עם ועדה, ומחה נמרצות על-כף שבית חנוך המתמר להקרא במוסד דתי, מכנים בין כתליו מורים משקצים. הדברים הגיעו חיש מהר לאזניו של מנהל בית-הספר, והלה הגיש תלונה נגדו במשטרה. רבי יהודה הזמן לחקירה, וכאשר התבקש לתת הסברים לדרישתו, אמר לחוקר: "תאר לעצמך שהמפקד שלך מורה לך לעשות פעולה מסוימת, ואני מורה לך לעשות להפך. למי תשמע? בודאי למפקד שלך, ובכן דע לך כי המפקד שלי הוא הקב"ה בכבודו ובעצמו, והוא צוה עלי שבאשר אני רואה דבר שאינו לרצון ה', עלי לזעק ולמחות על-כף. וכיון שחייב אני לעשות מה שהורה לי מפקדי, לכן לא יוכל אדם בעולם למנע אותי מזה. ועתה עשה עמי כרצונך". החוקר התפעם מעז-רוחו, ומהר לשחררו לאלתר.

רבי ליב טודרס' לוי מיקירי ירושלים, היה איש צדיק וקנאי לה' ולתורתו. אולם כאשר ראה כי בנו הולך לשמע דרשות של דרשנים שונים שתבעו לעמד בפרץ ולשמר על חומות ירושלים, יעץ לו שלא לבטל זמנו מלמוד התורה. תמה הבן ושאל: "זהרי גם אתה נוהג בדרך הקנאות", ונענה: "הבה ואסביר לך. אם אחד לומד תורה על-מנת שישבחוהו ושהנו למדן, אמנם אין תורתו נקיה לחלוטין, אולם לפחות יש לו חלק נכבד בשכר הלמוד. כך גם במדת הצדקה, ואם אחד נותן צדקה מתוך תאוות-כבוד, הרי בידו לפחות מחצית משכר המצוה. וכך גם במצות נוספות שיש בהם חלק 'שלא לשמה' המערב עם 'לשמה', אולם עדיו נותר חלק גדול במצוה. אולם שונה הדבר בקנאות, שכן גם אם רק תשעה חלקים ממנה הם לשם-שמים, הרי שהחלק העשירי הוא בגדר רציחה. מפני שאם יש בד נגיעה פלשה במעשי הקנאות, הרי זו הלבנת פנים של אדם מישראל, חלילה. תוכל ללכת בדרך הקנאות, רק אם אתה מכוון בשלמות רק לשם שמים".

א ש בקש משה רבנו למנות מנהיג על-ישראל, אמר לקב"ה: "יפקד ה' איש על-העדה א ש יצא לפניך א ש יבא לפניך",

כי מנהיג עדה צריך לגלות טפח מדרגתו א ש יצא לפניך, כדי שילמדו מש שו, אך גם לכסות טפחים ש עה א ש רוח בו'. (רבי אברהם מקנהניטש)

חֲדָוְנֵי הַפָּרֵשֶׁת

וּאֶרְטִים

אֵלָא, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ בַּמִּדְרָשׁ, שֶׁזָּדָה יְהוֹשֻׁעַ לַהֲיֹת מִנְהִיג בְּמָקוֹם מֹשֶׁה, עַל שׁוּם שֶׁנֶּהְיָ בְּחַיֵּי מֹשֶׁה כְּמִשְׁרַת ("וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרַת מֹשֶׁה"), וְהָיָה מְסַדֵּר אֶת הַסִּפְסָלִים בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ וּפּוֹרֵס אֶת הַמַּחְצֵלוֹת, וּלְפִיכּוֹךְ נִתְקַיֵּם בּוֹ: "נִצֵּר תֵּאָנֶה יֹאכַל פְּרִיָּה". הַזְקֵנִים, אֲשֶׁר בִּשְׁעָתוֹ בּוֹשִׁים הָיוּ לַעֲשׂוֹת מָה שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ, מִשְׁרָאוּ עֲכָשׁוּ שְׂדֻקָּא בְּזָכוֹת זֶה נַעֲשֶׂה יְהוֹשֻׁעַ לְמִנְהִיגֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּפָּנָיו מֵאִירִים כִּכְפִּי לְבָנָה, קָרָאוּ: "אֹיֵי לָהּ לֹאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְאֹיֵי לָהּ לֹאוֹתָהּ כְּלָמָה!" אֹיֵי לְבוֹשָׁה זוֹ אֲשֶׁר הִתְבַּיֵּשְׁנוּ אָז לְסַדֵּר אֶת הַסִּפְסָלִים בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. אוֹתָהּ בּוֹשָׁה גֵּרְמָה לָנוּ עֲכָשׁוּ כִּי נִהְיָה תַלְמִידֵינוּ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ הַצֵּעִיר...

5. ስርዐቱ ምህላይ ሲሰጥ፡
 ስላዲ ዋ: «ከጸሐይ ርቱ ጸር ሂጦህጠኑ» ትባላል፡ «ኢየሱስ ለህግጦቱ ይሄ»
 ስላዲ ዩ: «እርሻህ» - እርሻ ህገ
 ስላዲ ሯ: «እነርሱ ህህሊ ሲሰጡ ነበረ»
 ስላዲ ሰ: «ኢየሱስ ለህግጦቱ ህግጦህ»

מצאו כמה מרמזים הציורים בהקשר לפרשה או לרשי על הפרשה

הלכות שמירת הלשון

לפעמים מצוה לשמור דברי גנות על חברו, אם לדגמא הוא משער שאם ישמע לזה יוכל להגיד לשומעים/למספר שגנות זו שאמרו עליו לא נכונה, או שאר ענייני זכות, או שידע שאם עכשו ישמע ממנו הוא יוכל לשכנע אותו ולמנע אותו מלספר לעוד אנשים (שהם אולי בן יאמינו לדבריו ויהיו כמקבלי לשון הרע). אבל גם במקומות שמותר לשמור לשון הרע חייב להזהר שלא להאמין כלל לדברי הגנות שנאמרים לו כדי שלא יכשל בעוון לשון הרע.

מן התורה אסור להאמין ללשון הרע, וכן הדין אפילו אם יודע שהדברים אמת, אבל אפשר לדון את המעשה לכף זכות ולכף חובה, והמספר דן אותו לכף חובה, יש מצוה לשומע לדון אותו לכף זכות, והעובר על זה ואינו דן אותו לכף זכות, והוא מסכים למספר בגנותו, הוא עובר גם על "בצדק תשפט עמיתך", וגם על אסור לשון הרע, מכיון שעי"ז זה שלא דן אותו לכף זכות, זה נהיה גנאי למי שמספרים עליו.

{מתוך הספר "חפץ חיים"}

בדיחות

הניביל מגיע למסעדה קניבילית ומבקש מהמלצר תפריט.

אומר לו המלצר: "אצלנו אוכלים כל דבר ששז"

מבקש הקניביל: "אם כן, אפשר את הבחור השמן משלחן שלוש?..."

שני אנשים רוצים לצאת ליערות אפריקה לציד דגים באמצעות טיסה במטוס פרטי (של מישהו אחר) לשם.

מתנה אתם הטיס: "יש לי מקום רק לשלושה אנשים ודב. כלומר – אני (הטיס), ושניכם ועוד דב שתצדו.

מסכימים השניים והם יוצאים לציד. אבל, בסוף הציד, כל אחד מהם צד דב אחד, וביחד היה להם שני דגים, ולכן הטיס לא הסכים להכניס את שתי הדגים.

אומר לו אחד הצידים: "שמעתי ששנה שעברה גם שני אנשים צדו שני דגים והסבמם אחרי שהם נתנו לה 100 דולר, אז קח מאה דולר ונצא.

הסכים הטיס והם נסעו עם שתי הדגים. אבל לאחר שעת טיסה, המטוס התחיל לאבד גובה, והם היו חייבים לנחות בחיית חרום.

אחרי שהם הגיעו למטה הם שואלים את הטיס: "איפה אנחנו נמצאים עכשו?"

עונה להם הטיס: "בדיוק במקום שהתרסקנו שנה שעברה..."

נושא השבוע

הפטירות ימי בין המצרים

שלשת הפטירות של שבתות ימי בין המצרים מכונות (בארמית): "תלתא דפרענותא", 1. "דברי ירמיהו" 2. "שמעו דבר ה'" 3. "חזון ישעיהו"

ואחריהם "שבעה דנחמקתא"

1. "נחמו נחמו", 2. "ותאמר ציון" 3. "עניה סערה" (בכונה מקדימים עניה סערה, שלא כסדר הפתובים, לפי "רני עקרה" מכיון שדרך הנחמות להיות הולכות ומשפחות יותר) 4. "אנכי ה'" 5. "רני עקרה" 6. "קומי אורי" 7. "שוש אשיש"

ואחריהם "תרי דתיובתא"

1. "דרשו יהוה בהמצאו" 2. "שובה ישראל"

לתרומות, הנצחות ולקבלת העלון במייל:

hidushey.haparasha@gmail.com

נערך ונלקט ע"י
יצחק דויטש
וועלוועל בלאק

העלון מוקדש לרפואת שרה בת אסתר, שמואל בן שרה, חן אריאל בן אילנית, רפאל יונה בן רינה ודוד בן זיוה בתושח"י.

סיפורים נפלאים לילדים

פרשת פנחס

"הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה, יב)
אמר הקב"ה: בדין הוא שיטל שקרו. (במדבר
רבה כא, א)

ויש להבין, מדוע מגיע לו שקר זה בדין?
מבאר רבי בן ציון סנה: מעשה הקנאות לא
היה מתפקידו של פנחס, ויותר מכך -
המעשה היה מנגד לחלוטין לטבעו של פנחס
ולמדותיו, כי היה פנחס נכדו של אהרן
הכהן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום.
משל למה הדבר דומה? נשיא ארה"ב החליט
לומר תודה רבה לבוחריו.

הוא ערך מסעות והופעות פמביות בכל
מדינות ארצות הברית, פזר חיוכים ונפנף
לשלום לכלם.

פעם אחת הצליחו מחבלים להתקרב לשירה
שלו, ואף ירו בגלגלי הרכב של הנשיא.

אחד משומרי הראש שם נפשו בכפו, קפץ
עליהם והרג אותם.

כל כתבי העת בארה"ב היו מלאים
בתמונותיו של המאבטח הנועז, והנשיא
כתב לו מכתב תודה נרגש.

לאחרי שנסיימה המהומה, אמר הנשיא:
"אני זקוק לשבוע של חפשת סקי, ורק אחר
כך אתחיל בעבודה".

הנשיא יצא לדרך, ומדריך הגלישה היה
צמוד אליו.

באחד העקולים יצאו לפתע, מתוך סבך
ענפיו של עץ, שני מחבלים, שכוננו את
אקדחיהם אל ראשו של הנשיא.

ללא שהות, חבט המדריך בנשיא, והפיל
אותו על הקרקע, וכך הצילו מהפדורים
הראשונים שנורו.

מכיון שמדריך הגלישה ידע לשלט היטב
במגלשיים, הוא סובב את המגלשיים כך
שפגעו בעצמה במחבל הראשון, ולאחר מכן
בשני. לאחר מאמץ אדיר, הכניע המדריך את
שני האויבים, והציל את חיי הנשיא.

תמונותיו של המדריך מלאו את מודעות
הרחוב, והנשיא נתן לו במתנה שני מליון
דולר.

שאלו כלם את הנשיא: מה ראית לתת לשני
מליון דולר, ואלו לראשון הסתפקת במכתב
תודה?

אמר להם: "הראשון היה מאבטח, וזה היה
תפקידו, השני הוא מדריך סקי, מה לו
ולמלחמות!? זה לא תפקידו, ולכן מגיע לו
יותר.

התורה אומרת: "פנחס בן אלעזר בן אהרן
הכהן" - כהן הוא, בן בנו של אהרן הכהן,
שהיה אוהב שלום ורודף שלום, אין לו קשר
למעשי קנאות כאלה, אין זה מתפקידו ואין
זה באפיו, לכן מגיע לו על המעשה שעשה
שקר מיוחד.

(לאור הנר)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

"צָרֹר אֶת הַמְּדִינִים וְהַפִּיתֶם אוֹתָם"
(כה, יז)

מובא במדרש (במדבר רבה פכ"ב) רבי יהודה אומר אלו הנה רוצה משה לחיות כמה שנים הנה חי, שאמר לו הקב"ה נקם ואחר תאסף, תלה הכתוב מיתתו במדין, אלא להודיעך שבחו של משה, אמר בשביל שאחיה יעקב נקמת ישראל, מיד "וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר לא).

ישנו ספור מבעל ה"שאגת אריה", שהרב מבריסק ספרו כמה פעמים: אשה זקנה נקשה על דלתו של רבי חיים מואלוז'ין ובפיה ספור ובקשה בצדו: לפני כחמשים שנה התגוררתי בכפר ליד וואלוז'ין.

באותם ימים השאגת אריה עבר ממקום למקום (הנה זה בימי גלותו) והוא התאכסן בכפר שלנו במשך כחדש חדשים.

השאגת אריה הקפיד שלא לאכל 'חדש' גם בחוץ לארץ, ולי (לא למנה) הנה קמח מהישן ונרתמתי לסייע בידי תלמיד חכם, ולכבוד שבת, בקביעות, הייתי אופה לו שלוש חלות. כאשר עזב את הכפר, ברך אותי - כי אזכה לעשירות ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות) שנים בגולה ואחד בארץ הקדש.

"ברוך ה'" - המשיכה האשה לספר - בעשירותי, בניתי בית כנסת אחד בוילנא ואחד בעירה אחרת, (הרב מבריסק אמר כי התפלל באותו בית כנסת) והנה עתה קפצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא - ממון רב, לקים את המשך הבטחתו - לבנות בית כנסת בירושלים עיה"ק, אך פיון שאין מכרים בירושלים באתי לשאל אולי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים - ואפקיד את הכסף בידו - והוא כבר יעביר אותו לתעודתו.

התפלא רבי חיים: לכי הביתה, מה דוחק אותך, אם השאגת אריה ברך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך בטוח, מה בוער לך?! ... בטוח מהשאגת אריה.

למשה רבנו הנה בטוח חיים מהקב"ה! - מלחמת מדין.

כי הכל יודעים את דברי חז"ל, אלו משה רבנו ע"ה הנה מענין לחיות עוד כמה שנים היתה לו יכלת, כי הנה בידו משכון "נקם נקמת בני ישראל ואחר תאסף אל עמך" - אינה מת עד שתנקם במדין. לא הנה לו צווי ללכת מיד ולהלחם במדין, והנה ביכלתו לדחות את הנקמה.

עם כל זאת, החליט משה רבנו ע"ה: וכי אתחשב בחיים שלי בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להלחם באלו שהחטיאו את ישראל בפריצות? באותו יום הוא כבר ערך גיוס - לנקם בחטא הפריצות "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו!"

משה רבנו ידע להעריך כמה שנה עוד שנת חיים של גדול כמותו, והבין כי אם ישאר בחיים, עם ישראל יכול להרויח הון רוחני וגשמי רב - חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך הפקיר את הכל, ובכך למד אותנו מהו חטא!

א"כ, מלחמת מדין למדה אותנו, ראשית כל, מה המשמעות של חטא, ועד היכן מגעת חמרתו של עוון.

דבר נוסף היא למדה אותנו: הגיוס של אותה מלחמה הגיוס שערך משה רבנו הנה בו למוד מיחד לדורות.

(להגיד)

א גוט שבת

לומדים. משננים. נשמרים.

גיליון 155 | כ"ג בתמוז

2 הלכות

"אדון לוי נותן רק שקל לצדקה, הוא בהחלט קמצן" אמר שאול: "אם כך, מה יקרה אם אוסיף 'מלח ופלפל' ואספר שהוא נתן 10 אגורות לאחר תחנונים מרובים? הרי כולם יבינו שהוא קמצן!". "שים לב" אמר אהרון: "שבעוד שהסיפור בגנותו של מר לוי הוא לשון הרע, הרי ההגזמה, 'המלח והפלפל' כלשונך, הם כבר נקראים בשם: 'הוצאת שם רע' וחמורים הרבה יותר!" ("ח, פתיחה, לאוין, א')

יואל עבר בחצר ביהכנ"ס וראה התגודדות סקרנית סביב חברו שעמד וחיקה את מר כהן בלעג: "אני רוצה לעדכן אותך" אמר לו בעדינות: "שחוף מכל העברות על לשון הרע, אתה מכשיל פה אנשים רבים ועובר על: 'לפני עיוור לא תתן מכשול', על כל אדם ששמע אותך". ("ח, פתיחה, לאוין, ד')

צידה לדרך

"ברוך ה' יום יום"
ה' נותן כח לאדם לעמוד
בנסיון בכל יום מחדש!

טעימה שבועית בשמירת הלשון

ברוך ה' יום יום

המעייבה על מנוחת נפשנו בגלל חוב שאנו צריכים להשיב למחרת - הרי מחר הוא יום חדש, ובו: "שעשה לי כל צרכי" חדש, המותאם ליום זה ממש! כמו אדם העובד לפרנסתו מהזריחה ועד השקיעה. לו ישאלוהו: 'האם תוכל לעבוד שעה נוספת?' והוא ישיב שכוחותיו אזלו. עלולים להקשות עליו: 'הרי מחר תעבוד שוב במשך שעות ארוכות, ומאין הכח?' התשובה היא: מחר הוא יום חדש, וגם כוחותיו - חדשים הם!

כאשר מחלק האדם את התמודדותיו ליחידות קטנות הנקראות 'מים' ולעיתים, אף 'שעות' יהיה לו קל יותר להתגבר על היצר. כאשר ינסה שלא לספר את העומד על לשונו 'רק היום' או 'רק השעה הזו' יוכל להרחיק את הניסיון מאיתו ולהתגבר עליו בעזרת ה'.

ישנם סוגי התמודדות שבדר"כ אינם נפטרים ביום אחד, כמו קושי הפרנסה או מידות מגונות, שעל שבירתן צריך האדם לעמול קשה.

הדרך המעשית והטובה להתמודדות היא: לראות את היום הזה כיחידה אחת, לא לדאוג את דאגת המחר, ולכן אנו מברכים בכל יום: "שעשה לי כל צרכי". לכאורה, איך ניתן לומר זאת, הרי רשימת הדברים החסרים שאנו מגישים לקב"ה ארוכה כל כך?

התשובה היא: אנו מקבלים מה' את כל צורכנו. פרט שלא קיבלנו - איננו זקוקים לו! ותחושת ה'אין לי מספיק" היא חוסר גדול באמונה, משום שכל פרט מגיע בדיוק בזמן הראוי לו, בזמן הטוב ביותר שיכול היה להגיע.

כאשר נתבונן בדבר נוכל להיות מאושרים, משום שעל פי האמת, לא חסר לנו דבר! ואם יש עננה

שאל את הרב

מפי הרב מרדכי לוי שליט"א, מח"ס "מי האיש החפץ חיים"

זוכרים, ואדם עשה כל מה שביכולתו ולא עלה בידו, במצב כזה כתב הח"ח שיעסוק בהלכות אלו וילמד את העם להתרחק מעוון לשה"ר. ואם אינו יודע ללמד, יתרום למי שמזכה את הרבים בעניין זה ויהיה שותף עמהם, [ובודאי הארגון הכי מתאים הוא ארגון "הכח" שמפיץ עלון זה ועושה עוד פעולות רבות ומזכה את הרבים בנושא שמירת הלשון].

ומעין זה כתב גם רבינו בחיי, שאדם שמתאמץ בתשובה הקב"ה עוזר לו ומקל עליו את תשובתו, כגון אדם שגזל ועשק ולא יודע מיהם העשוקים וכמה ממון גזל יעשה בכספו תועלת לכלל, כגון בניית גשרים וכדומה שיהנו מהם הרבה בני אדם, וכך גם אלו שהוא עשק ייהנו מזה [נראה כוונתו שה' יסובב שאותו עשוק ייהנה מאותו גשר וכך יחשב לו שהחזיר את הגזלה, או עצם הטוב שמרבה בעולם יכפר על הרע שעשה], וכך גם בעניינינו, אפשר שע"י השתתפות בזיכוי הרבים ה' יסובב שאותו אדם שנפגע מהלשה"ר יתחזק מפעילות זו ויקבל בלבו לסלוח לכל מי שפגע בו, ודרכים רבות לבוא יתברך לסובב תשובתו.

שאלה: התחזקתי מאוד בהלכות לשון הרע, אבל מה עושים עם כל מה שדיברנו בעבר, אך אפשר לבקש סליחה מכל כך הרבה אנשים, לדוגמה מורות שהיו בביה"ס, שהרבה פעמים תלמידות צוחקות ומחקות אותם, האם צריך להתקשר לכל המורות שהיו לי ולבקש סליחה, ומה עם אנשים שאי אפשר להשיג, או לשון הרע שלא זכרים?

תשובה: הכלל בזה הוא, שאם הגנאי לא הגיע למדובר וגרם נזק בפועל, אז יש עבירה של אדם למקום בלבד ואין צורך לבקש מחילה מחברו. אך אם זה הגיע למדובר ונגרם נזק, כגון ביוש וכדומה, יש כאן גם עבירה בין אדם לחברו, וצריך לבקש את סליחת חברו. ולכן הרבה פעמים הלשה"ר לא מגיע למדובר וצריך לעשות תשובה בין אדם למקום בלבד [חרטה, וידוי, קבלה לעתיד]. אמנם אם הלשה"ר גם פגע או בייש בפועל אכן צריך לאתר את אותה מורה ולבקש את סליחתה, מלבד תשובה בין אדם למקום כנ"ל, ודבר כזה בדר"כ זוכרים.

ואם אי אפשר להשיג כלל את אותו מדובר שנפגע, וכן לשה"ר שהזיק ולא יודעים שנגרם נזק, או לא

להצלחה וכל הישועות לרונן בן צביה ורעיתו

להפצת העלון חייגו:
058-3237681

העלון מופץ בכל חודש
בכ-125,000 עותקים.

דרכי התקשרות:
משרד: 02-6315255 | דוא"ל: office5@hacoah.co.il
לתרומות: בנק פאגי | סניף 182 | מס' חשבון 770043
על שם "הכח של שמירת הלשון"

המערכת: ארגון "הכח של שמירת הלשון" הוקם למען הטמעת המודעות בנושא שמירת הלשון ואהבת ישראל. הארגון הוקם ללא מטרת רווח, וחורט על דגלו להביא לשינוי ושמירה על כלל ישראל מחטאי הלשון ומהשלכותיה.

אסיפת הורים. / י. גברא

הרב מנחם שטיין שליט"א

האם מותר לדבר לשון הרע על דומם, על עצים, אבנים, מזג האוויר, כאשר הדבר אינו גורם לנזק?

בשאלה זו התחבטו גדולי התורה, ונראה, שגם אם אין בכך ציווי של ממש, זוהי ההנהגה הראויה לבני תורה, בני עליה.

לא לדבר רע גם כאשר אין בכך עוון! סיפר ר' יוסף דב סולוביצ'יק זצ"ל, בנו של הרב מברסק על גאון אחד שהוזמן להתארח בביתו של מורנו ה"חפץ חיים" זצוק"ל, הוא נכנס אל הבית בליל שבת, וכשהרים ה"חפץ חיים" את החלות כדי לברך עליהן, גילה האורח שהן עשויות מלחם שחור!

האורח עיקם מעט את אפו, והחפץ חיים שהבחין במורת רוחו פנה אליו לאחר בציעת הפת ואמר לו: "לחם שחור הוא טוב מאד! יש בו ערכים תזונתיים, הוא משביע לאורך זמן..." וכך ישב ופירט עד כמה חשוב לחם זה, הוא הוסיף ואמר: "אם אתה אומר שלחם זה אינו טוב, הרי זה לשון הרע על הלחם!" חתך חתיכה מהלחם ואכל: "לשון הרע על הלחם!"

בעל "חובות הלבבות" כותב ב'שער הכניעה' על חסיד אחד שהיה מהלך בדרך עם תלמידיו, והם נתקלו בבהמה מצחינה, סתמו התלמידים את אפם: "כמה מסרחת נבלה זו!" ענה להם: "כמה לבנות שיניה", בדבריו אלו ביקש החסיד להוכיח את תלמידיו ולהראות להם את הדרך הנכונה: "אל תתרגלו לדבר רע על שום דבר שבעולם! כי אדם המתרגל לדבר רע, עלול להגיע בקלות לידי דיבור רע וסיפור גנות של אנשים, תתרגלו לדבר טוב על כל דבר וזה יהפוך לכם לטבע שני! נכון, אין איסור לדבר בגנותה של הנבלה, אך בכל אופן, יש כאן הזדמנות לתרגל ראייה חיובית!"

זהו תרגיל שכדאי לנסות אותו, הוא משנה את החיים שלכם ושל הסובבים אתכם. ראייה חיובית!

מחנך שיעורו בקו הכח. 8572*

"להתראות, חדוי" אימא נשקה על לחיה: "לכי כעת לישון, אני הולכת לאסוף את הנחת". חדוי הרימה את קצות שפתיה בחיוך ונופפה לאימה, מיד כשנסגרה הדלת נשר החיוך מפניה. 'אני-שונאת-אספות-הורים-אני-שונאת-אספות-הורים-אני-שונאת-מה את ממלמלת לעצמך?' חקרה שבי, אוחזת מברשת שיניים. "כלום" סיננה חדוי בשיניים חשוקות: "כלום וזהו, בסדר?"

אמא אוהבת אסיפות הורים. היא מקבלת משוב חם על הבת שלה, במידות, בדרך ארץ ובציונים גבוהים. אפילו את ההמתנה היא מחבבת. היא דנה עם האימהות על הנושאים הסוערים בכיתה, מתגאה קצת בביתה המקסימה ומספרת עד כמה ביתה מיוחדת.

"חדוי, אולי היום תכניי עוגה לשבת?" שאלה אמא: "את יודעת שמיכלי שפירא מכינה עוגה לכל שבת? אמא שלה סיפרה לי באסיפה". "אבל... איך?" גמגמה חדוי: "אני לא יודעת איך..."

"תפתחי ספר מתכונים ותבני, לא הגיוני שמיכלי עושה זאת משנה שעברה ואת עדיין לא יודעת להפריד ביצים!" "טוב", חדוי נגררה למטבח בכתפיים שמוטות.

"ואחר כך תתלי את הכביסה, את יודעת שנעמי אחראית על כל הכביסה בבית שלה?" "כן, היא מלמלה: "אני יודעת" אמא הביטה בה, מוטרדת: "למה את נראית מתוסכלת? למה אמא של ציפי מספרת לי גדולות ונפלאות על ציפי שלה, שאחראית להחליף מצעים ביום שישי לכל בני הבית, ואמא של מלי מספרת על מלי שיוצרת צורות ללחמניות של שבת, ולי אין מה לספר!" חדוי שתקה.

"אז אחרי שתסיימי, תבואי למטבח, הזמן קצר והמלאכה מרובה" היא לא המשיכה "הפועלים עצלים", ראו זאת על הבעתה הקודרת. "חדוי" אבא עצר אותה כאשר גררה אחריה את סל הכביסה: "גם השבת את מכינה את המוס המיוחד שלך? סבא וסבתא באים והבטחתי להם את המוס הטעים ביותר בעולם!" "בטח" כתפיה הזדקפו: "אני אשמח להכין". היא מיינה את הכביסה על הספה. וואו, כמה פריטים! איך היא משדכת גרביים? ומקפלת סדינים מעצבנים? וכל זה קל לעומת אפיית עוגה. היא לא יודעת לאפות עוגה!

אבא נכנס למטבח ודיבר עם אמא בלחש, קמט נחרץ בין גבותיו וגם אמא נראתה מוטרדת: "אני אדבר איתו" היא מלמלה: "בוודאי שאדבר איתו, אני... רק לא יודעת איך..." חדוי סיימה לקפל את הכביסה, לחלק בארונות, לפרוש מצעים ולטאטא רצפה, ואמא עודנה עומדת, בוהה בחלון, הפלאפון אחוז בחוזקה בידה, עד שאצבעותיה מלבינות.

לבסוף הגיעה כתף בהשלמה וחייגה. היא דברה בלחש, בקולות מהוסים, אך אחרי זמן לא רב הפכו תנועותיה לנסערות יותר, היא קמה, תפסה סיר גדול ועיקש והרטיבה ברזל כלים, פורקת עליו את סערה.

"אתה צריך להבין" היא אמרה בלהט: "זה לא עניין של כישרונות, ואפילו לא מידות! אלו תכונות אופי שיש לכל אחד, והיא..." היא הקשיבה בשקט: "נכון, אבל זה לא יתכן! אתה מעוניין בעצם--- נכון, אבל אתה רוצה שהיא תישאר זורמת וספונטנית, אבל במקביל שתהיה גם מתוכננת ומסודרת, זה לא אפשרי!" כעת היא הקשיבה בדממה, הפלאפון אחוז בין כתפה לאוזנה, רק ברזל הכלים האחוז באגרופה עובר בחדות על הסיר, יוצר בו שריטות ארוכות.

"תקשיבי!" היא זנחה את הסיר והברזל גם יחד: "אתה מבקש מושלמות, שאתה, כידוע, אין בעולם הזה. יצרת לעצמך תפיסה של דמות הראויה לחיקוי, אך דמות זו מורכבת מכל כך הרבה בני אדם הקיימים פה על פני כדור הארץ! יש אחת שיודעת לבשל, משפחתה לעולם לא תרעב, יש את זו שמומחית בהכנת פטיפורים, ובכל אירוסין או שבע ברכות יטעמו ממעשי ידיה, יש את המסודרת, וכמובן, את ה'אוהבת ילדים', שיכולה לשבת עם ילדיה בתוך בריכת גואש ולקשט את הקיר... יתכן שבאותה דמות יהיו כמה וכמה מעלות טובות, אבל כולן? רק אצל המלאכים!"

היא הקשיבה שוב. "נכון" היא אמרה ותפסה שוב בברזל הכלים המרוט: "זה קורה, בדרך כלל, בשיתופים שנשמעים כדברי שבח חיוביים, מה הבעיה לספר--- על חמותי, לדוגמה, עד כמה שהיא מפרגנת ונותנת, מאין לי לדעת שחברתי שומעת ומתכווצת, משום שחמותה, מאז האירוסין, לא קנתה לה כלום? ואז היא מנסה להתחרות בי ולספר עד כמה חמותה מכינה אוכל של שפים, סוגי מנות פתיחה, מנות ראשונות, שניות, עיקריות... וזה פוגע בחברה נוספת שחמותה נמצאת פחות במטבח, אך היא מכילה וזורמת עם הכלות, והרביעית... והחמישית..." היא ערכה אתנחתא: "ואז הכלה הראשונה מגיעה הביתה ומתחילה להאשים 'למה היא רק קונה מתנות, אבל האוכל שלה-- והניקיון שלה--- וההתערבויות שלה---' רגע, שמת לב שהיא רק חמות אחת? למה את מאוכזבת מכך שהיא לא אוגדת את מעלותיהן של כל החמיות שבכל הדורות? ואת? את מקבצת בתוכך את דמות הכלה המושלמת והאגדית?"

היא נעצרה, מיטיבה את אחיזתה בפלאפון, מאחוריה נשמע רחש. היא סובבה את ראשה בבהלה, מגלה את חדוי עומדת שם ועיניה נוצצות. "אני מבינה" היא אמרה: "נדבר בעזרת ה'" היא אמרה לפומית ונתקה. מתלבטת. לכעוס על חדוי? היא הבינה שזו שיחה אישית? ביתה פתרה את ההתלבטות: "תודה רבה, אמא" היא לחשה, עיניה צמד כוכבים: "ידעתי שתבני אותי!"

"למה את מאוכזבת מכך שהיא לא אוגדת את מעלותיהן של כל החמיות שבכל הדורות? ואת?"

עצה מעשית: זכרו:

לשונו של האדם מביאתו
לחיי עולם הבא.

כח הלשון

התעוררה לחיים בלי שום הסבר הגיוני!

**גם לכם יש סיפור ישועה,
בזכות שמירת הלשון?**

שתפו אותנו, קו הכח 8572*
שלוחה 7,3

קנינו בוקסה יקרה תחת כל אלו ששרתו
אותנו בנאמנות עד שהלכו לעולמן...
הפעם החלטנו לקנות בוקסה איכותית,
והיא, כמובן, עלתה בהתאם... לכן נדהמנו
שבאחת הפעמים הבוקסה לא עבדה,
ניסינו בכה וכה אך לא הייתה ממנה
תגובה, קיבלנו על עצמנו ללמוד שתי
הלכות שמירת הלשון בכל יום והבוקסה

הישועה שלי

יש לכם סיפור ישועה אישי ומחזק?
ספרו לנו במספר 8572* שלוחה 7,2
ואולי הוא יתפרסם

התכתי של אלהן

"על רבוננו של עולם!" הריע דודי.
"למה?" תהה ראש הישיבה: "למה אנחנו
בוטחים כ"כ בהקב"ה שיושיע אותנו?"
"כי..." נסה אלהן: "כי הוא אבא שלנו ואוהב
אותנו"
"הוא מרחם עלינו פרחם אב על בנים" ציץ
יוני

"נכון" אמר הרב: "אף להקב"ה יש בנים
נוספים, גם אלו שבטעות פגעו עליהם
והעלבו אותם... גם הם בנים של ה' והוא
קל מלא רחמים, אף כשאנחנו מעוררים
את רחמיו, יתכן שהם יתעוררו, אף לא
עלינו! אלא על מי שנפגע ממנו, אלו שבכו
בגלגנו... ואז, לא רחמים אנו מקבלים,
אלא..." הוא השתתק באנחה.
"אין אפשרות אחרת בעולם, מלבד לחיות
בשלום" סכם התפי.

חברתי שחקה במנוף, החזיקה בשלט ופסקה
אחורה, עד שהמנוף-שהיה מחבר לשלט
בחוט-נפל. חששתי מאוד מהתגובה של אחי,
התקשרתי לקו ולמדתי ממנו הלכות, רק אז
העזתי להרים את המנוף. וגם. הוא לא נשבר
כלל! ויותר מזה-רק עכשו ראינו שהוא גם
מדליק אורות!

הוא התקשר אלי ובכה שנקבל את בנו, אף
אני הבנתי שאי אפשר לקבל בחור חסר
מדות, וגם כאשר רציתי לפיס את האב
ולהשיב את בנו, עמדה לפני תמונתו עומד
בפרוזדור הישיבה, אדם מזעם וצועק על
בני

הוא השתתק. הדממה הייתה
עמומה.
"לא ידעתי ש..." המנהל היה
נבוך.

"לא" זקר ראש הישיבה את
אצבעו: "הוא עשה זאת לבן
שלי, הוא הכאיב לו, וכאשר נסה
אביו לעורר את רחמי, הוא גרם לי לרחם
מאד, על מי? על בני! על הילד שלי שביש
בגללו!"

"הרב" שאל יוני, מהסס: "זה קרה באמת?"
"וידאיו" השיב הרב, "אף ספור זה יכול
לשמש גם כמשל, אתם יודעים, כאשר יש
צרה, על מי אנחנו סומכים?"

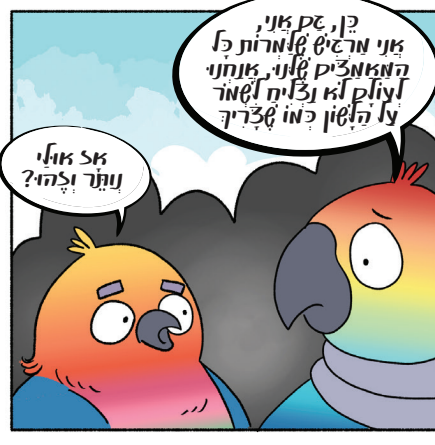

רחמי אב

שקט מתוח השתרר בחדר כשיצא ראש
הישיבה, התלמידים עמדו וכססו צפרניים,
ואפילו התפי שתק, רק לאחר זמן שנראה
כנצח שב ראש הישיבה, צעדיו היו
חפוזים ופניו מאירות: "זוהי
משימה הלוקחת זמן רב" הוא
הסביר בחיוך: "אף משום
שידעתי שאתם ממתינים כאן
בקצור רוח, הזדרזתי מאוד" הוא
התישב.

"ובכן, איפה היינו? בבחור שצעק
וביש את הבן שלי, הבן שלי עמד באמצע
הפרוזדור, סמוק ומביט, והלב שלי, לב של
אבא, עלה על גדותיו, קראתי לבחור זה
בשמו, הכנסתי אותו אל חדרי, בירתי היטב
שלא יהיה לו סבה של ממש להתפרץ,
ולאחר מכן" הוא נאנח: "לאחר מכן שלחתי
אחיו לרחוץ ושלח על מנת לחזור. אביו כאב,

שעשע...

לדון לכף זכות
23 **מורים קורים (שה!)**

1. מידע שני ילדים פונים לזכאת אצלם הפסח טרם נאמר?
2. מה נחשף על הפסח הפסח, הרי הוא לא ידע קרא וכתב?
3. מידע טורי האבך המוסר לא נחשף את הפסח?
4. הילד המומם בשמאל בית המדרש השני רבי לישן או ללמוד?
שאלת הדור: מידע הילד מידע מומם את חבלי הפסח פסח

**בשעה אחת, חד פעמית
של שמירת הלשון
תוכלו לקרב את קץ הגאולה!**

חייגו: *8572 **שלוחה 5**

בגללו חרב הבית... בזכותך הוא יבנה!
צד אחד קטן במיליון - צד אחד גדול איתנו!

שמרתם קרבנתם

גְּלִיזֹן שְׁבוּעֵי מַבִּית 'בְּנֵי אֲמוּנִים'

פרשת פנחס תשפ"ה שנה י | גליון מס' 590

פְּנִינֵי תַּפְלָה בַּפְּרָשָׁה

"לָכֵן אָמַר הַנָּבִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי
שְׁלוֹם" (כה יב)

רַבִּי יַעֲקֹב קָטִינָא מַחוּסָּט, בְּעַל
רַחֲמֵי הָאֵב, הוֹסִיף וַדָּרַשׁ לְאוּר זֹאת
שֶׁבְּאִמְרוּ "הִנְנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי
שְׁלוֹם" - בְּמוֹבֵן שְׁלֵמוֹת, הַבְּטִיחַ
הַקָּב"ה לְפִינְחָס שְׁמַעְשֵׂה זֶה לֹא
יָבִיאוּהוּ לְהַכְשֵׁל בְּהִירוּרִי גְאוּהָ, וְכָךְ
יִשְׁאָר שְׁלֵם וְלֹא יִחָשֵׁב בְּעַל מוֹם,
כְּפִי שֶׁאִמְרוּ חֲכָמִים (מְגִלָּה כ ט א): "מֵאֵן
דִּיְהִיר [מִי שֶׁמִּתְגָּאָה] - בְּעַל מוֹם
הוּא".

וַיֵּשׁ לְלִמּוּד מִכֶּן שְׁכַל הַזֹּכֶה לְקִיָּים
מִצְוָה כְּרָאוּ, חֵיב לְשִׂאת מִיד תְּפִלָּה
שְׁלֹא תִזְנַח דַּעְתּוֹ עָלָיו בְּעֻקְבוֹת
מַעֲשָׂיו, כִּי עֲלוּל הוּא לִפְל בַּחֲטָא
הַגָּאוֹה וְתַפְגֵּם שְׁלִמוֹת הַמִּצְוָה שֶׁעָשָׂה
(‘סָרְבָּן הַעֲנִי’).

"יפקד ה' אֱלֹקֵי הָרוּחַ לְכָל בָּשָׂר
אִישׁ עַל הָעֵדָה... וְלֹא תִהְיֶה עֵדַת ה'
בְּצֵאתָ אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֹעָה" (כו-כז)

הַפְּלִיאָה עֲצוּמָה: וְכִי זָקוּק הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַסְבִּיר אוֹ לְמַשֵּׁל כְּדִי
לְהַבִּין מִדּוּעַ מִבְּקֵשׁ מִשֶּׁה לִּפְקֹד אִישׁ
עַל הָעֵדָה? לָשֵׁם מָה אֶפּוֹא הוֹסִיף
מִשֶּׁה: "וְלֹא תִהְיֶה עֵדֶת ה' כִּצְאֹן אֲשֶׁר
אֵין לָהֶם רֵעָה?"

ה'אמרי אמת' פרש פי הלשון
 "ולא תהיה עדת ה' כצאן
 אשר אין להם רעה" היא
 בקשה בפני עצמה, שאף

דבר מוסד וגשיא 'בני אמונים'

בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵינָנוּ מְכִירִים תְּמִיד בְּעֶרְכָּם
הָאֲמִתִּי שֶׁל דְּבָרִים. לְעֵתִים, דְּבָרִים
שׁוֹלִיִּים נִרְאִים לָנוּ זֹהָרִים, וְאֵלּוּ עֲנִיִּים
יְסוּדִיִּים נִתְפָּסִים כְּדָבָר שֶׁל מָה בְּכָד.

כְּדָרְכָם, חֲזִ"ל לְמִדּוּנָה זֹאת בְּצוּרָה נִוְקָתָה.
אֵת הַכְּתוּב (תְּהִלִּים יב ט): "כָּרַם זֵלוֹת לִבִּי
אֲדָם", דָּרְשׁוּ (בְּרֵכוֹת ו ב): "אֵלֹהִים דְּבָרִים
הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי אֲדָם
מִזְלִזִּים בֵּהֶם".

עֲנִית אֲמֵן עֹמֶדֶת לֹא סָפַק בְּרוּמוֹ שֶׁל
עוֹלָם. הֲלוֹא כִּךָ אֲמָרוּ חֲכָמִים (דבר"ז
א): "אֵין גְּדוֹל לִפְנֵי הַקֶּבֶד"ה יוֹתֵר מֵאֲמֵן
שִׁשְׁרָאֵל עֹנִים". מַעֲתָה עֲלִינוּ לִשְׂאֵל אֶת
עַצְמָנוּ, הָאֵם אָנוּ אֲכֹן מִתְחַסִּים אֵלֶיהָ כִּךָ,
אוֹ שְׂמָא הִיא נִכְלָלֶת בִּ"דְבָרִים הָעֹמְדִים
בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְגֵי אָדָם מְזֻלְזָלִים
בְּהֵם?

אוֹסִיף וְאוֹמֵר כִּי הִגְדַּרְתָּ דְּבָרִים [דְּבוּרִים]
הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, נָאָה בְּמִיָּחַד
לְמַצּוֹת עֲנִית אָמֶן. כִּי כֵן, "אָמֶן", כִּידּוּעַ,
בְּגִימָטְרִיָּה "מִלָּאָה", לְפִי שְׂמֹכֵל אָמֶן נִבְרָא
מִלָּאָה; וְהִלּוּא עַל הַמִּלָּאָכִים אוֹמְרִים אָנוּ
בְּתַפְּלַת יוֹצֵר: "וְאַשֶּׁר מְשַׁרְתִּיו - כָּלֶם
עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם!"

אם אכן נפנים ונשיב אל לבנו כי מקומה של אמן "ברומו של עולם", בודאי נרדף אחר כל אמן כמוצא שלל רב.

בְּקִרְיָאֵת "עוֹמְדִים בְּרוֹם עוֹלָם"!

שַׁבַּת שְׁלוֹם,

278 זבז מכחול אל"ן.

בְּקוֹל בְּכֻנָּה בְּחֵירוּתָא

אם חלילה תהיה עת שבבי ישראל לא יזכו למנהיג, כל יהיו חלילה "כצאן אשר אין להם רעה", אלא הקדוש ברוך הוא בעצמו ינהיגם, כלשון הפתוב (תהלים כג א): "ה' רעי לא אחסר" (לב שמחה תשמ"ד).

בְּאֶפֶן נֹסֵף בְּאֵר הַמְּשֻׁגִּים רַבִּי אֵלִיהוּ
 לֹפְיָאן: מִשָּׁה לֹא כֵּן מְשָׁלוּ כָּל־פִּי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אִם כָּל־פִּי
 עֲצָמוּ - כְּדֵי לִתֵּת לְתַפְּלָתוֹ צִיּוֹר חֵי
 וּמוֹחֵשִׁי עַד כְּמֹה יִהְיֶה מִצְבוֹ שֶׁל כָּל־
 יִשְׂרָאֵל קִשָּׁה לֵּל מְנַהֵג, וּבִכְךָ תִּהְיֶה
 זֹאת תַּפְּלָה הַיּוֹצֵאת מֵעַמֶּק הַלֵּב (שׁלִמִּי
 שְׁמַחָה ח"א עמ' רכט).

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא
תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם" (כ ט א)

מִפְּסוֹק זֶה הָבִיא רַבִּי חַיִּים פִּינְהָס
לְרִאִי מִרְבְּנֵי לִדְז' רִאִיָּה לְמִנְהַג
יִשְׂרָאֵל לְתַקֵּעַ בְּשׁוֹפָר אַחֵר תְּפִלַּת
שְׁחִירָת, הָחֵל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל וְעַד
עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה (רמ"א או"ח תקפ"א. א.)

פִּי־צֶדֶק בְּגִמְרָא (סִינְהֶדְרִין כב ב) מוֹבָא
שֶׁהַנֹּדֵד עַל עֲצֻמוֹ נִזְרֹת בְּלֹא הַגְּבֻלַת
זְמַן ["סִתָּם נִזְרֹת"], חֵיב לְנִהֵג נִזְרֹת
לְמִשְׁךְ שְׁלוֹשִׁים יוֹם בְּלֵבֶד. זֹאת לְמַדּוֹ
מִלְשׁוֹן הַכָּתוּב (לְעִיל ו ה): "קִדְשׁ יְהוָה
גָּדַל פָּרַע שְׁעַר רִאשׁוֹ" - "יְהוָה"
בְּגִמְרָתָהּ שְׁלוֹשִׁים, וּמִכָּאן שֶׁ"סִתָּם
נִזְרֹת שְׁלֹשִׁים יוֹם".

לְפִי זֶה נֹכַל לְדַרֵּשׁ אֶף אֶת הַפְּתוּב
שֶׁלִּפְנֵינוּ כֹּךְ: "יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם"
- תִּקְעוּ בְּשׂוֹפָר בְּמִשְׁךָ שְׁלוֹשִׁים יָמִים,
עֲשִׂיִּים וּשְׁמוֹנֶה יָמִים בְּחֹדֶשׁ
אֶלּוּל וּשְׁנֵי יָמֵי רֵאשִׁי הַשָּׁנָה,
כְּגִמְטְרִיָּה שֶׁל "יִהְיֶה" (מְגִי
חִיִּים ס' תַּקפ"א).

אמן ללא גמגום

על עקבותיו ויצא ממעון הקדש בדומיה ובהנצחה.

רגליו הוליקוהו לבית המדרש. הוא שקע בלמוד הלכות עניית אמן, והחל לעין במקורות הרבים. עולם חדש נגלה לו, ואט אט נערמו על שלחנו ספרים רבים, ספרי שו"ת והלכה רבים נפתחו לפניו, והוא שקע בהם בלהט ובהתמדה.

כמוכן שבד בבד דבקו הרב פ. ומשפחתו במצות עניית אמן הלכה למעשה. מאמרים על גדל מעלת עניית אמן עשרו את קירות הבית, והזכירו לכל המתגוררים בו לבל יפסידו אף לא עניית אמן אחת.

במקביל המשיך הרב פ. להקדיש מספר שעות מדי יום ללמוד ולבון הלכות עניית אמן. דף הצטרף לדף והמאמר התורני עליו עמל הלך ונשלם.

לאחר שבועות של עמל סים הרב פ. את פתיבת הברור ההלכתי. ספוק רב מלא את לבו למראה פרי עמלו. שטות הראשונים נערכו באופן ברור ומסדר, דבר דבור על אפניו.

באותו יום שב הרב פ. לביתו כשתכריך פתביו בידו. הוא בקש להניחם במגרתו, אלא שלתדהמתו, באותו רגע ממש נשא ברחבי הבית קולו של יוס'לה, כשהוא פונה אליו בשאלה: "אבא, על מה פתבת הפעם?"

השאלה התמימה שנשאלה בקול צלול, בלי שבירי מלים וללא התנשפויות, גרמה לרב פ. המפתע לשאל בהתרגשות: "יוס'לה! חזר בבקשה שוב, מה שאלת?"

"שאלתי על איזו סגיה כתבת?", אמר יוס'לה, תמה על התרגשותו של אביו.

שאלה זו היתה רק פתיח לשוני המפתיע והמברך שהתחולל בו. הגמגום הקשה נעלם כביכול לא היה קים מעולם. יוס'לה החל לדבר ברצף משפטים חדים וברורים. המים בהם כל מלה היתה הר וכל משפט - מסע, הפכו לזכרון עבר.

הרב פ. ומשפחתו נפעמו לגדל הנס שנראה לעיניהם. הם נוכחו לראות כי עניית אמן פתחה בפניהם שערי ישועה - פיו של בנם יקרים נפתח והגמגום נעלם כלעמית שבא.

בשעת ערב מאחרת, הרב פ. ורעייתו ישובו נרגשים, ודמעות של שמחה זולגות מעיניהם. הם העלו בזכרונם את הדרך הארפה והקשה שעברו יחד עם בנם עד שזכו לראות את הישועה המיחלת ולבם התמלא ברגשות הודיה.

באותו ערב גמלה בלבם ההחלטה להעלות את הספור על הכתב ולשלחו למערכת עלוננו, להודיע ולגלות, כי יש בכחה של עניית אמן לחולל פלאות, ואף גמגום קשה התוקף ילד קטן, נכנע מפני עצמיתה.

אנו זכינו לקבל מהם את הספור - עדות חיה על גדל כחה של עניית אמן - ולהעבירו אליכם.

ירידה משמעותית בהשתתפותו בשעורים.

ללא התרעה מקדמת, השתנו חיינו בן רגע. באופן מפתיע, ללא סבה נראית לעין, החל יוס'לה לגמגם. תחת שטפי דבוריו הרהוטים והמחכמים, יצאו מפיו קטעי מלים ושבירי הברות.

ההורים המפתעים מהרו ללכת עמו לרופאים ויועצים. נבדקו אפשרויות שונות: האם זו תגובה למתח? תוצאה של בעיה רפואית כלשהי? ההבחנות היו מערפלות.

"תופעה חולפת", אמרו הממחים. אך הזמן חלף והתופעה לא חלפה.

ככל שהזמן עבר והגמגום נמשך, תוך שהוא משבש את סדר יומו של הילד ומוריד את בטחונו העצמי עד לעפר, החליטו ההורים לפנות לגדולי הרופאים בתחום. בהכוננתם של עסקנים רפואיים יצרו קשר עם טובי הרופאים, ובד בבד הדפקו על דלתות מחנכים בכירים ובעלי נסיון. הללו המליצו בכה והללו המליצו בכה. לראשונה הם שמעו על טפולים רפואיים עם שמות כה מרפבים, שהם התקשו אפילו להגותם.

העצות הרבות שארמו לפתחם בבלו אותם לחלוטין. הם התלבטו למי לפנות ובאיזה טפול לבחור. הם לא יכלו להתמהמה; המצוקה ההולכת וגוברת של בנם זרזה אותם לקבל החלטה במהרה, והם החליטו לשאל בעצת גדולים.

כך, ביום מן הימים מצא הרב פ. את עצמו עושה את דרכו לעבר ביתו של מרן הגר"ח מניבסקי. שם, כשהוא מצטופף בין הממתינים הרבים על המדרגות המטפסות אל הבית המפרסם, עמד וסדר את מחשבותיו, תוך שבין לבין הוא ממלמל ברב רגש פרקי תהלים.

לאחר המתנה ארפה הגיע תורו. בחדרת קדש הוא פתח ותאר לפני רבי חיים את מצוקתו הקשה של בנו. אחר פרש את השאלה, תוך שהוא מפרט את ההתלבטויות ומתאר את הדאגה המכרסמת בלבו מפאת החששות המזליות כל סוג של טפול.

רבי חיים האזין בדומיה. משסים האב לתנות את כאבו, השתהה רבי חיים קמעא ולבסוף פסק באזני האב המפתע: "הקפד על עניית אמן!"

"ומה בדבר הטפולים, באיזה מהם כדאי לבחור?", חזר הרב פ. והקשה במבוכה.

"הקפד על עניית אמן", שב ר' חיים על תשובתו והוסיף, "כיון שתלמיד חכם אתה, התעמק בהלכות עניית אמן, וכתב ברור הלכתי בענינו".

האב לא שאל שאלה נוספת. הוא סב

"אבא... אנני רוצצה לללכת לבבית הפנסט...". יוס'לה הקטן התקשה להשלים את המשפט, וכשסוף סוף עלה בידו להשלימו, השפיל את עיניו מבושה והתנשף מן המאמץ.

הרב פ. התבונן בפניו היגעות של בנו, ולבו נחמץ למראהו המיסר. יוס'לה בנו יקר, הילד המכשור שעוד בטרם מלאו לו שלש שנים כבר הפליא את כל רואיו בדבורו

ככל שהזמן עבר והגמגום נמשך, תוך שהוא משבש את סדר יומו של הילד ומוריד את בטחונו העצמי עד לעפר, החליטו ההורים לפנות לגדולי הרופאים בתחום. בהכוננתם של עסקנים רפואיים יצרו קשר עם טובי הרופאים, ובד בבד הדפקו על דלתות מחנכים בכירים ובעלי נסיון. הללו המליצו בכה והללו המליצו בכה. לראשונה הם שמעו על טפולים רפואיים עם שמות כה מרפבים, שהם התקשו אפילו להגותם.

הגר"ח מניבסקי בכנס חזק של בני אמונים

הרהוט ומאז לא חדל מלומר דברי חכמה, מתקשה כעת להוציא מפיו אף את הקצר שבמשפטים.

יוס'לה היה ילד חנני ופסח, שמאז ומתמיד היה חביב על מלמדיו, הצטין בלמודיו ונשא חן בעיני כל. מעולם לא נגלו אצלו בעיות, לא בתחום הלמודים ואף לא במישור החברתי. הוא היה עד כה ילד למופת וידגמה - ילד של נחת. אולם עכשו הכל נעצר; העבדה שהוא התקשה לדבר גרמה לו למעט בהדרגה בדבורו, והמלמד, שעד כה הפליא בשבחו, נאלץ לדוח בעצב על

ברכת "שלא עשני עבד"

הודאה על היותו בן חורין

לדעת הר"י בן יקר יש בברכה זו הודאה על עצם היות האדם בן חורין, ולא משעבד לאדם אחר. ולפי שהמשעבד לזולתו, אין זמנו בידו, ואין באפשרותו לקיים את מצוות התורה כהלכה, תקנו חכמים לברך ברכה זו (פרוש התפלות והברכות' לר"י בן יקר ח"ב עמ' כא. וראה רבנו מנוח (תפלה זו) שנסחת רבי עמרם גאון היתה: "שלא עשני עבד לבריות").

בספר 'עלת תמיד' (פרק ט) כתב שיש לכוון בברכה זו להודות על יציאת מצרים, והינו שבכל בקר יראה את עצמו כאלו יצא ממצרים (ראה חרדים ט כד) ובאמרו ברכה זו "יכוון גם על מה שה' יתברך הצילו היום מעבד עבדות פרך בחמר ולבנים בארץ מצרים הטמאה".

בסדר 'צלותא דאברהם' (ב'עמק ברכה' ברכת שלא עשני עבד) כתב שבברכה זו על האדם להודות אף על חרות הנפש - שאין הוא משעבד לטבעו ולתאוות לבו, אלא הוא שולט ביצרו, בוחר בטוב וחי' תורה. וכבר אמרו חכמים (אבות ו ב): "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה", ואף רבי יהודה הלוי שורר: "עבדי הזמן עבדי עבדים הם, עבד ה' הוא לבדו חפשי".

ברוך שלא עשני אב"ד

היעב"ץ שמש כרב העיר עמדין שבאשכנז כארבע שנים בלבד, ועם פרישתו סרב לשוב ולשאת בעל הצבור. את החלטתו זו בטא בדרך צחות: "ועתה מברך אני ברוך שלא עשני אב"ד לעם הזה, ואין בידי משל ורצועה למחות ביד עוברי עברה, והנה זה הולך בשרירות לבו, עושה ביד רמה, ברוך שפטרני מענשו" (שו"ת שאלת יעבץ' ח"ב סי' סב).

מעמדו של עבד כנעני

על האדם להודות על כל תוספת של חיוב מצוה שהעניק לו קונו, לפיכך לאחר ברכת "שלא עשני גוי" - שאינו חייב במצוות כלל [מלבד שבע מצוות בני נח], על האדם להודות אף על כך שלא עשאו הקב"ה "עבד כנעני" שדרגת חיוב המצוות שלו אמנם גבוהה משל גוי, אף פחותה משל בן חורין. "עבד כנעני" הוא גוי מכל אמה שנקנה על ידי יהודי ונמול וטבל לשם עבדות, ואין הוא חייב במצוות עשה התלויות בזמן ["שהזמן גרמן"].

במסכת מנחות (מג ב) מקשה הגמרא: מאחר שעבד כנעני ואשה שוים בחיוב המצוות - ששניהם פטורים ממצוות עשה שהזמן גרמן, מדוע אם כן תקנו חכמים לכל ולברך גם "שלא עשני עבד" וגם "שלא עשני אשה"? ומתראת הגמרא שעבד מזלזל יותר, ולכך על האדם ליחד ברכה על כך שלא נעשה עבד. הבית יוסף' (או"ח סי' מו) מבאר שזלזולו של עבד כנעני מתבטא בכך שהוא חשוד אין לו זכות אבות ואסור לו לשא ישראלית.

אף שכוי מברך ברכה זו

הרמ"ה פוסק שאף ישראל הנתון בשבי מברך "שלא עשני עבד", לפי שפאמור אין אנו מודים בברכה זו על חרות הגוף, כי אם על מעלת חיוב המצוות (אבודרהם' בסדר השקמת הבקר).

רבי אפרים אשרי מספר כי בהיותו בגטו קובנה בימי מלחמת העולם השנייה, היו יהודים שזעקו כי במצב בו הם נתונים אין הם מסוגלים לברך ברכה זו. אף הוא חזק את רוחם וצטט להם את דברי הרמ"ה, תוך שהוא מסביר להם שגם אם גופם משעבד, עליהם לזכור כי הם בחר ה' לתת להם את תורתו ומצוותיו (שו"ת מפעמים ח"ג סי' ו).

**יהודי יקר,
קנא גם
אתה לכבוד
שמים!
השכם כל
בקר לרומם
את קרנה של
עניית אמן -
בעניית אמן
כהלכה אחר
המתפללים!**

**"בקנאו את
קנאתי בתוכם"**

"קנא קנאתי לה' צב-אות, על אלה האנשים שאינם משגיחים לחוס על כבוד קונם, ואינם חוששים לתת לב לעניית אמן, ושוגגים ומזלזלים ונכשלים באמונת אמן. והמכשלה הזאת תחת ידם, ואינם יודעים כי בתבת אמן יש בו קיום וחזק כל העולמות. והעליונים והתחתונים בכללם תלויים במלת אמן."

(מתוך מאמר שכתב המקבל האלקי רבי אהרן מקרדינא בעל 'ספר קרנים', נדפס בסוף ספרו 'אגרת הטעמים' שהדפס לראשונה בשנת ש"מ)

מאה ברכות עוצרות מגפות

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי"
(כה יא)

דרש בעל ה"יטב לב":

אמרו חכמים (במ"ר יח כא) שבימי דוד ארע שהיו מתים מאה אנשים מישראל מדי יום, ואחר שתקן דוד לישראל שיברכו מאה ברכות בכל יום התבטלה הגזרה. חכמים הוסיפו ואמרו כי תקנה זו נרמזה בפסוק (שמואל ב' כג א): "ואלה דברי דוד האחרנים נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על", "על" בגימטריה מאה.

אף את הכתוב: "השיב את חמתי מעל בני ישראל" יש לדרש כך: פינחס בן אלעזר השיב את חמת ה' מעל - מפח ה"על" של בני ישראל ועצר את המגפה, דהינו בכה שלמד עליהם זכות שעתידים הם לברך "על" ברכות. ואף שתקנת מאה ברכות התחדשה רק בימי דוד, הרי כבר אמרו חכמים (ב"ר כט ה) שהקב"ה מיטיב עם האדם על שם העתיד.

מעשה פינחס - פעניית אמן

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל" (כה יא)

דרש רבי עקיבא יוסף שלזינגר:

במעשהו חבר פינחס "חסד" ו"דין", כי בכה שהשתמש במדת הדין "בקנאו את קנאתי",

"השיב את חמתי" - עוזר חסד ורחמים בעולם.

זוהי גם מהותה של עניית אמן, שהיא בגימטריה שמות הוי"ה ואדנות, ובכך היא משתפת את שם הוי"ה המסמל רחמים, עם שם אדנות המסמל דין.

רמז לטיב פעלתו של פינחס נתן לדרש מקדו שראשי התבות: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" הם בגימטריה צ"א בגימטריה של אמן, לפי שפעלתו היתה כפעלתה של אמן הנענית בכונה (תורת יחיא' אות יד).

מכתב לו שהוא בן העולם הבא

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום" (כה יב)

רמז לשכרו הרב של המקפיד על אמירת מאה ברכות ביום, דרש רבי אהרן הכהן מלונגיל מפסוק זה: "לכן" בגימטריה מאה. "לכן אמר" - האומר לכ"ן ברכות מדי יום, זוכה בעבור כך להבטחת: "הנני נתן לו את בריתי שלום", כלומר לחיי העולם הבא (ארחות חיים' דין מאה ברכות).

הוסיף ואמר רבי משה הלברשטם, כי אף שוין של מאה ברכות, שהוא אלף זהובים, כדברי חכמים (חלין פז א) ששכרה של כל ברכה הוא עשרה זהובים, נרמז בפסוק זה. שכן המלים "בריתי שלום" [עם מנן התבות] הן בגימטריה "אלף זהובים", ורמז הכתוב כי בעבור אמירת לכ"ן ברכות "הנני נתן לו את בריתי שלום" - אלף זהובים (ספר מאה ברכות' עמ' קמט).

רבי יצחק מג'לד, מרבני בגדד, מוסיף ומציין: אם נצרף את הנו"ן שבסוף המלה "לכן", לאותיות אל"ף וימ"ם הפותחות את המלה "אמר", נקבל את המלה אמן. בא הכתוב לרמז בזאת שהעונה אמן יציל מן הענשים החמורים שנאמרו על מי שאינו עונה אמן ולו ולנפשו יבוא שלום (צ"ח רכב).

אמן פותחת שערי חכמה

"לפה משפחת הפוני" (כו כג)

פרש רבי יעקב בעל הטורים: "היה לו לומר 'הפונה' וכתב: 'הפוני', לומר שכל ישראל פונים אליו ללמד מתורתו".

דרש רבי עקיבא יוסף שלזינגר בעל 'לב העברי':

"פנה" בגימטריה אמן. רמז הכתוב שהעוסק בתורה צריך להקפיד במיוחד על יחוד שמות הוי"ה ואדנות המתאחדים בתבת אמן. והעושה כן נפתחים לפניו שערי חכמה וזוכה "שכל ישראל פונים אליו ללמד מתורתו" (תורת יחיא' אות סג).

הוסיף ואמר רבי משה דוד אסטריכר, רבה של טשימפא, כי לפיכך אנו מבקשים בברכת התורה: "ונהיה אנחנו וצאצאינו... כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה"; "יודעי שמך" רומז לשני שמות הקדש המתאחדים בעניית אמן. מכאן שחובה על לומדי התורה להקפיד על יחוד קדוש זה, כדי שיוכו לברכת: "לומדי תורתך לשמה" (תפארת אדם' פרשת מטות).

שערי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל ההלולא

ברכות לרב ברכות עניית אמן

בצואתו מורה רבי יחזקאל לבניו להקפיד על עניית אמן כהלכה, ומפליג בגדל מעלתה של מצוה זו, ואלו דבריו:

"הנני פוקד על אמן: מנעו כל מחשבות זרות, ולענות אמן בקול רם, מיליו להרים - סימן' [במסכת פסחים (ג א) אומרת הברייתא: "סימן להרים - מילין", כלומר, שרגילות היא שבהרים גדלים עצי מילת, דהינו עצי עפצים, כגון אלון. רבנו מביא זאת כאן כמליצה, כדי לעורר את צאצאיו לענות אמן בקול].

אל תשכחו לענות אמן אחר ברכת פורס סכת שלום ובברכת המזון על כל ה'רחמן'. ובזכות אמן יהיו בתיכם מלאים כרמון, ותעלו כטוב שמן, והקמים עליכם יהיו כדמן [כאשפה], ויצילכם ה' משעיר ותימן, ותזכו לעלות למקום ששם גדל קמחון" [הקמחון הוא אחד מהבשמים שמהם רקחו את שמן המשחה] (שמות ל כג), והיה גדל בארץ ישראל (ב"ר סה ז).

רבי יחזקאל קאנלנבוגן ה'בנסת יחזקאל' ב"ג בתמוז תק"ט

רבי יחזקאל קאנלנבוגן נולד בעיר בריסק בשנת תכ"ח, לאביו הדין המפרסם רבי אברהם. למד תורה מפ"ר העיר, רבי מרדכי זיסקינד רוטנברג, וכבר בנעוריו נודע כעלוי מבהק.

לאחר נשואיו כהן ברבנות בקהלות שונות, ובהן הערים זיטל, קיידאן וזיור'. בשנת תע"ג נבחר לכהן כרב ראשי בקהלות אה"ו - אלטונה, המבורג ונודזבק, מהקהלות החשובות והמשפיעות באשכנז. בתפקיד זה שמש במשך כשלושים וחמש שנה, עד יומו האחרון.

במהלך כהנתו נודע שמו ברבים, ומכל תפוצות ישראל פנו אליו השואלים בהלכה. חבר את שירת 'בנסת יחזקאל' והדפיסו עוד בחייו. מלבדו חבר גם את "לחם יחזקאל" על גפ"ת, ואת "מים יחזקאל" על התורה.

עם כל גדלותו בתורה נהג רבי יחזקאל בענוה יתרה והשפיל עצמו לכל אדם, כפי שעולה מתוך מכתביו. בצואתו, שהדפסה לאחר פטירתו, בקש שלא לחקק על מצבתו תאר גאון, ושלא להפליג בשבחיו.

הסתלק באלטונה ביום כ"ג בתמוז תק"ט, ושם מנוחתו כבוד.

מצבת בעל ה'בנסת יחזקאל בקינגסטון, אלטונה-הקפורה, גרמניה

הולך בתם

לתכנון את הבנין

אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בְּשִׁלְשֶׁת הַשָּׁבוּעוֹת, בָּהֶם, בְּמִשְׁךָ כִּמְעַט 2,000 שָׁנָה עִם יִשְׂרָאֵל מֵתֹאבֵל עַל חֶרְבֵּן הַבַּיִת, וּמִצָּפָה לְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְהַנֶּחְדָּח.

עֲצוּבִים עַל כֵּךְ שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב – אֲנַחְנוּ מִסְתַּכְלִים לַעֲתִיד, וְשִׁמְחִים מְכֹךְ שֶׁהֵנָּה, 'אוֹטוֹטוֹ' הַגָּאֻלָּה בָּאָה, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ נִבְנָה.

בְּיָמֵינוּ, אֲנַחְנוּ מְרַגְּשִׁים, שֶׁהַגָּאֻלָּה קְרוּבָה מְאֹד, יוֹתֵר מִכָּל הַדּוֹרוֹת. אֵין לָנוּ סִבְלָנוֹת לַחֲכוֹת לַמָּשִׁיחַ אֲפִלּוּ עוֹד רֹגַע, אֲלֹא הוּא צָרִיךְ לָבוֹא מִיָּד.

מָה שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת כִּדִּי לְהִתְכַּוֵּן וּלְזַרֵּז אֶת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, הוּא לִלְמַד וּלְקַרֵּא עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהַמָּשִׁיחַ וְכֵךְ נִזְכָּה לִקְבֹּל פְּנֵי מָשִׁיחַ, תִּכְךָ וּמִיד מִמֶּשׁ!

וְלָכֵן, בְּשִׁלְשֶׁת הַשָּׁבוּעוֹת, בְּמָקוֹם לְהַרְגִּישׁ

עַל פִּי 'דְּבַר מַלְכוּת' לַפְּרִשְׁת בֶּלֶק

שְׁבִית פִּינְחָס וְהַזֶּה!

חֲסִיד וְרָשָׁע...

חֲסִיד עוֹשֶׂה לְפָנִים מְשׁוֹרֵת הַדִּין – אֵין לוֹ בְּעִיָּה לְתֵת לְאַחֵרִים מִמָּמוֹנוֹ, אֲךְ אֵינוֹ מוֹכֵן לְהֵנוֹת כָּלֵל מִמָּמוֹנָם שֶׁל אַחֵרִים.

לַעֲמַת זֹאת רָשָׁע לֹא מוֹכֵן שְׂאֵף אֶחָד יִגַּע בְּמָמוֹנוֹ, אֲךְ אֵין לוֹ שׁוּם בְּעִיָּה 'לְחִיּוֹת עַל חֶשְׁבוֹן אַחֵרִים'.

עַל פִּי פֶרְקֵי אֲבוֹת פֶּרֶק ה' מִשְׁנָה י', וּפִירוּשׁ הַבְּרִטְנוֹרָא

קָצֵר
פִּינְחָס

ספור חסידי

רבי מאיר הלוי מאפאטא | כ"ה תמוז ה'תקפ"ח

ו
מאיר'ל,
אני רואה
שלא
התפללת
היום
בכונה..."

בשלתני יין שרף כפי שאני
עושה בכל יום. בדרך כלל,
אתה מתפלל בכונה והיין יוצא
טוב, אבל היום היין התקלקל
לגמרי, ומזה הבנתי שלא
התפללת בכונה".
רבי מאיר הודה באשמתו
והבטיח לה שמהיום והלאה
הוא יתפלל בכונה. אמו שמחה
והביאה לו את הלחמניות.

על פי נפלאות הצדיקים חלק ב'
לתאריך כ"ה תמוז

פסע אחת, כשהיה
רבי מאיר רק
ילד צעיר, הוא חזר מהתפלה
אל ביתו ואמו לא נתנה לו
לחמניות כבכל יום ויום. כאשר
שאל את אמו לפשר הדבר,
אמרה לו אמו: "מאיר'ל, אני
רואה שלא התפללת היום
בכונה".
רבי מאיר התבייש מאוד ושאל
את אמו כיצד היא יודעת
את זה. אמרה לו אמו: "היום

שאלות השבוע

1. מה אנחנו צריכים לעשות כדי להביא את הגאולה?
2. מה הקשר בין פינחס לאלהו הנביא?

את התשובות, בנוסף לכתבת בה אתם גרים, יש לשלוח בהודעה למספר **053-735-6069**, או לדוא"ל של העלון. בעזרת ה', פעם בחדש תתקיים הגרלה (בכל שבוע צוברים כרטיס נוסף) על **משחק קפסא**, בין הפותרים נכונה.

הפוכה והחזק ששחקן: חיים יוסף דוד וינגורט

בדיחת קרש
למה לחתולות יש שפם?
כי הן לא מתגלחות...

האלין מקדס לרפואת רחמים בן סעדיה

תקציר: הקצין נסע לביתו של ר' יוסף והתרשם עד מאד משלחן השבת. ר' יוסף הזמין את הקצין לאכל, והקצין שתף את ר' יוסף בתמיהותיו על כך שלא מכר לו יין.

ומיד התישב על יד השלחן ואכל מכל מאכלי השבת הטעמים: דגים ובשר, וכמובן יין טוב לקנוח.

כאשר בא הקצין לצאת, הוא הכניס את ידו אל תוך הכיס והוציא חפץ של מטבעות זהב על מנת לתתם לר' יוסף. ר' יוסף לא הסכים בשום אופן לקבל ולו מטבע אחד מידיו של הקצין. "התניתי אתך שאתה תאכל פה רק בתוך אורח ולא בתוך לקוח, אמר ר' יוסף, אני לא מוכן לקבל ממך ולו מטבע אחד".

ר' יוסף התחיל להסביר לקצין על השבת, והבהיר לו שה' הוא מעל כל הקצינים, ומכיון שה' אסר את המסחר בשבת הוא לא הסכים למכר אף לא בקבוק יין אחד.

אמנם כעת, המשיך ר' יוסף, הרי אני אשמח מאד לכבד את אדוני בסעודה, איזה יין תרצה? אני מוכן לתת לך מכל יין שתבחר, אך לא בתור קונה אלא בתוך אורח.

הקצין השתומם לשמע דברי ר' יוסף

המשורר
יבוא
אי"ה

מספרים מאירים

208

לארבע, תקבלו **52 = אליהו!**
ורמז נוסף: פרשת **פינחס** היא פרשה מספר 8 בחמש במדבר. **פינחס שוה 8 פעמים 26 = י-ה-ו-ה.**

על פי 'נפלאות' לפרשת פינחס תשע"ח

מה של פרשתנו, **פינחס**, שוה בגימטריא **208**.

חזמינו זכרונם לברכה מגלים לנו ש**פינחס** הוא **אליהו הנביא**.

אם תחלקו את המלה **פינחס**

פרק סיירה: ארץ

ארץ אומרת:

לדוד מזמור לה' הארץ
ומלוואה תבל וישבי בה:
תהלים יט ב

הארץ

היא הקרקע שאנחנו חיים עליה – עליה אנחנו הולכים, בונים בתים, שותלים עצים ומגדלים מזון. היא מרכבת מאדמה, חול, אבנים וסלעים, ובמקומות מסוימים גם מהרבה מים. האדמה שונה ממקום למקום: יש אדמה לחה ורכה, ויש אדמה קשה ויבשה. ישנם סוגים שונים של אדמה, כמו חרסית, טין וחול, ולכל סוג תכונות שונות.

מתחת לפני הקרקע מסתתרים שרשים, חרקים, תולעים, ולעתים גם מחלות של בעלי חיים. בזכות האדמה צומחים הצמחים, והיא מספקת לנו פירות, ירקות ודגנים. גם בעלי חיים רבים מוצאים בה מזון ומחסה.

למה ה' ברא את העולם עגל?

פעם היו גויים שחשבו שהעולם שטוח. היו כמה יהודים שגם 'נדבקו' במחשבה הזאת, אך גדולי ישראל לא חשבו כך. היום כמעט כל האנשים מסכימים עם כך שהעולם הוא כדורי.

מה אנחנו 'מרויחים' מזה שהעולם עגל?

שאם נלך "ישר ישר עד הסוף" נגיע שוב לארץ ישראל.

על פי שיעור י' חשון תשס"ט

הידעתם?

האדמה היא רק 29% מכדור הארץ, כל שאר העולם מכסה במים!

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידים בהוצאת "יפה נוף"

תמיד המדוממים אשמים...

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה, יא)

אמרו חז"ל (סנהדרין פב ע"ב): "התחילו שבטים מבזין אותו: ראיתם בן פוטי זה, שפסעם אבי אמו [יתרו] עגלים לעבודה זרה, והרג נשיא שבט מישראל! בא הכתוב ויחסו: 'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן'". והדבר תמוה: הלא הם רואים לנגד עיניהם שהתחילה מגפה ומתים בה עשרות אלפי איש, וברגע שפינחס בא וקנא לשם ה' - מיד "והמגפה נעצרה", וכי יש להם על מה לבזותו?! והרי הוא הציל אותם! ונתאר לעצמנו אם אדם רואה לנגד עיניו ערבי עם סכין מנופף לעברו, ולפתע מגיע אדם מן הצד והורג את הערבי, וכי יצחק עליו 'רוצח שפלי'?! הרי הוא הציל את חייו!

מין ראש הישיבה הגרוא"ל שטיינמן זצ"ל היה אומר, שכך הוא טבע האדם. יצר לב האדם רע מנעריו, ולכן בכל מקום שהוא יכול למצא חסרונות - הוא משפיל את אלו שסביבו.

רבי זאב איזלמן זצ"ל, יליד בריסק וידידו מנער של מרן ראש הישיבה, ספר שבבריסק היתה תופעה קבועה, שמדי פעם היתה פורצת שרפה, וכל פעם היו נשרפים בתים רבים בעירה, וראו שזה ענש משמים.

ואז אמרו בבריסק שהסבה לכך היא משום שהיה זמן שהיו שם הרבה צרות, וראשי העיר שלחו שליחים לבדק על מה ארע הדבר, והם יצאו לבדק בלילות מי הם העושים במחשך את מעשיהם הרעים וגורמים לכל הצרות, וכשהגיעו השליחים לביתו של הב"ח, שהיה רב בעיר, ראו שהבית חשוך והדבר היה לפלא בעיניהם - רב של עיר הולך לישון ואינו לומד בלילה?! והם תלו בו את האשמה בצרות, ומיד ביום המחרת [שהיה יום ששי] גרשו אותו עם כל חפציו מהמקום.

והאמת היתה שבני העיר לא שלמו לב"ח את המשכורת שלו ולכן לא היה לו כסף להאיר את הבית בלילות והוא היה עולה לעלית ביתו ולומד שם לאור הירח... ובגלל הקפיצא שהיתה שם על שולזלו בכבוד הב"ח באו עליהם השרפות.

כך היא דרכם של אנשים - עושים עולות ועברות ואחר כך מאשימים את הרב...

[וכך גם בימינו, כאשר מחפשים את מי להאשים בהתפשטות הקורונה, מיד מפנים את האצבע על העדית - 'החרדים אשמים'... וכמו שגם קבעו זאת בהתחלה בחק, שבבתי הכנסת התירו עד חמשים איש ובמאגרות של 'תרבות' התירו עד מאתיים וחמשים איש...].

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - נאה דורש)

מעשה פנחס ויטכרו - בשתי פרטיות

הנני נתן לו את בריתי שלום (כה, יב)

רבים שואלים, מדוע המעשה של פנחס מזכר בפרשת בלק, ואלו השכר שמזכר בפרשה הבאה - פרשת פנחס?

האדמו"ר ה'דברי חיים' מצאנו זצ"ל באר: כל מעשה של קנאות צריך להעשות לשם שמים. הרבה פעמים אדם חושב שהוא עושה לשם שמים, אבל אם קצת "יגרד" את עצמו, יתברר לו שמה שעשה הוא לא כל כך לשם שמים, אלא מערבים במעשהו עוד כמה "עננים" אישיים.

רבי שלום שבדרון זצ"ל ספר על עצמו, ומסתמא שהספור לא היה באמת על עצמו אלא שכך ספר, כדרכם של צדיקים, וכה היו דבריו:

התאבדתי שבת אחת באיזשהו מקום. בליל שבת דברתי בין

קבלת שבת לערבית בבית הכנסת המרכזי שבאותו מקום. לאחר סעודת ליל שבת דברתי בעוד שני בתי כנסת.

שבת בבקר. הגיעה קריאת התורה. הייתי בטוח במאה אחוז שהגבאי יתן לי "כהן". למי יתנו אם לא לי? בקשי הקשבתי ל"יעמד" וכבר התחלתי לקום ממקומי, והנה להפתעתי הגבאי קרא למישהו אחר ל"כהן". אמר את האמת: היה לי משהו בלב על הגבאי... אבל נחמתי את עצמי: הלוא השבת היא "שבת ראש חדש", בודאי הוא רוצה לכבד אותי ב"מפטיר" ו"מוסף", הוא הרי יודע שאני 'בעל תפלה' בימים נוראים...

חכיתי למפטיר, לשמע את השם שלי, והגבאי החזפן הזה לקח את המפטיר לעצמו...

ועדו נסיתי להרגיע את עצמי: אולי יש לו יארצייט ולכן לקח לעצמו את המפטיר, אבל את ה'מוסף' יתן לי... לתדהמתי הרבה הוא גמר לקרא את ההפטרה, ופתח מיד ב"יקום פרקו". גם את המוסף לקח לעצמו ולא כבד אותי. חזפן.

כשהצבור סים תפלת שמונה-עשרה בלחש, הגבאי הש"ץ התחיל לנגן את תזרת הש"ץ, עשה את קדשה, וסים "הא-ל הקדוש". וכשהצבור סים לענות "אמן" הוא פתח בטעות ב"תפלת שבת", במקום ב"אתה יצרת".

אין לתאר איזו הנאה היתה לי לתקן אותו ולצעק לעברו בקול רם: "אתה יצרת!!..."

וכך זה בכל קנאות. היא צריכה להיות נטו לשם שמים! לפעמים צריכים לתקן מישהו, אבל בתוך התקון הזה מנחות נגיעות אישיות אחרות.

המעשה של פנחס נקרא בשבוע שעבר והשכר מגיע רק השבוע, כי כדי לקבל שכר על קנאות צריך להמתין שבוע, לבדק היטב שהיא נטו לשם שמים. רק אז מגיע עליה שכר.

(רבי שלמה לונשטיין שליט"א - נאה דורש)

שמוש בשמות השבטים למקרים של גנאי

בני ראובן וכו' בני שמעון וכו' (כו, ה)

בספרו "עדות לישראל" כותב הרב פנחס הירשבורג פרוש נפלא על הפסוקים (תהלים יט, ח): "עדות ה' נאמנה מחכימת פתי", וכן (שם סכב, ד): "שבטי י-ה עדות לישראל".

כשהלומדים לומדים גמרא, שלחן ערוך, ובעצם בכל ספר למוד - הם נתקלים בשמוש בשמות השבטים לתאור המקרה הנדון: ראובן גנב משמעון, שמעון גזל את לוי, וכיוצא בזה. יוצא שמשתמשים עם שמות שבטי י-ה לגנאי, לתאור כל הפשעים שבעולם...

וזהו שאומר הכתוב: "שבטי י-ה עדות לישראל" - השבטים משמשים עדות לישראל על כל המקרים שנעשו. אבל כל נטעה ונחשב חלילה מחשבות גנאי, לכן בא הכתוב ואומר: "עדות ה' נאמנה מחכימת פתי", נקטו את שמותם רק כדי להחכים פתי.

(רבי אריה יודלביץ שליט"א - נאה דורש)

פני משה כחמה, פני יהושע כלבנה

ונתתה מהודף עלי (כו, ט)

דורשת הגמרא (בבא בתרא עה ע"א): "מהודף - ולא כל הודף. זקנים שבאותו הדור אמרו: פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני כלבנה. אוי לה לאותה בושא, אוי לה לאותה כלמה".

נשאלת השאלה: מדוע דוקא הזקנים אמרו את הדברים?
הגאון מוילנא מבאר באור נפלא. לכאורה נשאלת שאלה
נוספת: אמנם עתה רואים שפני משה כפני חמה ופני יהושע
כפני לבנה, אבל אולי כשמושה היה צעיר, בגילו של יהושע, גם פניו
היו כפני לבנה? ואולי כשיהושע יגדל ויהיה בגילו של משה, פניו
יהיו כשל חמה?
אלא, שאלה אחת מתרצת בחברתה: לכן הזקנים היו אלו שאמרו
את הדברים. הזקנים זכרו את משה עוד מצעירותו, וזכרו שכבר אז
פניו של משה היו כפני חמה.
עוד יש להבין: מה הפרוש: "אוי לה לאותה בוששה, אוי לה לאותה
כלמה?"

אלא, הסבה שבגינה זכה יהושע להיות המנהיג של עם ישראל היא,
שמלבד היותו מבקש ה' [לא ימיש מתוך האהל], היה מסדר את
הספסלים בבית המדרש.

הזקנים שהיו באותו דור למדו גם הם תורה, אולם כשהתבקשו
לסדר את הספסלים או להחזיר את הספרים למקומם, סרבנו.
"בשביל זה יש מנקה", אמרו. "עבודה זו לא מתאימה למי שלומד.
היא מתאימה לאלו שלא לומדים, שאין להם הרבה זכיות". וכשראו
את יהושע מסדר את הספסלים, צחקו עליו.

והנה הם רואים שיהושע הפך להיות מנהיגם של ישראל בזכות
שסדר את הספסלים. אמרו: "אוי לה לאותה בוששה, אוי לה לאותה
כלמה", אוי לאותה בוששה שאנחנו התביישנו לעשות את מה שעשה
יהושע, וסברנו שאלו פעולות שאינן מתאימות למעמדנו.

(דבי אריה יודלביץ' שליט"א - נאה דורש)

כחה של תפלה - גם של אדם פשוט

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו מעל בני ישראל (כה, יא)

הכתוב אומר (תהלים קו, ל): "ויצמד פינחס ויפלה ויתעצר המגפה".
כמה זמן פינחס התפלל? לא הרבה! בני שמעון רצו להרג אותו
ונשמתו פרחה ממנו. אבל התפלה הזאת, למרות שהיתה קצרה,
הביאה ישועה לעם ישראל, והמגפה נעצרה.

ספר לי אברהם על סבתא שלו, בת תשעים ושנים, שגרה ברחוב
חבוקוק. היא אוהבת לשבת במרפסת ולהסתכל על העוברים
והשבים ברחוב ועל המכוניות החולפות בכביש. אלא שבחצר היה
נטיע עץ דקל, שצמח לגבה, והוא הסתיר לה את כל הנוף. היא לא
יכלה לראות כלום מהמרפסת. היא בקשה כמה פעמים מהשכנים
שיתקצו כמה ענפים, אך בכל פעם דחו את בקשתה מכילי סבות.
אמרה האשה לעצמה: "אני מבקשת כל כך הרבה פעמים ולא שומעים
אותי, לא נותרה לי כל בררה אחרת אלא להתפלל מכל הלב לה',
שהוא יקצץ לי כמה ענפים". ותפלתה התקבלה! חצי מהעץ התבייש,
נשבר ונפלו! כל אחד זממן ללכת לראות את העץ הזה...

"חשבתני", אמרה האשה, "שעלי להתפלל תפלות מיוחדות, עם
כונות מיוחדות, והנה התברר לי שבתפלה אחת קצרה, הנובעת מכל
הלב, אדם יכול להביא לעצמו את הישועה".

בספר "פריו מתוק" מובא ספור מענין: בני זוג התחתנו. למחרת
החתנה החליטו שהם לא מתאימים זה לזה, ופנו לרבנות לקבוע
מועד לגרושין. נקבע להם תור לאחר השבע בברכות. הלכו אל
מרו הגרא"ל שטיינמן וצ"ל לשאל האם לעשות שבע בברכות, או
שהברכות תהינה ברכות לבטלה? איך אפשר לברך "שמח תשמח
רעים האהובים" כשיש כבר תור בברכות להתגרש...

הרב שטיינמן הכריע לעשות שבע בברכות, ונמוקו עמו: יתכן
שהברכות שיברכו אתכם יגרמו לכם שהם יקבלו שכל ויחליטו לא
להתגרש... וכך יהו! כל יום ברכו אותם שבע בברכות, והם עשו שלום
ביניהם! עד היום הם חיים באהבה ואחוה, שלום ורעות.

כמה זמן לוקח לברך את שבע הברכות? לא הרבה! כמה דקות
ספורות. והדקות הספורות הללו הביאו את הישועה. מה רב כחה
של כל תפלה, גם אם היא תפלה קצרה.

בספר הנפלא "מצוות בשמחה", מספר ספור מדהים שספר רבי
יצחק זילברשטיין שליט"א:

יש קבלי בצמון הארץ, שבאחד המכרזים של העיריה השל עליו
לבנות את המועדון השכונתי. כל אחד מבין שמועדון הוא מקום

פרוץ לחלולי שבת, לדברי עברה החמורים ביותר, ולבנות
אותו הוא סיוע לדבר עברה.

האיש נגש לשאל את אחד מגדולי הדור שאמר לו: "בזמן
שאמה בונה - תחשב ותכנן שאמה בונה בית מדרש! האדריכלים
יתכננו מועדון, הפועלים יבנו את המועדון, אבל אתה, הסבלן,
תחשב בלבך: 'אני בונה בית מדרש'".

המועדון נבנה. אולם מכל מיני סבות הוא לא התאים לעודו
והעיריה החליטה לבנות מועדון במקום אחר, וחפשה למי למכר
את המועדון הזה. מי קנה אותו? ישיבה! ממקום שמאה הפך המקום
לישיבה! היום יש שם ישיבה פורחת ומשגשגת, ברוך השם! וכל זה
בזכות המחשבות של אותו קבלי.

הקבלי הזה לא היה "גדול הדור", הוא היה אדם פשוט! ללמדך שגם
תפלה של אדם פשוט בכחה להביא ישועה גדולה.

לעתים אדם חושב מי אני ומה אני? מה יש לי להתפלל? וכי התפלות
שלי מתקבלות בשמים? ובאמת עלי לדעת: כל תפלה, גם קצרה,
שנשמעת מכל פה, גם של אדם פשוט - מרצה ומקבלת ומביאה
ישועה.

(דבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

קנאת ה' - רק על פי דעת תורה

קנאנו את קנאתי בתוכם (כה, יא)

אל ה"חפץ חיים" וצ"ל נכנס אדם פשוט ביותר שעבד כנפח, וספר
שביתו חלטה במחלה קשה והיא עומדת למוות. "רבי", אמר בדמעות.
"הרופאים הרימו ידיים והתאישו מרפואתה של בתי. שהרב יתפלל,
אין לי למי לפנות!"

אמר לו ה"חפץ חיים": "אני מוכן להתפלל עליה, אבל יש לי תנאי:
פתחו פה בעיר מועדון שבו עוברים את כל העברות הנוראות ביותר,
רחמנא ליצלן. אתה לוקח פטיש ושובר את המועדון - והבת שלך
מתרפאת!"

הנפח שמע את הדברים, ובלי לחשב פעמים, נטל פטיש חמש קילו
והחל לשבר את המקום.

"הי, מה אתה חושב שאמה עושה?" נזעקו לעצמות כל הפררחים
שהיו שם, והתקברו לעשות בו שפטים.

"חיי בתי תלויים בזה", הודיע להם בפנים חתומות. "מי שמתקרב
אלי - אני מפוצץ לו את הראש!"

הם ראו את נחרצותו, והניחו לו לשבר את המועדון.

אך ליצר הרע אין בעיה של כסף. לאחר זמן אספו המשכילים סכום
גדול, ובנו מועדון יפה יותר, ואף הוסיפו ובנו ספריה שבה היו כל
ספרי המשכילים, אותם השאילו חנם אין כסף, כדי שכל בחורי
ישראל יקראו אותם ויתקלקלו.

אם יתנו לבחור בן ימינו לקרא את הספרים האלה - הוא לא יבין
מלה וחצי מלה. הוא יקרא שתי שורות, יפסיר: "אוי, זה כל כך
משעמם", ואז יסגר את הספר ולא יביט בו יותר. אך באותה תקופה,
ספרים מעין אלה הוציאו אלפי בחורים לתרבות רעה!

באו שני בחורים מהישיבה ושפרו את הספריה, ולא שאלו את
ה"חפץ חיים" קדם למעשה. המשטרה תפסה אותם, והם נכלאו
בבית הסהר למשך תקופה ואף הוצרכו לשלם פצויים.

לאחר שחרורם, נגשו הבחורים ל"חפץ חיים" ושאלו: "למדנו רבנו,
מדוע לנפח לא קרה מאומה, ואלו אנחנו שעשינו את אותה פעלה
נענשנו על כך?"

"החלוק הוא גדול ועצום", השיב ה"חפץ חיים". "כשמןקנאים קנאת
ה', צריך לשאל דעת תורה איך לעשות ומה לעשות. שמעון ולוי לא
שאלו את יעקב לפני שהרגו את אנשי שכם, ונענשו בכך שאמר
להם (בראשית מט, ו): 'ארוור אפם'. לעצמת זאת, לפני שפנחס קנא קנאת
ה', הוא שאל את משה מה לעשות, וזכה שהקב"ה קלט את מעשהו.

"הנפח קבל ממני הוראה לעשות זאת. אתם לא שאלתם

אותי, ולכן נענשתם!"

(דבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך)

ערכים לילדים

פנינים לפרשת פינחס

**"פִּקּוּד ה' אֱלֹקֵי הָרָחוֹת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ
עַל הָעֵדָה" (כז, כט)**

הָאֲדָמוֹר רַבִּי לִי יִצְחָק מִבְּרֵדִיצ'וֹב זי"ע אָמַר,
שֶׁתִּפְקִידוֹ שֶׁל רַב וּמִנְהִיג בְּעַם יִשְׂרָאֵל (אִישׁ עַל
הָעֵדָה), לְהַדְבִּיק בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וְלִרְאוֹת רַק
טוֹב בְּעֵדָתוֹ, וְלִהְיוֹת עֲלֵיהֶם תָּמִיד טוֹב! גַּם אִם חָס
וְשָׁלוֹם חָטְאוּ אוֹ נִכְשְׁלוּ. וְעַל יְדֵי כֵךְ יִנָּקֶה אֶת עֵדָתוֹ
וְיִזְכּוּ לְשִׁכָּר בְּשִׁפְעַת גְּדוֹל, מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ.

חידוד לפשוטו של מקרא

על מי נכתב שהייתה בו רוח?
(ד, טו)
"וְכָל מִלָּה אֲשֶׁר יֹאמַר אֲנִי אֶל אֱלֹהִים"

שאלה מפירוש רש"י

**איזו מלאכה מותרת בחול המועד
ואסורה ביום טוב?**
(ד, טו)
"לֹא עֲבֹדָה וְלֹא מְלָכָה"

חידוד מאוצר התורה

**מהם שלושת הסימנים
שבעם ישראל?**
(ד, טו)
"שְׁמֵי שָׁמַיָּהּ, שְׁמֵי אֲדָמָהּ, שְׁמֵי מַדְבָּרָהּ"

מאחורי הפתגם

די לחכימא ברמיזא

ביאור:

החכם מבין דברים נרמזים... בדרך כלל משתמשים
בביטוי כדי להעיר את תשומת לב, על רמז שטמון
בדברים שנאמרו.

דוגמא:

רב בית הכנסת ביקש צדקה עבור כמה משפחות מתוך
הקהילה. הוא דרש בבית הכנסת, וכדי שלא לבייש
אותם, סיפר כמה פרטים שאינם מזהים בבירור את
העניים, והוסיף "די לחכימא ברמיזא", כדי שהקהל יבין
במי מדובר, ויוזיל כסף לצדקה.

מקור:

במדרש רבה על משלי: "הוא דאמר מתלא: לחכימא - ברמיזא, ולשטיא -
בכורמיזא" כלומר, החכם מבין ברמז ואילו השוטה באגרוף; כלומר, צריך
להכיר את אותו לעשות כשלא מבין.

טריזיה

לע"נ האשה החשובה מרת דבורה פרומר ע"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריזיה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי
שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

א מה ביקשו בנות צלפחד ממשה רבנו?

ב הסולת שמקריבים למנחה צריכה להיות...

ג בדרך הזו חילק משה את הארץ:

ד לשבט הזה היה רק בן אחד:

ה לאן ציווה ה' על משה רבנו לעלות?

ו מלבד הקורבנות שמפורטים בפרשתנו, אנו מצווים
לעשות גם את זה ביום הכיפורים:

ז אותו הרג פינחס:

ח שמו של אחד מבניו של ראובן, וגם של פרץ בן יהודה:

ט ב"ז בתמוז הובקעו חומות ירושלים על ידי המפקד
העליון של צבא רומי. מה היה שמו?

י את מי אמר ה' למשה למנות במקומו למנהיג?

כ איזו בהמה מקריבים בבוקר ובין הערביים בכל יום?

ל מסופר בפרשתנו שזה מה שקרה לבני קורח:

מ אסור לעשותה ביום טוב:

נ חוץ מדתן ואבירם, היה לאליאב עוד בן, מה שמו?
(שימו לב: גם לשמעון יש בן עם שם זהה!)

ס מי היה אביו של זמרי?

ע כמה פרים מקריבים ביום השלישי של חג הסוכות?

פ אחד מבני יששכר:

צ כך מכנה ה' את המדיינים:
(ולכן ישראל צריכים לנהוג עימם באותה מידה)

ק מהי המידה שהייתה לפינחס?

ר בראש חודש, כמה יין לוקחים לנסך לכל כבש?

ש כמה עשרונים סולת למנחה מקריבים על כל פר ביום
הראשון של פסח?

ת ראש השנה נקרא גם יום...

תשובות:
א. משה רבנו ב. סולת ג. בדרך הלוואה ד. שבט ראובן ה. ארץ ישראל ו. שבע ז. אהרן ח. אבירם ט. אהרן י. אהרן כ. שני ל. אהרן מ. אהרן נ. אהרן ס. אהרן ע. אהרן פ. אהרן צ. אהרן ק. אהרן ר. אהרן ש. אהרן ת. אהרן

מָשֶׁל וְתַבּוּנָה

"וְנִתְּתָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו" (בַּמִּדְבָּר כז, כ)

מַעֲלָתוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ

תַּבּוּנָה

בְּמִסְכַּת בָּבָא בִּתְרָא (עה, ע"א) מוּבָא עַל הַפְּסוּק: "וְנִתְּתָה מִהוֹדֶךָ עָלָיו", שְׁזֻקִּים שְׂבָאוֹתוֹ דּוֹר אָמְרוּ: פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפָנֵי חֲמָה, פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפָנֵי לְבָנָה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ כְּלָמָה. וְשׂוֹאֵל עַל כֶּךָ הַחֶפֶץ חַיִּים: מַהוּ הַמָּקוֹם לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְכְלָמָה? וְהוּא מְתַרְץ עַפ"י מָשֶׁל זֶה, שֶׁהַבּוֹשָׁה נִבְעָה מִחֲמַת צַעֲרָם שֶׁל הַזֻּקִּים שְׂבָאוֹתוֹ דּוֹר. גַּם הֵם יָכְלוּ לְהִתְדַּבֵּק בְּמֹשֶׁה וּלְשִׁהוֹת בְּמַחְצָתוֹ, וְהָיוּ זֹכִים לְהֵאָרֵת פָּנִים מִיּוֹחֶדֶת וּלְמִדְּרָגוֹת גְּבוּהוֹת. הָרִי יְהוֹשֻׁעַ בְּתַחֲלַת דְּרָכּוֹ לֹא הָיָה עֲדִיף מֵהֶם, וְרַק בְּזָכוֹת זֹאת שֶׁשָּׁמַשׁ אֶת מֹשֶׁה בְּכָל כָּחוֹ הוּא זָכָה לְמָה שֶׁזָּכָה. וְאַם כֵּן, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, שֶׁהָרִי גַם אֲנִי יָכְלָנוּ לָלֶכֶת בְּדְרָכּוֹ וּלְזָכוֹת לְמִדְּרָגָה רוּחָנִית כְּמֹהוּ.

מָשֶׁל

אָדָם אֶחָד שָׁמַע, שֶׁבְּמִדְיָנָה רְחוֹקָה הִתְגַּלָּה מִכְרָה גְּדוֹלָה שֶׁל אֲבָנִים טוֹבוֹת, וְקִיַּמַת אֲפָשְׁרוֹת לְכֹרוֹת שָׁם בְּאַדְמָה, וּלְגִלּוֹת אוֹצְרוֹת גְּדוֹלִים. הִחְלִיט הָאִישׁ בְּלִבּוֹ לִנְסוֹעַ לְאוֹתָהּ מִדְיָנָה, וּלְכֹרוֹת בָּהּ אֲבָנִים טוֹבוֹת. אוֹלָם הוּא חָשַׁב שְׁמוּטָב שֶׁהוּא יִצְרֶה אֵלָיו יָדִיד נְאֻמָּן. הַמַּסָּע אָרוֹךְ, בּוֹדָאִי שֶׁהֵם יִתְקַלּוּ בְּקִשְׁיִים גְּדוֹלִים, וְלָכֵן, מוּטָב שִׁיסְעוּ שְׁנַיִם וְלֹא יִסַּע אֶחָד לְבִדּוֹ. פָּנָה הָאִישׁ לִידִידָיו הָרַבִּים, אוֹלָם כּוֹלֵם סָרְבוּ לִנְסוֹעַ מִפְּנֵי הַמֶּרְחָק הָרַב, הַמְאֲמָצִים וְהַתְּלָאוֹת. לְבִסּוֹף הַסָּכִים אֶחָד מֵהֶם, וְהֵם יִצְאוּ יַחַד לְדֶרֶךְ הָאֲרוּכָה. כַּעֲבוּר כְּמָה שְׁנַיִם, חָזְרוּ שְׁנֵיהֶם לְעִירָם, כְּשֶׁהֵם טְעוּנִים בְּאַבְנֵים טוֹבוֹת. הֵם מָכְרוּ אֶת הָאֲבָנִים, וְהִתְעַשְּׂרוּ עוֹשֵׁר רַב וְעֵצוֹם. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִצְטַעְרוּ הַחֲבֵרִים מְאֹד, וְהִתְבַּיְּשׁוּ עַל שֶׁלֹּא הִסְפִּימוּ בְּשַׁעֲתוֹ לִנְסוֹעַ עִמָּם. כְּלָמָה כִּסְתָה אֶת פְּנֵיהֶם, כִּי הִלְלוּ הִפְכוּ לַעֲשִׂירִים גְּדוֹלִים, וְאֵלוּ הֵם נִשְׁאָרוּ בְּמַעֲמָדָם הַקּוֹדֵם.

מתוך הספר 'אוצר המשלים על התורה'

מִצְאוֹ אֶת 10 הַהֶבְדָּלִים

גלין 690
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויקרב משה את משפטן לפני ה'
(כז - ה')

כשהביאו בנות צלפחד את משפטן, לא הביאוהו מיד לפני משה, אלא בתחילה הלכו ובאו לפני שרי עשרות, אמרו להן דין של נחלה הוא, ואינו דין שאנו יכולים לדון בו אלא של גדולים ממנו הוא. הלכו ובאו אצל שרי חמשים, ראו שכבדו אותן שרי עשרות, אף הם אמרו להן, אף אנו יש גדולים ממנו, וכן לשרי מאות, וכן לשרי אלפים, וכן לנשיאים, השיבו להן כולם כענין הזה, שלא רצו לפתוח פה בפני מי שגדול מהם. כיון שראה משה כך, אף על פי שידוע היה את הדין, אמר, אם אומר אני להן את הדין, אטול את גדולתם של כל אלה, אמר להן אף אני יש גדול ממני, לפיכך ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

(ספרי זוטא במ"ר כא יג)

פרשת השבוע

הנני נתן לו את בריתי שלום
(כ"ה - י"ב)

מסופר על הרה"ק ה"פני מנחם" מגור זיע"א, שבכמה מערכות ציבוריות, בדק היטב אם הקנאות היא אמיתית או מזויפת. ומרגלא בפומיה, שהמבחן האמיתי לקנאי הוא, באופן שכאשר נעשה איזה סדר באותו ענין, שלמענו יצא הקנאי במלחמתו, אם הוא קנאי אמת, הרי שיתן שמחה בלבו שסוף סוף בא הענין על תיקונו, אבל אם קנאותו היא רק לשם קנאות בעלמא, הרי שנשמטה אפשרות הקנאה מתחת ידי בעשיית השלום, ואינו שבע רצון מזה. והוסיף ואמר הרבי, שלכן אמר הקב"ה לפינחס "הנני נתן לו את בריתי שלום" שהקנאי האמיתי חפץ בשלום, שלימות הקנאה.

ויסמך את ידיו עליו ויצוהו
(כ"ז - כ"ג)

מסופר בשם הרה"ק החיד"א זיע"א: שמעתי מפי זקן כי מקובל בידו, שבימי רבי שלמה לוריא המהרש"ל זיע"א, היתה תחת בית מדרשו חנות ירקות. בעל החנות נקרא ר' אברהם, הוא היה אדם צנוע ושקט ודבר אין לו עם שום אדם, חנות זו שימשה לו גם לדירה בה חי. והנה לילה אחד קם המהרש"ל ושמע כי ר' אברהם לומד סוגיא עמוקה מאד,

ומפרשה ברחבות ועמקות, הוא הבין כי ר' אברהם הצנוע הנחו גברא רבא. מה עשה? שלח שליח שישאל אותו שאלה עמוקה בש"ס, בבוא השליח השיב לו ר' אברהם כי הוא עם הארץ ולא ידע מאי קאמרי רבנן, המהרש"ל לא שקט ושיגר שוב את שליחו, ואכן לאחר הפצרות וגזירה מצד מרא דאתרא, פתח ר' אברהם פיו והאירו דבריו בחכמה ובקיאות הפלא ופלא, ורק התנה מצדו כי המהרש"ל ישמור הדבר בסוד ולא יודיע אודות למדנותו לשום אדם. מאז נמשך הדבר שהיה המהרש"ל מפלפל ומשוחח עמו בעמקי ורוי תורה, ואיש לא ידע מאומה. בשנת של"ג כשעמד המהרש"ל להסתלק לשיבה של מעלה, ציווה לפני מותו כי ימנו לרב עירו לובלין את ר' אברהם מוכר הירקות, כי אין גדול כמוהו. צוואת המהרש"ל בוצעה רק לאחר תחנונים והפצרות רבות. ומסיים החיד"א: "ומי שיש לו לב יקח מוסר השכל, עד כמה הצניעות והענוה היא אמצעי להגיע לתורה לשמה ולחכמה, כי תורתו מכרות עליו כי הוא רם ונשא וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים."

זמני השבת

פרשת פינחס

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:09 ת"א: 7:24

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:25 ת"א: 8:28 ר"ת: 8:59

החייט שקיבל כח מיוחד מה"חזוה" מלובלין

באחת מערי רוסיה, חי פעם איש עסקים עשיר שנוהג היה לא להסב לסעודה מבלי שיהיה אורח המסב על שולחנו. הוא היה מקפיד על מנהגו זה בעקביות, וכאשר קרה שלא הזדמן אורח הוא היה מסוגל לצום יום ויומיים ואפילו יותר. פעם נמשך מצב זה שבוע שלם והאיש לא נענה להפצרות אנשי ביתו ולא אכל מאומה, זולת קצת מזונות בערב. כאשר המצב נמשך שבוע שלם ולא היה שום אורח באופק, רחמו עליו בני ביתו ושלחו שליח שיצא לפרשת דרכים וימצא אורח שיבוא לשבת. הם ביקשו את השליח לבקש כל עובר אורח שיראה לבוא אל ביתם לשבת, כדי שבעל הבית לא יצטרך לצום יותר. השליח מצא בסופו של דבר יהודי זקן שהלך עם תרמיל על כתפו, הוא הפציר בו והזקן הסכים לבוא ולהתארח בבית היהודי העשיר.

בעל הבית העשיר היה נוהג לומר דברי תורה בעת הסעודה, הוא היה מתחיל במצווה, משמיע איזה רעיון מפרשת השבוע או משהו דומה, ושאר בני הבית, בניו, חתניו והאורחים היו ממלאים אחריו כל אחד בתורו. והיה בליל שבת, והאורח הזקן הסב ליד השולחן, נהג בעל הבית כמנהגו, וכולם אמרו דברי תורה. כאשר הגיע תורו של האורח שישב ליד חתנו של בעל הבית לומר דבר תורה, הוא התנצל ואמר שאין לו מה להגיד. התערב חתנו של בעל הבית ואמר הכיצד זה שיהודי אין בידו דבר תורה? אולם בעל הבית הרגיע אותו ואמר האורח שלנו עייף מן הדרך, נעזוב אותו, ומחר בצהריים וודאי יאמר.

למחרת בעת סעודת הצהריים שוב נתבקש האורח לומר דבר תורה, שוב סירב באומרו כי אין לו מה לומר. שוב העיר חתנו של בעל הבית מה שהעיר, ושוב אמר בעל הבית לא ללחוץ על האורח, הוא וודאי יגיד בסעודה השלישית. כאשר גם בסעודה השלישית סירב האורח לומר דבר תורה והודיע כי אין בידו מאומה. אמר חתנו של בעל הבית הרי זה ביוון שזקן שכמותך אינו יודע אפילו פסוק אחד מן התורה, או פסוק מן התהילים. השיב לו הזקן: אברך שבסופו של דבר יהיה רב בעיירה קטנה ויקבל בשכרו חמישיה פטאקס (סכום קטן) מעיז לבזות אותי כל כך?

למחרת כאשר בא האורח להיפרד מעל בעל הבית, הודה לו הלה מקרב הלב, ואמר לו החייטני בעצם בואך, אחרי שצמתי כל השבוע הייתי אמור להתענות גם בשבת, אלמלא באת, ואני מודה לך מקרב הלב, אך תמה אני על דבריך שאמרת לחתני כי הוא יהיה רב בעיירה קטנה, הרי חתני הוא שותף בעסקי ויש לו כמה אלפי רובלים מושקעים בעסק, ומאין לך שהוא יהיה רב? אמר לו הזקן אם אספר לך את קורות חיי תבין על מה מתבססים

דברי. אני חייט במקצועי פתח הזקן את סיפורו. ובמשך שנים רבות הייתי עובד אצל פריץ אחד עשיר גדול, והייתי תופר את בגדיו ואת בגדי בני ביתו. פעם אחת עמד הפריץ לערוך סעודה גדולה לציון יובל שנים לנשואיו, הוא ביקש שאתפור למאורע חגיגי זה בגדים מיוחדים עבור כל בני המשפחה שלו. הוא נתן לי שלש מאות רובל, וביקשני לנסוע העירה כדי לקנות בדים לתפירת הבגדים. נסעתי העירה אך בדרך שמעתי קול בכי. וכאשר ניגשתי למקום כדי לראות מה קורה, ראיתי שוטרים המקיפים משפחה יהודית ועוצרים אותם. שאלתי את השוטרים מה יש להם נגד היהודי הזה? ואמרו שהיהודי הזה חייב דמי שכירות עבור בית המרוח שהוא חוכר מהפריץ המקומי, וכבר לא שילם את חובו זה שנים. משום כך ניתנה פקודה לעצור אותו ואת בני ביתו בבית הסוהר. נכמרו רחמי על היהודי המסכן ומשפחתו ושאלתי את השוטרים כמה כסף הוא חייב, ואם מישוהו ישלם את החוב, האם ישחררו אותם לנפשם? השוטרים אמרו שאין הם יודעים לענות על שאלות אלה, אך בקרבת מקום נמצא מנהל עסקיו של הפריץ ואוכל לשאול אותו. ניגשתי ושאלתי, והמנהל אמר לי כי היהודי חייב שלש מאות רובל, ואם מישוהו יבוא וישלם עבורו, בוודאי שישחררו אותו מיד לחופשי. כאשר שמעתי זאת הוצאתי מכיסי רובל את הכסף שנתן לי הפריץ שלי כדי שאקנה בדים, ונתתי תמורת החוב של היהודי. הלה עם משפחתו יצאו לחופשי והוא נפל על צווארי והודה לי באומרו, הצלת את נפשי ונפש בני ביתי, אם יהיה בכוחי לגמול לך בעולם הזה, אעשה זאת בעזרת השם. ואם לא יעלה בידי, אני מבטיח לך שאבוא מן העולם הבא כדי לשלם את גמולך על החסד שעשית עמדי.

בעל בית המרוח הלך לדרכו, המשיך היהודי לספר את סיפורו, ואני נשארתי תוהה ומשתומם מה לעשות עכשיו? כיצד אבוא אל הפריץ שלי, ומה אספר לו היכן הרובלים שלו? והרי אין לי בכיס פרוטה לפורטה. לבסוף החלטתי וגמרתי בדעתי שאחזור אל הפריץ, ובלית ברירה מחשש פיקוח נפש, אספר לו כי בדרך עברתי ביער עבות התנפלו עלי שודדים ולקחו את כל הכסף שבידי. אם יאמין לי הפריץ חשבתי הרי טוב, ואם לא יאמין יהיה מה שיהיה, מילא אין לי ברירה אחרת.

חזרתי איפוא אל הפריץ וסיפרתי לו מה שהחלטתי, הוא אמר לי כי הוא מאמין לדברי, הנה לך עוד שלוש מאות רובל, לך ותקנה בדים ותתפור את הבגדים. עשיתי כדבריו והמשכתי לעבוד בשירות הפריץ עוד כמה שנים. לאחרונה עלה בדעתי הרעיון לשאול את עצמי מה לי פה ומה לי פה? הרי זקנתי וכל ימי אני נמצא בין גויים, בלי תפילה בציבור, ובלי חברת בני עמי. חשבתי לעצמי די, עד כאן, עזבתי את הפריץ ועברתי לגור לעיירה שבה יש יהודים רבים. מכאן ואילך הייתי קם כל בוקר לתפילה בציבור ובאמירת תהלים.

משל ונמשל

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום (כה יב)

ראוי להתבונן מפני מה זכה פינחס אל מה שלא זכה משה רבינו שנאמר בו "לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית" ולא פעם אחת עשה כמעשה פינחס, אלא פעמים רבות הציל את בני ישראל והשיב חמת ה' מעליהם, בעגל ובמרגלים, ועוד. ולא הובטח בברית שלום כמו שהובטח פינחס. וההסבר בזה על פי:

משל לאדם שהיו עליו הרבה בעלי חובות, ולא היה לו מה לשלם, ובכל עת שהיו באים אליו בעלי חובות לתבוע חובם, היה בא חבר אחד שהיה אוהבו, והיה משפיע עליהם שיאריכו את זמן הפרעון והיה דוחה אותם מחודש אל חודש. והנה לאיש הזה היה עוד אהוב אחר, ואותו אהוב בראותו את בעלי החובות שדוחקים אותו ואין לו מה לשלם להם, עמד ונתפשר עמם שיקחו רק כעשרים אחוז מההלוואה, כיון שעדיף מעט מאשר לא כלום, והוא עצמו שילם לכולם וקרע את שטרי החובות. בראות הלווה שהחוב נפרע כליל, הודה לו מקרב לב ובירך אותו בכל הברכות שבתורה. בנו של הלווה שישב לידו שאל את אביו מדוע לראשון לא הודית ובירכת אותו כל כך, ואילו את השני בירכת הרבה. השיב לו האב כיון שהראשון אמנם דחה את החוב, אבל חוב נשאר חוב, אבל השני פטר אותו לגמרי מן החוב וקרע את כל שטרי החוב.

הנמשל: כמעשה העגל באה מדת הדין לנגוש את ישראל, בא משה רבינו ודחה אותה ונאמר שם "וינחם ה' על הרעה אשר דיבר לעשות לעמו" כלומר שמנע נגישת החוב מעליהם, אבל לא ביטלה לגמרי, וכמו שכתוב (שמות לב לד) "וביום פקדתי ופקדתי עליהם חטאתם" ונדחה החוב לזמן אחר, וכמו שנאמר ואולם חי אני וכו' אם יראה איש באנשים האלה, מה שאין כן פינחס שסילק את החוב לגמרי, לכן נאמר לו "הנני נותן לו את בריתי שלום".

(הרה"ק המגיד מדובנא זיע"א)

בשנה שעברה בערב יום הכיפורים, הלכתי לבית הכנסת בשעה מוקדמת מיד אחרי הסעודה המפסקת, כאשר עדיין לא היה שם איש, לבשתי קיטל, התעטפתי בטלית ואמרתי תהלים כאשר ראשי מכוסה בטלית. פתאום הרגשתי שמישהו דוחף אותי, חשבתי שעמדתי במקום ששייך למישהו, וזוהי הצידה כדי לפנות את המקום, אולם גם שם המשיכו לדחוף אותי, ושוב זוהי עד שבסוף נדחקתי לפינה שמשם אין לאן לזוז. בסוף פקחתי את עיני, הסתכלתי סביבי והנה בעל בית המרוח שהצלתי בשעתו, עומד לפני בתכריכים ואומר לי, הנה הבטחתי לך להיטיב עמך או בעולם הזה, או לבוא מן העולם האמת ולגמול לך על מעשיך, עכשיו שלא עלה בידי לגמול לך בעולם הזה באתי במיוחד מהעולם הבא כדי לשלם את חובי. הטובה שאעשה לך היא שאספר לך איך נראה יום הכיפורים בעולמות העליונים. והנה הוא מתחיל לספר ועיני זולגות דמעות. ופתאום אני שומע קול הקורא לי לאמר, ר' יהודי למה אתה מעכב אותי, הנה כל המתפללים כבר הלכו הביתה, הנרות כבר כבו ואני צריך לסגור את בית הכנסת, ושוב אני שומע לחישה ובעל המרוח אומר לי, לך ללובלין אל ה"חווה" הקדוש והוא יאמר לך מה לעשות. אני שוב פוקח את עיני והנה שמש בית הכנסת עומד לפני ומתחנן לי שאסיים את תפילתי ואתן לו לסגור את בית הכנסת.

למחרת יום הכיפורים נסעתי ללובלין, המשיך החייט את סיפורו, אחרי שסיפרתי ל"חווה" את אשר קרה לי הוא אמר לי, מעתה תתפלל אתי בסיפור שלי במשך שנה שלמה. כך היה, ואחרי תום השנה הוא אמר לי לך הביתה ואני אתן לך מתנה, מעתה כאשר תראה בן אדם תדע מה יעלה בגורלו. אנשיך שמצאו אותי בדרך בבואי חזרה מלובלין, הזמינו אותי אליך הביתה, באתי, ראיתי את חתנך ואמרתי לו מה שראיתי שהוא עתיד לכהן כרב בעיירה קטנה ויקבל סכום קטן בשכרו סיים החייט האורח את סיפורו המאלף. ואכן זה מה שקרה לגל חוזר בעולם זה עולה וזה יורד בעל הבית העשיר ירד מנכסיו. וגם אלפי הרובלים שהיו נדוניה של בתו ירדו לטמיון. בסופו של דבר לא היתה לחתנו של האיש ברירה אלא לקבל על עצמו רבנות כפי שאמר לו החייט האורח. והציעו לו בדיוק השכר כפי שניבא לו החייט שקיבל מה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א את הכוח לראות מה יעלה בגורלם של בני אדם.

צ'ין אדם לחברו

מצוות הכנסת כלה מופלאה

מסופר על אחד מאנשי שלומו של הרה"ק רבי שניאור ולמן בעל התניא ויע"א, שהיה מלמד תינוקות של בית רבן, ולו היו חמש בנות. פעם שאלו הרבי למה אינך מחתן את בנותיך? השיב המלמד, אף אחד אינו רוצה להשתדך עמי בגלל עניותי. הפתיעו בעל התניא ואמר, אני אשתדך עמך, ואז ימצאו קופצים רבים שירצו אף הם להשתדך עם המחיתן של הרבי. אמר ועשה, ובנו הרה"ק רבי דוב בער, שלימים מילא את מקום אביו והיה לאדמו"ר האמצעי מליובאוויטש ויע"א, נשא את בתו הבכירה של המלמד.

הכרת הטוב במסירות נפש

אצילות רוחו של הרה"ק רבי שלמה כהנמן מפונבין ויע"א, לא עזב אותו עד סוף ימיו. בוקר אחד כשסיים להתפלל תפילת שחרית והרגיש באפיסת הכוחות, הוריד מעליו את טליתו ומסרה למי שעמד לידו, ויפן חדל אונים לשכב במיטתו. ואולם באמצע הליכתו, נזכר ושב על עקביו כשהדבר עולה לו במאמץ רב, הכל כדי להודות ולהגיד יישר כח, לאותו תלמיד צעיר שקיפל במקומו את הטלית.

אוהב שלום ורודף שלום

כותב הרה"ק רבי חיים פלאגיי ויע"א, בספר רפואה וחיים וזה לשונו, כי אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואשה, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, עיר ועיר, שהיו ביניהן מחלוקת, לא יצאו נקיים שתי הכיתות, ולקו בין בגופן ובין בממונם, ומי שיש בו דעת, יעמיק בזה

מאד, ולעולם ייותר משלו, בין בגופו ובין בממונו, ויצא הפסדו בשכרו, שיהיה לו שכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא, מסיבת כי היה אוהב שלום ורודף שלום.

שלא לבייש

הרה"ק רבי עקיבא אייגר ויע"א שבת בעיר ניקלשבורג. רב העיר כיבדו לדרוש בבית הכנסת הגדול, וכל לומדי העיר נאספו לשמוע את פלפולו. בדרשתו, האיר רבי עקיבא אייגר את הסוגיה באור יקרות. לפתע הקשה רב העיר קושיה חזקה כבדול. נבון רבי עקיבא אייגר, ירד מן הבמה ושב לאכסנייתו. נקפו ליבו של רב העיר: מה עשה, הן הכלים את האורח וסתר את דרשתו לעיני כולם. קם ועלה לאכסנייתו לבקש את מחילתו. קיבל רבי עקיבא אייגר את פניו בכבוד וביקר, והודיע שאין בליבו ולו שמץ של הקפדה. תורה היא, ואמת כתובה בה. אלא שדווקא משום כך מוצא הוא לנכון להעיר שקשייתו בטעות יסודה. הבהיר את הדברים והקושיה התפוגגה. חקר רב העיר: "אימתי עמד מר על כך שקשייתי אינה קושיה?" "מיד כשהושמעו", באה התשובה. "אם כן, מדוע לא דחית אותה על הסף?" "חלילה", קרא רבי עקיבא אייגר, "הן כבודו הוא רב העיר, ואיך אוכל לומר לעיני הקהל שטעה? אדרבה, שמחתי שיכול הייתי להביאם להתגאות ברבם, שהפריך את פלפולו של הרב האורח". יצא רב העיר והכריז שעל כל בני העיר לבוא לבית הכנסת. עלה לבימה וחזר על פלפולו של רבי עקיבא אייגר, על קושייתו ועל סתירתה. הודה בצדקתו של הרב האורח והעלה על נס את צדקתו.

תלולא דעדקא

שבת קודש כ"ג תמוז

רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב (רמ"ק - ש"ל) יום ראשון כ"ד תמוז

הרה"ק רבי יצחק יואל ראינאוויטש

מקאנטיקוויבא ב"ר גדליה אהרן (תרמ"ה)

יום שני כ"ה תמוז

רבי אהרן ברכיה ב"ר משה (מעבר יבק - שצ"ט)

הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר (שאגת אריה -

תקס"ה)

הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל

(אור לשמים - תקצ"א)

יום שלישי כ"ו תמוז

הגה"ק רבי שלמה גאנצפריד ב"ר יוסף

(קיצור שו"ע - תרמ"ו)

יום רביעי כ"ז תמוז

הרה"ק רבי משה חיים טויב ב"ר יצחק אייזיק

מקאלוב (תקצ"א)

יום חמישי כ"ח תמוז

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)

הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה

מאוהל - תר"א)

יום שישי כ"ט תמוז

רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש

- ד"א תתס"ה)

הרה"ק רבי משה מואלישין ב"ר גרשון

(משפט צדק על תהלים - תקצ"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מחבר "בני אבי אור" רפרנס יוסף הדרש" על המצוות.

השארית הפת על השלחן בברכת המזון (ב')

(א) כשאוכלים מיני מזונות, או שאר מיני מאכלים [חוץ מפת], אין צריך לשייר ממאכלו בעת שמברך ברכה אחרונה. (אשל אברהם מבוטשאטש מהדו"ת או"ח סימן ק"פ).

(ב) אם יש פתיתין על השלחן, לא יביא פת שלימה ויתננה על השלחן לפני ברכת המזון, דמיחוי דלשם עבודת כוכבים עושה כן. (שו"ע או"ח סימן ק"פ, ובמשנה ברורה שם ס"ק ד').

(ג) אם יש כבר פת שלימה על השלחן, לא יביא פתיתין. (משנה ברורה שם ס"ק ה').

(ד) אם כבר מונח פת שלימה על השלחן מהתחלת הסעודה, טוב שלא להסירה עד אחר ברכת המזון. (שו"ע הרב שם סעיף ג').

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכין חודש מנחם אב
המולד ביום שישי בשעה 10:42
6 חלקים
ר"ח יהיה ביום שבת קודש

כ"ג תמוז תשפ"ה

שנה ז' | גליון מס' 279

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו 'בני בינה'
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

לתרומות ולהנצחה בעלון:

דרך עמדות נדרים פלוס: 'בני בינה' -
ארגון בני בינה לילדי בני התורה
או בטל' 055-6705847

בפיקוח
רבנים ומחנכים
שליט"א

בינו נא זאת

"אחוזי שרעפים היה. מביט הוא סביבו, והנה עצים מכל כיוון. הוא לא רואה זכר לעירה באפק"

ומתקדמים בקצב מהיר, ופניו התפרצו. השעה שתיים וחצי אחר הצהריים. בעוד כשעתיים אחרות להתחיל "קבלת הפנים" והוא עדין כאן נצב לו על אם הדרך.

"כמה זמן התעכבתי זו עלולה לארץ?" הוא שואל את קלמן. "תלוי לפי העשב שיש כאן. דווקא אני רואה כמות נאה של עשב טרי. אם הוא יאכל את הכל, זה ענין של פער חצי שעה!"

"חצי שעה?" נבהל פערל. וכמוהו גם אביו. "ועוד פכרת דרך לפנינו. בושט! לא אחר לחפ. ואולי, ואולי, להפסיד את השקיעה, והכל בגלל מה? בגלל איזה סוס?"

"אני לא מבין, וכי לא יכלת להאכיל את הסוס לפני שצאנו לדרך?" שאל פערל.

"נדאי האכילתי אותו. כוחותיו במתניו. אבל סוס זה סוס, וכשהוא רואה עשב טרי, הוא תאב לזה ונהנה לעצור ולאכל". הסביר קלמן.

"מה אתה אומר, הוא בכלל לא רעב? יש לו כח להמשיך גם בלעדי האכל הזה?" נדהם פערל.

"אכן כן". "סליחה, אז מה זה הטרף הזה, להפסיד נסיעה והגעה בזמן לשמחה שאנו כה מצפים לה, ומתכוונים אליה זמן כה רב. והכל בגלל הנאה של סוס? על מה שלמנו לה טבין ונתקלנו?" שאל ר' וינדל, אבי החתן. "האם אין לזה פתרון?"

"נדאי שיש: נעלב קלמן. וכי מה חשבתם - סוס, הוא אכן סוס והוא מנהיג אותנו, אך מיהו כאן המנהיג האמיתי? אני קלמן והגליון. אני הבעל-עגלה, והבעל על הסוס גם". ותוך כדי דבור הוא הרים את שוטו והעלהו בפוס, 'דיו' והסוס תזז מיד לדרך המלך והמשיך בנסיעה.

"תודה! תודה לך!!" לא היו כמעט מלים בפי פערל.

הנף התחלף לו מהר. פערל נשם עמקות ושחמח על ההתקדמות. מ'גל שהערגנו את תשומת לבו של קלמן. אחרת אולי היינו עדין מתבוססים כאן עם הסוס והיינו מפסידים היום את ההתנה. רגע! קפץ פערל ממקומו. "האם אני קולט מה גליתי כאן בעת? ומה אתה? וכי שכחת שגם אתה בעל עגלה? גם לך יש סוס! כן, הרי מרוב אתה מגויג ונשמה, הגוף החמרי, הוא חמור או סוס המוביל את האדם ממקום למקום. יש לו תאונות ורצונות משלו. את האדם יש לו גם נשמה, והיא זו שאמורה להוביל את ה'סוס' שלו למחוז חפצו, להשיג את תכלית השלמות, להתענג על השם ולהנות מזיו שכינתו. האם יתן להפסיד כל זאת בשביל הנאה של הסוס? שחפץ להורידו ללחץ בעשב, לדשדש בתאונות, ועל ידי זה להפסיד את תכלית השמחה וההנאה האמיתית. את העדו והענג הגדול ביותר שיש. איזו טשיות חשבת, אני לא יכול להתגבר על הרצון שלי ללשון הרע, או לראות ולשמוע, ובדומה, זה בכלל לא אני שרועה את זה. זה הסוס שלי. זה החמור, הגוף הגשמי שלי. וה'אני' האמיתי, זה בכלל הנשמה, היא לא רוצה את כל זה. היא רוצה להתעלות בתענוג ורחני, בעשית תורה ומצוות. אני כאן העגלון, המנהיג האמיתי, עם שוט אצילי בידו, פערל, בפוס שמונח אותו אל השאול והאבדון".

"הגענו ציצ'שנוב" הכריז קלמן, בשעה טובה.

"גם אני הגעתי" חושב לו פערל. 'הגעתי להבנה והסתכלות ברורה על החיים. "אב" - אלול באו כן, מתחרט אני ומקבל להבא להזהר. אשלט על הסוס'. בלב רגוע ירד מהעגלה.

"הגעתי בשעה טובה ואצלחתי" קבל אותו חמיו במאור פנים.

"אכן, הגענו".

מתחרט ומתנדה בלחש, מקנה שאחיו ואביו לא שומעים אותו. ומקבל להבא להזהר. כמעט על רב העברות הידועות לו - הוא מרגיש שהוא שב מהן בלב שלם, אבל מלשון הרע, עדין הוא לא רגוע. עברות "בין אדם לחברו" עליו לפס את חברו. הוא מספק האם משל עליו לבקש סליחה מחבריו, ידוע לו שיש נדון הלכתי האם צריך לפרט בפניהם מה הוא דבר ועולל להם, או די באופן כללי שיבקש מהם סליחה על שפגע בהם. 'מה אעשה פעת? האם אבקש מקלמן העגלון לשוב לעירה ולבקש מחילה מחבריו?' אין צורך הוא מרגיש את עצמו, את רגש אפסו בפתנה, אבקש מהם מחילה שם. מאמין שיהיו כזה אכן ימחלו לו. ושוב מתנגבת לה מחשבה 'ימה יהיה עם אלו שלא יבואו, ומסתבר שהם אלו שבעקר נפגעו ממני'. 'עובד' טענה אחרת מנכרית לו בלבו, 'יתכן שאתה בכלל לא צריך לבקש על זה מחילה. הרי היית אנוס ממש. לשון הרע עסיסי כזה התגלגל על שפתך ופשוט לא היית מסוגל לא לאמרו. ונאנס רחמנא פטריה. הוא חשש שטענה זו לוחש לו יצר הרע. ונדאי אין זה תרוא אמיתי. ימה בקשר להצעה שהלכתי? פגמתי בשמיעה ובראיה'. טוב, זה נדאי נחשב כאנוס, באמת שלא הייתי מסוגל לא ללכת. הרגשתי שיצר הרע השתלט על כל אברי, וכאלו בבבלי ברזל מושג

אותי

לאותה הצגה. לא היה בידי להתנגד בכלל. הוא התסיס את כל מרץ ועזרי למען אתהאנה להשיג מטרתי זו. כך הוא שומע דיו שים מתנהל בתוכו. 'אין דבר כזה אנוס, נדאי היית מסוגל לעמד בנסיין'. 'לפחות תתחרט על כך, ותקבל להבא'. 'כן'. 'לא'. 'כן יכול'. 'לא יכול'. הטענות תזו בקרבו לקאן ולקאן. יצר הרע עם יצר הטוב. 'אל תרמה את עצמך, אתה לא מתחרט. אתה לא נסיון שוב, אתה מרא מאד תרצה לראות ולשמוע. אתה לא מסוגל לשמוע אחר. אתה כבול בזה, ושלאל תספר ספורים'. פערל מרגיש שהוא נקרע בתוכו. והכל נופל עליו ברעמים הנעלים בחייו, ביום חפתי. עודו מנסה לסדר את מחשבותיו, והנה העגלה נעצרה.

"הגענו?" הוא מברר, תוך שהוא פוקח את עיניו, אחוז שרעפים היה. מביט הוא סביבו, והנה עצים מכל כיוון. הוא לא רואה זכר לעירה באפק.

"עדין לא!" זורק קלמן לחלל העגלה.

"אז מה זו הצעירה הזו?" שאלו כמעט כלם פה אחד. "זה הסוס! הסוס נעצר לו מעט ללחץ עשב".

נו, יש לנו ברה? מהרהר פערל, צריך לאפשר לסוס לאכל, לתת לו אפסרות לאגר כח לקראת המפך הנסיעה. הוא מוציא מפיס אפדתו שרשרת זהב שבראשה שעון. אותו הוא קבל מחמיו. 'שעון זהב' הוא אמר לו, 'למי שמכין שהזמן שוה זהב'. מביט הוא במחוגים העושים מלאכתם נאמנה

"הוא הגיע!" מהר פביש הביטה להודיע לכלם. וכשפביש אומר ש'הוא הגיע', ידוע כלם במי מדבר. מהרו כל הבנים ללכת; הבנות יחד עם אמן צאו לדרך מקדם בבקר. ודאי, אם החתן ואחיותיו לא תוכלנה להרשות לעצמן להגיע באחור. קעת היה תורם של הבנים, האחים שמערל ופביש, החתן פערל ואביו.

ואכן, קלמן העגלון מוכן ומזומן היה עם עגלתו, למטה, ליד החצר.

נקיים ורחוצים, עטויים בבגדי השבת שלהם, ובערל בבגדיו החדשים, עלו וטפסו אל הכפרה, התקמו במושבים ויצאו אל הדרך.

יום גדול הוא, יום מיוחד הוא, יום כלילותו של אחיהם הגדול פערל, זוכה הוא להנכנס חתן בביטו של רב העירה הסמוכה, צעשינו. ובתו כלל נאה וחסודה, בעלת מדות טובות וכל חפצה להיות לעזר לבגלה למען יוכל לשקד על התורה מתוך מנוחת הנפש. ממש 'ענבי הגפן בענבי הגפן' אמרו כלם.

והחתן, אף הוא, בן עליה, שקד הוא על התורה בהתמדה רבה בשיבתו של המרא דאתרא, רבי שמואל הכהן, ועקשו, שם הוא אל הדרך פמיו, בעוד שעות ספורות יעמד הוא תחת החפה ויבנה בית נאמן בישראל.

המים, 'מי' 'בין הזמנים' של חדש אב, מזג האוויר פחז, חם ונעים. העגלה משרכת לה את דרכה בשביל העפר, פניות לעצים, עולה הרים ויורדת בקעות. אף פלגי מים מפפים להם פערל בצדי הדרכים. הצפורים מצצות ושרות את שירת הבראה. שמערל ופביש נהנו מהנוף המתחלף לו, משרית הצפורים ומהפרחים והעשבים שפצדי הדרך.

פערל, ביום רגיל, היה אף הוא נהנה לעצור ולהתבונן 'מה רבו מעשיך השם', אף עתה ראשו לא היה פנוי לכן, דברים נעלים וחשובים יותר העסיקוהו. פעת, מרגש הוא כל מהים החשוב בו הוא עומד. יודע הוא את אשר כתוב במדרש והארכי כזה הספרים הקדושים, שחתן נמחלים לו עוונותיו. אף, כמובן זה תלוי אם מבקש הוא על כך מחילה ופכרה. לכן מתפלל הוא החתן בערב חפתי במנחת סדר הודו, אשמונו 'על חטא'. זה הענין שפרגע העסיק את פערל.

העביר הוא מול עיניו את מעשיו, אותם הוא זוכר מעת היה ילד קטן. נתן לומר שתמיד השתדל לצאת להוריו, התפלל בכנה, ואף היטיב ללמד מגיל קטן. אלא שדבר אחד מציק לו כן, הוא מודע לכן, לשונו הממהרת בחרסיות, לפעמים עוקץ הוא בשנינו את חבריו, בדברים שמאמין הוא שפגע בהם, בדברים חדים וכואבים כח המפסל פליות ולב. ולפעמים היה זה לשון הרע עסיסי שלא נמנע מלספרו לרעיו ששמעו והסכימו לשמוע. או לו ואביו לו. או לאנשים שפך שומעות ואיו לו לפה שפך דבר. חייב הוא לבקש על כך סליחה ומחילה.

'ימה עם ההצגה ההיא?' כמה שהוא נסה לחמק מזכרון אותה הצגה, היא לא נתנה לו מנוח. כשמונה שנים חלפו מאז, הוא חשב שייכל לזכרה בשלילה המון, והיא יותר לא תופיע למולו, אף הנה היא נצבת לפניו במלא הדרה, או יותר נכון במלוא עליבותה. אכן, הוא לא הקשיב לרבנים שאמרו שאין ללכת להצגה שהתקיימה בעירה הסמוכה; היא אינה ראויה ולא נעשית על ידי שומרי תורה ומצוות. משרתה היחידה היא לגרף הון רב לכיסם, גם אם זה יבוא על חשבון רוחניותם של בני העירה וגדול המחטיא יותר מן ההורג, והוא לא ציית להם. הוא היה אז כבן ארבע עשרה, ובאחד הערים הוא פשוט קם והלך. פעת, מתחרט הוא על כך. כבר אז הוא התחרט מיד. כשיצא והרגיש ריקנות גדולה. אף תיבה אמיתית הוא עדין לא עשה. ואם לא עכשו, אימתי?

'פערל' הוא אומר לעצמו, 'הגיע הזמן: שוב מעונתיך'. הוא

בין המצרים
בהלכה ואגדה

בינה לעתים

לקראת יום השנה ה"ג של רבנו עטרות ראשון מרן רבי יוסף שלום אקלישיב זצוק"ל (כח תתפ"ו תשכ"ב), מובא לקט קטן מהוראותיו בעניניו ב"בין המצרים", מתוך הספר "אשרי האיש" (פרק סח טו), וידו.

שמיעת שירים בבין המצרים

מותר לעשות בר מצוה בגיל בכל השנה אך ללא תזמורת. וכן ללא כלי שיר ומחולות, וכן אין להשמיע בבר מצוה מנגינות. וכן אין להדליק טיף, אפילו לשמיע שירה בפס בלבד, כיון שהדלקת כלי לשמיע שירה נחשב כעין כלי. אכן מותר בבר מצוה לומר שירי קדש בפה. [והוא הדיון שמותר לשיר לילד בר מצוה בחידור ביום שמחתיל להניח תפילין, (תורת המועד סק"ה אות א)] מרצוה של טלפון שימשיע שירים בהמתנה ויש טירחא לנתק את השירה, מותר להשאיר את זה בבין המצרים. וכן המטלפון אינו צריך להמנע מלשמע, כיון שאינו שומע להנאותו אלא כדי לדעת אם עדין על סף הטלפון. קטן שלא הגיע לחנוכה מותר להשמיע לו שירים אם יש בזה צורך, אבל הגיע לחנוכה - לא. ואם יש צורך עבור קטנים בקטנה נדומה לזוהרם לזכרם. אין לשמיע כלי זמר עד חצות של יום עשירי באב.

הספדת

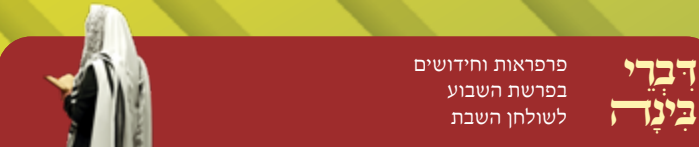
אין להספיד לצורך בר מצוה אפילו הנער שנכנס למצות. מוהל, סנדק, אבי הבן ואמו, מתרים להספיד ללבד הכרית, אך הותר זה מתחיל רק מהבקר של יום המלה ולא לילה קדם. יש שנוהגים שאין מספרים שער ילד קטן עד שימלאו לו ג' שנים [חלוקה], ואם נעשה בן ג' אחר י"ז בתמוז מותר בתפסות, אך אם הגיע לגיל שלש אחרי שבוע שחל בו - יש לדחות את התפסות עד אחרי ט' באב [ע"י ח"י אדם קלל קלג סק"ה יז]. בני ישיבות ספרדים הלומדים בישיבות אשכנזיות, מן הראוי שינהיגו כמנהג המקום ולא להסתפר ולהתעלל מ"ז בתמוז. נשאל רבנו אם מותר לבחורים שמסמכים את למודיהם בישיבה, בתפסות הימים, להצטלם לתמונת מחזור בזמנים אלוהי השיב רבנו בחריפות: זה לא מתאים... זה קלות דעת... תפסות הימים מזלזל אצל אנשים. [בתורת המועד (סק"ה) כתב בשמו שאם כבר הצטלמו יש לדון שמותר לחלק את התמונות].

אבלי ציון וירושלים

אבלותם של גדולי הדורות ונחמיה התורה והיהדות על ירושלים עיר הקדש מאז חרבנו של בית דוד קדשו ותפארתו, כוננו יראי ד' ודושי' שמו בכל תפארות ישראל בעולם כולו, על גלות השכינה וצער התורה, קשה נושאים עיו בתפלה ובתחנונים - ימתי תמלך בציון בקרוב בזמני עולם וגד תשפך. רגיל היה מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל לעורר אודות ירידת הדורות הנפרדת בתחושת האבלות על התורה, כאשר בכל הדורות, בפרט בימי בין המצרים, היתה הרגשת הצער וכבד הראש נקרים על פני כל, כאשר רבים נהגו לבלש מלבושים פחותים במשך כל שלשת השבועות ששנכנסו אב נהגו לומר שומרי ישראל! אחר אמירת התחנון בנעימה מיוחדת של צער ושברון לב, ובהנה עוד השבועות והנהגות רבות שבטאו את צער התורה אשר משרש היה בקרב הכל, אולם בדורנו אנו נתמעטו להלכות וכל תחושות והרגשות האבלות, נעלמו כלא היה. ואכן, זכרון חרבנה של ירושלים עיר הקדש, נתנים היו תדיר על לבו של מרן זצ"ל, כה, אפוא, בימי המצרים, כאשר הגיע להתפלל ברחבת הכתל המערבי, היה עולה על גג וצופה אל מקום המקדש, שם התייר בתפלה לבנו ציון וירושלים קשהו מעתה בדגש רב את נסח הברכה האמצעית של תפלת מוסף של שלוש רגלים, מ'אמה בחרתני עד מ'קדשי' שמה. בפעירותו נוהג היה מרן הגרש"ז זצ"ל בימי בין המצרים לפנות עם עוד כמה מרעיו יחידים סגולה אל עזרת הנשים שבהיכל ישיבת צע חיים, לאמירת 'תקון חצות' בצערי היום. בנות ענין לצען את דבריו אודות המנהג שבני ירושלים אינם קורעים על ראית התורה, גם אם חלפו שלוש יום מעת שראוהו, כי המתגורר בירושלים ולא פקד במשך שלושים יום את כתר המעריב, הרי על דבר זה עצמו ראוי לו לקרע בגדו... אף בנו, רבנו מרן הדרכי שמואל זצ"ל העיד באחת משיחותיו בימי בין המצרים, כפי שהובא בספר 'מראש מקדש': 'זכרנו איך בירושלים הרגישו את הקאב והחרבון. היו יושבים בפתח מדרשות פאבלים של משמ ומקוננים 'תקון חצות', היה מרגש שחיים את האבלות. אנהנו עוד וזכרנו שראינו בקטנותנו, איך שהרגישו את הימים הללו בירושלים, קשהיה נכר בכל מקום שהם ימי אבלות, ימים של 'בין המצרים'. אני זוכר בזמן הראשון של התחלת הישיבה, הגיע אבי מורי וזללה"ה בימי בין המצרים על יד החדר שבו אכלו האבירים, והיושבים שם דברו ביניהם בקול, והוא התפלא ואמר 'בבין המצרים מדברים בקול רעש? איני זוכר בירושלים שהיה כן' כי כך היה והרגישו בחוש את מציאות של ימי אבלות התורה!...

עניי עניי דרדה מים

שח אחד מתלמידי רבנו מרן הדרכי שמואל זצ"ל: 'באחד מימי חל המועד, כאשר עלה מרן זצ"ל על גג בעיר העתיקה, להשקיף ממנו על מקום המקדש, הבחנתי בו מופרפת סוכה ויראית איך גועה הוא בכבי במשך יותר מעשר דקות. כה, בערנה ונגעונו 'מתי יקנה המקדש', הוריד הוא דמעות פנים'. באחת השנים בה חל שבועה עשר בתמוז בשבת קדש, נתאספו התלמידים על שלחנו בעת סעודה שלישית, והמו קבוע של אמירת השיחה, אולם מרן זצ"ל התעכב זמן רב מלפתח בדבריו, רק כאשר חלף יותר מחצי שעה אחר השקיעה, הלוי מרן זצ"ל את פניו ופרץ בכבי מר, ותפרץ הלך לחדרו. לאחר כמה רגעים, יצא ממנו פשעיניו אדמות מכבי. וזה כתב מרן זצ"ל באחד מאגרותיו בזמנים אלו (דבריו פאש, אגרת לו): 'הבה נתבונן ונחשב חשבוננו של עולם, וא נא לא להתעלל ולבגש ח"ו בתורה ונחש עם קונוה, על מה אבדנו כל המלכות דברנו, מה ד' ית' ש הטוב ומיטיב דורש מעמנו, נחפשי דרכינו ונחקה וכו', ויבדאי ויבדאי שצריך להתחזק ביותר בעבודה שכלב זו תפלה ותלמוד תורה כנגד כלם'.

פרפראות וחידישים
בפרשת השבוע
לשולחן השבת

דברי בינה

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כח יא).

מדה פננד מדה היה פאן. וקב מבאר הספורנו, פננס עשה נקמתי לעיני כלם, כדי שפראותם משעשה קנאתו ולא מחו, יכפר על אשר לא מחו בפושעים, ובה השיב את חמתי מעליהם. "כי צרריהם הם לכם בנכליהם אשר נפלו לכם על דבר פעור" (כח יח). סיד חשב - כתב האלשיך - רצה הקב"ה ללמדנו דעת בהדגשת הפסוק 'כי צרריהם הם לכם' וגו', והוא, שכאשר איש עבר עברה וחסא על הנפש, ובחטאו מת. אין לעשות עקר אבל כבד על מיתתו. שהיא מיתת הגוף, אלא על עונו, על העברה אשר טמאה את נפשו ונגרמה להכריתו. וכן, אדם שהחטיא רבים וסבב על ידי זה מיתתם, לא נטר איבתו על אשר גרם את המיתה. אלא על מה שגרם להעונו, להחטיאו. כפי שאמרנו ח"ל שגדול המחטיא את האדם יותר מההורגו בחרב. וזה לפי, שהמחטיא הרג את נפשו, ואלו ההורג בחרב הרג רק את גופו. ולכן את אדם האומר 'פן בחרב אצא לקראתך, ואת מצרים האומר 'אריק חרבי תורישמו ד', אמר אלקים 'לא תתעב אדומי' לא תתעב מצרי, ואלו את המחטיא צוה להרג, כמו שכתוב 'צורו את המדגנים'. והנה שמים רעות אשר עשה לכם מדיו, אחד, אשר החטיאו אתכם. שנית, מה שנגרם מיתת עשירים וארבעה אלף מישראל. אם פן פאשר נצטוו ישראל 'צורו את המדגנים' וכו' לנקם נקם. אולי יאמרו לעשות נקמה במדיו על האלפים אשר מתו מהם בגללם. ולכן הדגישה התורה 'כי צוררים' וגו'. לומר, שהצווי 'צורו את המדגנים' לא בא על צרת המנות רק על צרת העונו. כי צוררים הם לכם בנכליהם' כו' על דבר פעור' הוא מה שאמרתי 'צורו'. שהוא על העונו.

"לאזני משפחת האזני" (כו טו).

כתב רש"י: 'אומר אני שוא משפחת אצבון, ואני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו. והעיר על כך האור החיים: ואין נראה להמציא דבר שאין לו טעם ואינו מדבריהם ז"ל. והוסיף להקשות על דבריו מהתנחומא. ולכן כתב שהיה נראה שאיננו' היא משפחה אחרת שצאצא מנח, כי מן הסתם היו בכל שבט ענפים אחרים לבד מאותם שבטות מהם המשפחה והיו נקראים על אחיהם, ולפעמים יגדל הענף ההוא ותקרא המשפחה על שמו. אמנם הביא שמצא בפסיקתא, וזה לשונו: 'אזני' זה 'אצבון' שצאצא בפרשת ויגש, מלשון 'אצית והאזין' עד כאן. כפי זה הוא השם עצמו ואין הכותב מקפיד על שוני השם כשיהיה במשמעו שם הראשון, ורש"י ז"ל רוח הקדש הופיע בו וכו' אל דברי חז"ל. עד כאן תמצית לשונו. אכן, השל"ה הקדוש מצא קשר בין שני השמות, על פי האמור בכתובות (טו) 'מה טעם [אצבונותיו של אדם] משפחות כיתדות? שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, יצית אצבונותיו באזניו'. הרי לנו שהאצבוע נכראה ארצה ודקה בשביל האזן, שיכל לאטמה אצבועו כשישמע דבר שאינו הגון. ממילא שני השמות 'אזני' ו'אצבון' אחד הם, כי משלמים הם זה את זה. ונתתה מהודך עליי" (כו טו).

במקרא בראשית (טו) דרשו 'מהודך' ולא כל הודך, פני משה כפני חמה, ופני יהושע כפני לבנה, וזמנים שבאותו דור היו אומרים או לה לאותה בושה ואוי לה לאותה כלמה וכו'. הנה מה שאמרנו 'קנים שבאותו דור אמרו, מדוע דוקא הקנים? באר הגר"א בקול אליהו שהנה היה מקום לומר שבושה רבנו ע"ה לפי שהיה זמן לכה מעלתו גדולה מיהושע שעודנו צעיר לימים ועדין לא עלה כל כך במעלות השלמות, אך לכשיגדל יהיה כמשה. לכן אמרו הקנים שבאותו דור שהם הכירו את משה רבנו ע"ה בעודנו בבחינתו כמו שהוא יהושע עתה, המה ראו פן תמהו על מעלת משה רבנו ע"ה. בשם האמרי אמת הובא לבאר שהרי בפסוק הלכו ארבעים שנה מכסים בעננים מקל הצדדים, ולכן הצעירים לא ידעו ולא הכירו מה זה תמה ולבנה, רק הקנים שבדור, שגדלו עוד במצרים, הם ידעו מהו תמה ומהו לבנה, והם אמרו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה. [המשך חכמה (דברים לא ט) כתב שהפנה בנאמר היא, כמובן ללבנה, בשמו הקבנה שאין לה אור בעצם רק שמקבלת אור מן החמה, ולכן אין כוח להקבנה להאיר על דבר אחר שתהא מאירה לאחרים. רק כוחה להאיר על הארץ, אבל לא לעשות דבר אחר לקאור וכו'].

מעשה לפרשה

"איש על העדה. וגו' ואשר יוציאם ואשר יביאם" (כו טו-יז).

"הרוסים הגיעו" עברה השמועה מפה לאן, הם מקיפים את כל החצר הגדולה, החצר בה שכן פתי הפנסיות של העיר מיר. ואכן, וכל הפתחים נאבד להם חילים רוסים, מונעים בגופם כל אפשרות בריחה. הימים ימי מלחמת העולם הראשונה, אימה ופחד שררו בכל מקום, אך ביותר חרדו בני הישיבות, בהיותם 'משמטמים' מהשרות בצבא. כזה היה מצבם של כל בני הישיבות, אחד מהם לא התעצב לשרות, וספגה גדולה נשקפה להם. אם יתפסו עלולים להענש ממוות או להשלך שש לחיות. היום חרת עולם, יום ראש השנה וכל פתי הפנסיות מלאים מפה אל פה במתפללים. בני ישיבת מיר התפללו בבית הפנסית הגדול. 'אולי דבאי שהבחורים יתפזרו בין כל פתי הפנסיות?!' הגלו כבדה נכונה, כה, בין מתפללים מבגרים וזקנים פחות יבטלו הצעירים. אך אם ינתרו כלם פאחד בבית הפנסית הגדול, עלולים הם להתפס מזיד, כל בני הישיבה פאחד. "לא!" הכריע המשגיח רבי ירחם, שנשא את משה הישיבה על שכמו פאחריה רבה. 'אדרבה, ישארו כל בני הישיבה יחד, יתחזקו בתפלה ולה' הישיבה". אם בכל השנים זכרנו לטוב אצל בני הישיבה, התפלה בזמנים נוראים, ההתעלות הנשגבה, אזי באותה שנה התפלה בקצה רקיעים, וההתרומומות היתה עצומה. והנה החילים עברו מבית נקסט לבית נקסט, בחפז אחר 'משמטמים', אך בהגיעם לבית הפנסית הגדול, בו התקרו בני הישיבה, לא נכנסו לשם. כאלו הכו בפנסיות ולא מצאו הפתח, ויהי למותם.

ברכת מזל טוב לבחור חבר מצוה היקר והחביב

משה בן הרה"ג ר' אלחנן הכהן טוויל שליט"א

לרגל הכנסו לעול תורה ומצוות

יהי ציון שיעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויגדל לתפארת בית ישראל

ברכת מזל טוב לבחור חבר מצוה היקר והחביב

יוסף שלום בן הרה"ג ר' אברהם יונה שיר שליט"א

לרגל הכנסו לעול תורה ומצוות

יהי ציון שיעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויגדל לתפארת בית ישראל

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

פרשת
פינחסמבית
שבת טיש

נושא השבוע: שִׁכַר מִצָּוָה

תדפיס
מתוך הספר "מדות טיש"
שיצא לאור בעזרת השם
על פרשות השבוע
עם המדורים הקבועים
והאחרים

משבח

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

חז"ל הפליגו רבות בגדל השכר העצום אשר עתיד הקב"ה להנחיל לכל אוהביו ושומרי מצותיו, ואמרו שעתיד הקב"ה להנחיל לצדיקים שלש מאות ועשרה עולמות של שכר טוב, כנגד מעשיהם הטובים, שנאמר "להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא", "יש בגימטריה שלש מאות ועשר. וכן ידועים דברי חז"ל שיש ששה דברים שהאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקדוה נקמת לו לעולם הבא, וכתב עליה הפה"ש"א שעל כל המצוות יש שכר בעולם הזה, ורצה הקב"ה לזכות את ישראל גם בעולם הזה, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, אלא שמצוות אלו מכריעות את הדיון. וכן פרש ה"תפארת ישראל" את דברי המשנה באבות: "היום קצר והמלאכה קרבה, והפועלים עצלים והשכר הרבה", ופרש ש"השכר הרבה" פירושו, השכר שהוא גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. אלא שמנגד מביאים חז"ל במסכת קדושין את דעתו של רבי יעקב שאמר כי "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", דהינו שאין שכר של מצוה בעולם הזה, אולם כבר כתבו הקדמונים שאפילו לשיטת רבי יעקב יש מצוות רבות ואפנים שונים שגם עליהם מקבלים שכר בעולם, לבד מהקדוה הנקמט לעולם הבא, שעליה נאמר "עין לא ראתה אלקים וזולתה יעשה למחפה לו", דהינו שהאדם לא יכול לשער את השכר הגדול המצפה לו לעולם הבא על כל מצוה ומצוה שעשה בעולם הזה. ואחת המצוות החשובות שעליהם יש שכר בעולם הזה ללא ספק, היא כפי שכתב הרמב"ם, על כל המצוות והמעשים הטובים שבין אדם לחברו.

על שכרו של פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שקנא את קנאת ה', נאמר בראש הפרשה: "הנני נתן לו את בריתי שלום". ומוכח במדרש רבה: "אמר הקב"ה, בדין הוא שיטל שכרו". דברים אלו שבמדרש התפרשו באפנים שונים, שכן לכאורה הדברים נסתרים על פי דברי חז"ל במסכת קדושין כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ותרוצים שונים מובאים על תמיכה זו. רבים מקרשים וכותבים, שפינחס קבל את שכרו בעולם הזה, מפני שחי וקם לעולם, כדברי חז"ל שפינחס הוא אליהו, ומכיון שכן לא שיד לומו אצלו "היום לעשתם ומחר לקבל שכרם", דהינו היום לעשתם בעולם הזה ומחר לקבל שכר בעולם הבא, שכן הוא נותר תמיד בעולם הזה, ולכן מגיע לו שכר בעולם הזה על מעשה קנאותו שכן השיב את חמת הקב"ה מעם ישראל. אחרים פרשו שמכיון שפינחס קנא את קנאת ה' וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליה ותעצר המגפה, ויבך קדש שם שמים בריבים, לכן בדין הוא שיטל שכרו. עוד יש שפרשו, שמכיון שפינחס זכה את עם ישראל בלו במעשהו, והרי אמרו חז"ל ש"כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו", לכן מן הדין הוא שיטל שכרו בעולם הזה. מפני שכל הטעם מדוע שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הוא מפני שחוששים שפא יתחרט על מעשיו הטובים ונמצא תורה על הראשונות, אולם המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ולא יתכן שיחרט על העבר, ולכן בדין הוא שיטל שכרו. וכן פרשו, שהכלל כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, הוא רק למי שמצוה ועושה, מפני שהוא חייב לעשות את המצוות ולשם כך הוא בא לעולם. אולם מי שעושה מעשים טובים לפני משורת הדין ומקיים גם דברים שאינו מצוה עליהם, מגיע לו על כך שכר גם בעולם הזה. ונמצא אס"ן, שפינחס שלא נצטוו על מעשהו ועשהו לפני משורת הדין, בדין הוא שיטל שכרו בעולם הזה. ויסוד חשוב נוסף מובא בכמה ספרים, על פי דברי הקדמונים, שעל כל המעשים הטובים והחסדים שבין אדם לחברו, מקבלים שכר גם בעולם הזה, לבד מהקדוה הנקמט לעולם הבא. לכן זכה פינחס לשכר הגדול שקבל ובדין הוא שיטל שכרו בעולם הזה. שהרי מעשה הקנאות שעשה, לא היה רק בין אדם למקום אלא גם בין אדם לחברו, שכן בזכות מעשהו נעצרה המגפה, ובזכותו נצלו בני ישראל מפייתה חליה במגפה. ונמצא אפוא שהיטיב להם והתחסד עמם במעשהו, ולכן בדין הוא שיטל שכרו, ומכאן נלמד כמה חשובה היא גמילות חסדים והטבה עם האל, שעליהן משלם הקב"ה לאדם את שכרו גם בעולם הזה.

את דברי חז"ל באבות "ששכר מצוה - מצוה", באר הפעל"ש טוב, כפי שמביא תלמידו ה"תולדות יעקב יוסף" כך: "שאין לה שכר גדול ממה שיש לו תענוג מהמצוה עצמה, בעשותה אותה בשמחה. ואף אם לא יהיה לו שכר יותר, די לו בכך, ובאמת יש שכר עד אין תכלית על מצוה שעושים בשמחה. אלא ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, כי אין כל העולם יכול לקבל אור השכר של מצוה ודבור הגון, כי הוא מאין סוף ברוך הוא, והעולם יש לו סוף". וכן אמר רבי צבי הירש ברויזא מקלם: "אם נקבץ אל תוך רגע אחד את כל השעות והרגעים של אשר נחת שיש לאדם במשך כל ימי חייו, ונצטרף לזה את כל האשר והנחת שיש לכל חבריו בכל חייהם, ונתן את הכל לאדם אחד, האם אפשר לשער את מדרגת האשר אשר ירגיש האדם ההוא ברגע ההוא? ואם נצטרף את כל האשר והנחת שיש לאנשי כל עיר מגוריו במשך כל ימי חייהם, ונצטרף לזה את האשר של כל דרי העולם, מכל מקום כל זה עדן בגדר של חיי העולם הזה. ואף אם נצטרף את כל האשר שבכל הדורות מראשית הבריאה עד סוף כל הדורות, וכל זאת נתן לאדם אחד ברגע אחד, האם יש לה אשר גדול מזה? ובכן, על כל האשר הזה אמרו חז"ל: "פה שעה אחת של קרת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה!"

"איני מבין, מדוע צריך אני

לקבל שכר בעולם הבא בעבור מצוותי?

והלא את כל נשמת חייתי מוסר

לשם הזכות לקיים

ולו מצוה אחת בלבד!"

(רבי מרדכי מלעכוויטש)

נמשל

למה הדבר דומה

חשובים שערך בגליון הנזר שלפניו, ואף ספר במו ידיו סיר מלא בגרעיני חטה, והכפיל ושלש את הפמות לפי גבה ורחב הערמה, נקב במספר כלשהו, והציג אותה בפני החכם. "ובכן", המשיך החכם בספוק ושאל: "ועכשיו, צא וחשוב, כמה גרגרי חטה יהיו בקרון שלם של רכבת, שכלו מלא בגרגרים מהרצפה ועד התקרה, ללא אפס מקום". בינתיים התאספו במקום אנשים רבים ששמעו הוכוח הגיע לאזניהם, וכלם הביטו בקצרות על שלמה, ובקשו לשמע את תשובתו. מצחו של שלמה התמלא בקמטים, ובמשך שעה ארוכה היה שקוע בחשוביו הסבוכים. ואז בבת אחת אורו עיניו, הרים את ראשו ונקב בסכום עצום, אליו הגיע לאחר חשוב ארוך. "ובכן", המשיך החכם ולא הרפה, "ועכשיו צא וחשוב, כמה גרגרי חטה יהיו באגף רכבות, שבכל אחת מהן יש אגף קרונות, וכל קרון מלא וגדוש עד אפס מקום בגרגרי החטה". תדהמה נפלה על השוהים במקום, אולם שלמה הגאון לא הסכים להודות בקשי, ומיד הסתער שוב על גליונות הנזר שלפניו, וצלל אל תוך החשבון הסבוך והמפוקד, למרות שמעולם לא פתר תרגיל כזה מספק. עברו כמעט חמש שעות תמימות, ובסיומן הפך שלמה את גליון הנזר שלפניו על רחבו, ורשם עליו מספר ארוך בן ספרות רבות, עד שקצהו כמעט לא נראה. "זוהי התוצאה הסופית", אמר שלמה בספוק ובאשרות של גאונה, אולם החכם לא הרפה והטיל על ראשו את הפצצה: "ועכשיו הגעתי אל החידה האמיתית. על גרן ענקית של תבואה, שראשה מגיע השמימה ורחבה כרחב פדור הארץ כולו, ישבה צפור אחת, ונקרה את גרגרי החטה שבערמה. במשך מאה ימים רצופים הצליחה הצפור לכרסם רק גרגר אחד, ובימים שלאחר מכן המשיכה בכרסומיה. ובכן, כמה זמן ידרש לה לאותה צפור כדי לאכל את הגרן כולה על כל גרגרי החטה שבו?" פניו של שלמה הלבינו והוא כמעט קרס תחתיו בעלפון. ראשו החל להסתחרר, ובדמיונו ראה סביבו צפרים רבות המנקרות גרגרי חטה ומצוחות בקול גדול. "אין לי תשובה" לחש בשפל-קול, וכל הנוכחים פוצו בצחוק גדול.

הנמשל

במשל נפלא זה, השתמש ה"חפץ חיים" על מנת להמשיך לנו, כיצד אין שום בן אנוש שיכול לחשב מהו שכר מצוה לפי המשגים שלנו בעולם הזה. שכן העולם הזה מגבל, קצוב ומדוד, לעומת העולם הבא שהוא אינסופי ובלתי מגבל, ולכן אין לנו הבנה בשכר המצות שאין להם גבול ומדה. ויותר מאותו חשוב מסבך ובלתי נתפס של פמות הזמן של אכילת כל הגרגרים הרבים בערמה הענקית עד לב השמים, מצפה לנו על כל מצותינו ומעשינו הטובים, פרותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לנו לעולם הבא.

כלם הפירו את שלמה, הממחה בחשבון. כמעט כל חייו נעו על ציר החשובים והחשובות. בכל רגע פנוי היה שלמה אוהב לחשב חשבונות מעניינים ומסבכים, ולא דוקא חשבונות מעשיים מחיי היום-יום. יכול היה לשבת שעות ארוכות על גפי גליונות ניר ארפים, ולחשב תרגילים ארוכים ומסבכים, שאף אחד כמעט לא מצא בהם את ידיו ואת רגליו, ואלו שלמה שט בים המספרים כזקן ורגיל, ושלב נחת וספוק דוקא מפענוח של חשבונות ארוכים ומסבכים, ופצוח חידות מתמטיות מסבכות. חבתו לתורת המספרים, החלה אצל שלמה עוד מימי ילדותו, ומעולם לא התקשה בשעורי החשבון. אם במקצועות אחרים לא מצא ספוק וענין, הרי שרק במקצוע זה, שנהאה לרב האנשים כמקצוע יבש וחסר חיים, חש כמו דג במים. כשהתגבר, הפך את תחביבו למטה לחם, ומצא את פרנסתו פרואה חשבון מנסה ומכשר, ורבים שכרו את שירותיו לחשוב המאזנים של מפעליהם ועסקיהם. אך גם בהיותו עסוק בעבודתו כמנהל חשבונות, המשיך בכל עת פנויה להרהר ולחשב חשבונות רבים, וכל העת רצדו מספרים לנגד עיניו וחידות מתמטיות שונות ומשונות. יכול היה לעמוד שעה ארוכה מול עץ בעל עלווה רבה, ולאמוד בעיניו את פמות העלים שעל העץ, בעודו מחשב ומכפיל את פמות העלים במספר העצים שבשדרה כלה. זמן רב הקדיש שלמה להעשרת ידיעותיו בחכמת החשבון, ולשם כך רכש ושאל ספרים רבים מן הגרן ומן היקב, ומעיניו החידות לא נמלט שום מאמר מדעי העוסק בתחום המתמטיקה שלא קראו על פרעיו ועל קרבו. הגיעו הדברים לידי כך, ששלמה החל להתרברב באזני כל מכיריו, כי פלדז לא אניס לה, ואין שום חשוב מתמטי שלא יעלה בידו לפתור, יהיה קשה ככל שיהיה. חבריו נענו לאתגר, והחלו להמטיר עליו תרגילים שונים ומשונים, השליכו מספרים אסטרונומיים בזה אחר זה, אולם שלמה עמד בגבורה והשיב מלחמה שעררה. על כל השאלות ענה בבהירות, והוכיח את תשובותיו בעזרת תרגילים שרשם במוהירות בגליונות הנזר שלפניו, שהלכו והתמלאו בקצב מסחרר בזה אחר זה.

יום אחד, נקלע שלמה לביתו של אחד מגדולי חכמי דורו, וכששמע על כשרונו הגדול של אורחו בחשבון ועל טענתו כי אין תרגיל בלתי פתיר, החליט חלה להעמידו במבחן. "שמע נא", פנה החכם אל שלמה ואמר. "מבקש אני להציג בפניך חשוב מתמטי מסבך, ומבקש אני לראות אם יעלה בידך לפתור את החשוב הזה". חיוך של נצחון התפשט על פני שלמה, וברברנות פסק ואמר: "מוכן ומזמן אני לשמע את החידה, ובטוח אני בעצמי כי אוכל לפצחה על נקלה". "לאט לך", אמר החכם, "אל תתגאה יתר על המידה, כי עליך נאמר 'אל יתהלל חגר כמפתח'. ועתה אגש אל החידה עצמה. ובכן, כמה גרגרי חטה יש בערמה זו המונחת לפנינו?" הביט שלמה בערמת החטה שלפניו, אמד את רחבה ואת ארפה, ולאחר

מִדָּבָר

הַלְכוֹת וְהַלְכוֹת

הָאָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְזַכֵּה אֶת חֲבֵרוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה. (ספר המגיד)

- בִּיחוד מְשַׁלֵּם הַקֶּבֶץ"ה שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה לְמִי שֶׁאֵדִיר אֶפְלוֹ בְּמִצְוֹת קְלוֹת שֶׁאֵדֵם דָּשׁ בְּעַקְבֵּיוֹ, וְאִם הוּא זֹהִיר בְּכָךְ מִקֶּבֶל הוּא עַל־כֵּן שֶׁכֶּר בְּחֵיָו. (מוֹעֲגֵלִי צִדֵּק)
- וְכֵן אִם הָאָדָם מֵתְאַמֵּץ לְקַיֵּם מִצְוָה נְדִירָה שֶׁרַבִּים נִכְשָׁלִים בָּהּ, וְהוּא מִיִּחִידִי סִגְלָה הַמִּתְאַמֵּצִים בָּהּ, יִקְבֵּל שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה. (הַחַת"ם סוֹפֵר)
- הָאֵדִיר בְּמִצְוֹת צִיּוּת, זֹכֶה גַּם לְשֶׁכֶר נִגְלָה בְּעוֹלָם הָאָה, מִלְּבַד שֶׁכֶּר נִסְתֵּר שֶׁל עוֹלָם הַבָּא. (כִּלִּי יָקָר)
- מִי שֶׁאֵדִיר בְּתַפְלָה בְּצַבּוֹר בְּכֹנֶה מִקֶּבֶל שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה, שְׁנֵאֲמַר "וְעַבְדְּתֶם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְגִבְרָתוֹ אֶת־לִחְמוֹ וְאֶת־מִיָּדוֹ", לָמָּה הִתְחִיל בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְסִיִּם בְּלִשׁוֹן יְחִידִי? מִפְּנֵי שֶׁהַרְבֵּים בָּאִים יַחַד לְהַתְפַּלֵּל, וְהַקֶּבֶץ"ה נּוֹתֵן לְכָל אֶחָד שֶׁכֶּר לְפִי כֹנֶנְתּוֹ וְכִפִּי הַמּוֹגִיעַ לוֹ. (רַבִּי יִחוּנָתָן אֵיִיבִישִׁין)
- הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ וּמִבְקֵשׁ בְּעֵדוֹ, זֹכֶה לְקֶבֶל שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה. (שׁוּמַע תְּפִלָּה)
- מִי שֶׁעוֹשֶׂה אֶת הַמִּצְוֹת מִתּוֹךְ אֶהְבֵּת ה' וְעוֹבְדוֹ בְּאַהֲבָה, מִקֶּבֶל שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה. (אֲמֹרֵי אֵשׁ)
- עַל מִצְוֹת תְּפִלָּין זֹכֶה הָאָדָם לְקֶבֶל שֶׁכֶּר מִרְגַּע הַנְּחִתּוֹ, וְכֵן הָאֵדִיר בְּמִצְוֹת, בְּכַבּוֹד אֵב וְאֵם, בְּקִיָּמָה וְהִדּוּר פְּנֵי זָקֵן, עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה, וְהַפְשָׁטִים לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְכֵן עַל לִמּוּד תּוֹרָה שֶׁל תִּשְׁבֵּר וְהַמְגִדֵּל בְּנֵיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה, הַמְכַבֵּד תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וּמְשַׁמְשֵׁם, לְמִי שֶׁעוֹנָה מֵאָה בְּרִכּוֹת בְּכָל יוֹם, וְכֵן לְמִי שֶׁמְעַנֵּג אֶת הַשִּׁבְתָּה וּמְכַבְּדָהּ, עַל אֲמוּנָה בְּה' וְקִיָּם מִצְוֹתָיו בְּאַמּוּנָה, וְעוֹד. (שֹׁכֵר מִצְוָה)
- אֲמֵרוֹ חֲזוֹ"ל, "שֶׁכֶּר מִצְוָה בְּהֵא עֲלָמָא לִיכָא". בְּאִירוֹ הוּא, מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹלָם הָאָה לֹא יָכוֹל לְהַכִּיל בְּקִרְבּוֹ שֶׁכֶּר שֶׁל עֲשִׂית מִצְוָה, וְגַם אִם יִקְבֵּל הָאָדָם אֶת־כָּל הָעוֹלָם הָאָה, זֶה עֲדֵין לֹא מְגִיעַ לְשֶׁכֶר שֶׁל מִצְוָה אַחַת. וְלָכֵן נִבְרָא מְקוֹם הָעֵדִין הַבְּנוּי לְשֵׁם כֵּן, כִּדִּי שֶׁשֵּׁם יוֹכִלוֹ לְקֶבֶל אֶת הַשֶּׁכֶר, וְהוּא הָעוֹלָם הַבָּא. (מִסִּילַת יִשְׂרָאֵל)
- בְּכָל הַמִּצְוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, הֵן בְּתוֹרָה, הֵן בְּתַפְלָה, הֵן בְּמִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, יִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִזְמִיר בְּזֶה הַלִּשׁוֹן: "הִרְגִּי עוֹשֶׂה זֹאת לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁ אֱבִירָה הוּא וְשִׁכְנִיתָהּ, לְעִשְׂוֹת נַחַת רוּחַ לְבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְיִרְגִּיל אֶת־עַצְמוֹ לִזְמִיר זֹאת בְּתוֹכָהּ פְּנִימִית הַלֵּב, וּבְהַמְשִׁיךְ הָאֵמֶן יִרְגִּישׁ הָאֵרָה גְּדוּלָּה בְּאֵמִירָה זוֹ. (צַעֲטִיל קֶטֶן לְרַבִּי ר' אֵלִימֶלֶךְ מְלִיץ־עֲנִסֵּק)

- אֵין מִקֶּבֶלִּים שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה אֶלָּא לְפִי הַמַּעֲשֶׂה, וּמִכָּאֵן נִלְמַד, שֶׁעַל כָּל מִצְוֹת עֲשֶׂה יֵשׁ שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה, וְהַקֶּבֶץ"ה מְקִיָּם לְעוֹלָם הַבָּא. (מִכִּילֵתָא)
- עַל כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁבִּין אָדָם לְחֲבֵרוֹ, וְכָל הַמַּעֲשִׂים שֶׁל צִדְקָה וְגִמְלוֹת חֲסִדִּים, יֵשׁ עֲלֵיהֶן שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה לְבַד מִשֶּׁכֶּר בְּעוֹלָם הַבָּא. (תוֹסֵפוֹת יוֹסֵ' טוֹב)
- עַל טוֹבָה שֶׁעוֹשֶׂה אָדָם לְחֲבֵרוֹ, מְגִיעַ לוֹ שֶׁכֶּר מִצְוָה גַּם בְּעוֹלָם הָאָה. (הַרְמְב"ם)
- מִי שֶׁדָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף־זִכְרוֹת, הוּא אֶחָד מֵאוֹתָם שֶׁמִּקֶּבֶלִּים שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה. (מִסְכַּת שַׁבָּת)
- עַל מַחֲשָׁבָה טוֹבָה שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב לַעֲשׂוֹת מִצְוָה, עַל־אֵף שֶׁלֹּא עֲשָׂאָה בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר, זֹכֶה הוּא לְקֶבֶל שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה, כִּי הַקֶּבֶץ"ה מְצַרֵּף מַחֲשָׁבָה טוֹבָה לְמַעֲשֶׂה. (עַרְבֵי נַחַל)
- מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִלֹּא־תַעֲשֶׂה וּמִשְׁבֵּר בְּלִבּוֹ אֶת הַיֵּצֵר הָרַע כִּדִּי שֶׁלֹּא לַעֲבֹר עַל אֶחָד מֵהָאֲסוּרִים שֶׁבְּתוֹרָה, זֹכֶה לְשֶׁכֶר גְּדוֹל אֵף בְּעוֹלָם הָאָה, מִפְּנֵי שֶׁאֵלּוֹ הָיָה חוֹטֵא תְּלִילָה הֵינּוּ מַלְאָכִים אוֹתוֹ בְּבֵית־דִּין, וּמִדָּה טוֹבָה מְרַבֶּה מִמִּדַּת פְּרָעָנוּת. (חֻקֵּי יִצְחָק)
- בְּמִצְוֹת שֶׁהָאֵמֶן גִּרְמָן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בָּאוֹת רַק בְּעוֹלָם הָאָה שֶׁהוּא תָלוּי בְּזָמַן וּבְהֵן תְּלוּיּוֹת הַמִּצְוֹת, לָכֵן גַּם עֲלֵיהֶן יֵשׁ שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה. (קִנְיָן סוֹפֵרִים)
- עַל מִצְוֹת עֲשֶׂה שֶׁאֵין בָּהֶם עֲנֵשׁ, אֵינוֹ מִקֶּבֶל שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה, אוֹלָם עַל מִצְוֹת עֲשֶׂה שֶׁיֵּשׁ עֲנֵשׁ לְמִי שֶׁלֹּא מְקַיֵּם, כְּגוֹן מִצְוֹת מִיָּלָה, יֵשׁ עַל־כֵּן שֶׁכֶּר בְּעוֹלָם הָאָה. (תְּבוּאוֹת שׁוּר)
- מִי שֶׁמְקַיֵּם מִצְוֹת שֶׁהַשֶּׁכֶל מְחַיֵּב אוֹתוֹ, כְּגוֹן כְּבוֹד אֵב וְאֵם, וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹן מִתּוֹךְ צוּרֵי ה', מִקֶּבֶל עַל־כֵּן שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה. (מוֹעֲגֵלִי צִדֵּק)
- מִי שֶׁמְקַיֵּם גַּם מִצְוֹת דְּרַבָּנִין, מִקֶּבֶל עַל־כֵּן שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה, כִּי הַקֶּבֶץ"ה מְקַיֵּם בּוֹ כְּבִיכּוֹל אֶת הַצּוּרִי שֶׁל "בְּיָמוֹ תִּתֵּן שֶׁכֶּר", עוֹד בְּטָרֵם תְּבוּאֵה הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָדָם, דִּהְיָנוּ בְּעוֹדוֹ בְּחֵיָו בְּעוֹלָם הָאָה. (תְּפִלַּת בְּנִים)
- מִי שֶׁמְזַכֵּה אֶת הַרְבִּים וְגוֹרִם לַרְבִּים לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים, הוּא מִקֶּבֶל שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה. (מַהֲרַש"א)
- הָעוֹשֶׂה מִצְוָה בְּרַבִּים וּמִקְדָּשׁ שֵׁם שְׁמִים, מְשַׁלֵּם לוֹ הַקֶּבֶץ"ה אֶת שֶׁכֶּר גַּם בְּעוֹלָם הָאָה. (יְרֵיעוֹת שְׁלֹמֹה)
- מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה עִם אֲחֵרִים, יֵשׁ לוֹ שֶׁכֶּר מִצְוָה גַּם בְּעוֹלָם

מהלל

מספורי חז"ל

והיה הדבר לפלא בעיני כל בני העולם. כששמע זאת מלך בבל פאמור, החליט לשלח אגרת שלום לחזקיהו ולא לקו, כדי שימצא חן בעיניהם, אולם באותה שעה לא היה הסופר שלו בארמון, ולכן כתב עבד אחר את המכתב, וכתב כך: "שלום לחזקיהו המלך, שלום לירושלים העיר, ושלום לאלקים הגדול". כשיצא השליח לדרכו, הגיע הסופר הקבוע אל הארמון. ומי היה הסופר? היה זה נבוכדנאצר הידוע, שאחר כך היה מלך בבל והיה אחד מהמלכים המושלים בכפה בכל העולם פלו, וכששמע את הנסח שנכתב במכתב, נבהל וקרא: "איך כתבתם את שם האלקים בסוף? והרי הייתם צריכים לכתב כך 'שלום לאלקי ישראל, שלום לעיר ירושלים ושלום למלך חזקיהו'". אמרו לו: "קורא האגרת הוא ירוץ לקרא לשליח", רץ נבוכדנאצר שלש פסיעות אחר השליח, אולם לפתע ירד המלך גבריאל מן השמים ומנע אותו מלרוץ יותר. ואמר רבי יוחנן, שאם לא היה גבריאל מעמיד את נבוכדנאצר, לא הייתה חלילה תכנה לעם ישראל, מפני שהיה בזה קטרוג על עם ישראל שנבוכדנאצר בקש לקנא את כבוד הקב"ה שהעמידהו האחרון בירשימה. אולם מפני שאין הקב"ה מקפח שכן כל בריה, נתן לו הקב"ה לנבוכדנאצר שכן גדול, ואמר לו הקב"ה: "מפני שאתה פסעת בעבדו שלש פסיעות, יצאו ממך שלש מלכים שישלטו בכל העולם פלו". ומכאן נלמד על גדל השכן של כל מצוה, שמודה טובה מרבה ובפרט לבני ישראל בני עם סגולה.

(מסכת סנהדרין)

התנא רבי אליעזר הגדול, שהיה רבם של רב התנאים שאחר דורו, חלה פעם ונפל למשכב. באו תלמידיו לבקרו, וכשראו את רבם שוכב במטה ומת'סר ביסוריו, החלו לבכות מרוב צער, אולם חברם רבי עקיבא שעמד שם עמו, היה משחק. תמיהו החברים ושאלו את רבי עקיבא: "מפני מה אתה משחק? והרי רבנו מצטער בחליו הגדול?" נענה רבי עקיבא ואמר: "דעו לכם, שעד עתה ראיתי שרבנו רבי אליעזר, אין לו שום צער בעולם, מעולם לא החמיץ יינו ופשתנו לא לקה, ואמרתי בלבי, שפא חס ושלום מקבל רבי את כל שכו' בעולם הזה על המצות שלו. אולם עכשו, כפאשר אני רואה את רבי בצער, אני שמח, כי עכשו אני מבין שהוא מקבל בעולם הזה יסורים על העונות המעטים שלו, וכל שכו' הגדול על המצות, מבטח לו לעולם הבא". שתקו התלמידים לשמע דבריו של רבי עקיבא, ולפתע נענה רבי אליעזר עצמו ושאל את רבי עקיבא מתוך מותח חליו: "עקיבא! כלום חסרת דבר אחד מן התורה פלה? ומדוע אומר אתה שיהסורים פאים עלי על העונות שלי, כדי שאקבל את שכו' בעולם הבא?" השיב לו רבי עקיבא ואמר: "הרי לפדתנו רבנו, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, דהינו שאפלו הצדיק הגדול ביותר לא יתכן שלא נכשל בדבר מה, ועל זה הוא מקבל יסורים בעולם הזה, כדי לקבל

בזמנו של חזקיה מלך יהודה, מלך בבבל המלך מרדך בלאדן בן בלאדן. מלך זה היה רגיל להשכים קום והיה אוכל את סעדת הצהרים בשעה הששית וישן עד השעה התשיעית. יום אחד, ישן המלך את שנת הצהרים כהרגלו, וכשקם התפלא לראות כי החפה נמצאת בצד מזרח, דהינו שעכשו תחלת היום. כעס המלך מאד וחמתו בערה בו, שכן חשב שכנראה ישן כל היום פלו וכל הלילה שלאחריו, והשכים למחרתו. מיד קרא לעבדיו ואמר להם: "מדוע הנחתם לי לישן יום ולילה, ולא הערתם אותי בזמן? ענו לו עבדיו ואמרו: "אל יחר לאדוננו המלך, אולם הוא לא ישן אלא בדיק כמו פליום, אלא שהשמש חזרה לאחוריה וחזרנו לאחור אל הבקר". הביט עליהם המלך בכעס ואמר: "פיצד יכולים אתם לדבר דברי הבל שפאלו? וכי שמעתם מימיכם שהחפה חוזרת לאחוריה? ואם נכון הדבר, רוצה אני לדעת מי הוא האלקים שיש בכחו להזיז את החפה לאחוריה?" ספרו לו העבדים ואמרו, כי ידו של אלקי ישראל בדרך והוא הטא את השמש לאחוריה, וביכלתו להטות את כל הפסלים והאלילים לעשות פרצונו, כי הוא בורא העולם והוא מנהיגו ברמה. ומדוע חזרה החפה לאחוריה? בעטיו של חזקיהו מלך יהודה, ומעשה שהיה כך היה. חזקיה נפל למשכב ונטה למוות, על אשר לא הודה דיו לקב"ה על נפלאותיו שעשה עמו, וכל עור גופו התקלף מהשחין שפרח בו עד שלא נותר בו מותם. שלח הקב"ה את ישעיהו הנביא לבקר את חזקיהו מלך יהודה בחליו, וכשהגיע אליו אמר לו ישעיהו כי עומד הוא למוות, ואף לעולם הבא לא יהיה לו חלק. נבהל חזקיהו ושאל את ישעיהו הנביא על סבת הדבר, והנביא השיב ואמר לו, שהעניש הגדול בא לו מפני שלא קיים מצות פריה ורביה ולא נשא אשה כדי להעמיד תולדות בישראל. התנצל חזקיהו ואמר: "והרי ראיתי ברוח הקדש, שעתידים לצאת מפני בנים שאינם מהגנים, ואמרתי בלבי, מוטב לא אשא אשה ולא אלד בנים רשעים". אמר לו הנביא: "לא היה לך לחשב את חשבוננו של הקב"ה, אלא היה עליך לקיים את מצותיו בלי להרהר אחריו". רצה חזקיה לשוב ולתקן את חטאו, אולם הנביא טען שהוא אחר את המועד וכבר נגזרה הגזרה. לא קבל חזקיה את הדבר, וטען: "מקבלני מבית אבי-אבא, אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים". אמר לו הנביא: "אם ישמע ה' לתפלתך ותקום מחליו, אתן לך את בתי לאשה". הסב חזקיה את פניו אל הקיר והתפלל אל הקב"ה מקירות לבו, ותפלתו התקבלה. מיד שב הנביא אל המלך ואמר לו: "שמע אלקים את תפלתך והוסיף לך חמש עשרה שנה לימי חייך". נעשה לו נס בתוך נס, והנביא צוה עליו להניח דבילה על השחין שבבשרו, ואף-על-פי שהדבילה מוקה לבשר החי, נעשה לו נס ובשרו שב להיות בריא וטוב. לאחר מכן נתן הנביא למלך סמן כי תפלתו התקבלה, בכך שהמים יתארה בעשר מעלות, והשמש תחזר לאחוריה וישוב לבקר,

מתפל

אמרות ופתגמים

לשומרו מן המצוקים. אם נתרבה במצות, רבוא ואֵלֶּף מלאכים משמרים אותו, ואם הוא שלם בתורה ובמעשים טובים, הקב"ה משמרו שנאמר "ה' שמרך ה' צלך עליך ימינך". (מדרש תנחומא)

• רבי אליעזר בן יעקב אומר: העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד, והעובר עברה אחת קונה לו קטגור אחד. (מסכת אבות)

• אומר רבי חנינא בראידי: כל העושה כמאמרה אין מבשרים אותו בשורות רעות, שנאמר "שומר מצוה לא ידע דבר רע". אומר רבי אסי ואיתימא רבי חנינא: אפלו הקב"ה גוזר גזרה הוא מבטלה, שנאמר "באשר דבר-מלך שלטון ומי יאמר-לו מזה-תעשה". (מסכת שבת)

• אם נפשך לדעת מתן שכרך של צדיקים לעתיד לבוא, צא ולמד מאדם הקדמוני, שלא נצטוו אלא על מצוה אחת, בלא תעשה אחת, ועבר עליה, ראה כמה מיתות נקנסו לו ולדורותיו ולדורות-דורותיו עד סוף דורותיו. וכי איזו מדה קרובה, מדת הטובה או מדת פרענות? הוי אומר מדת הטובה. על-אחת כמה וכמה שמצוה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות. (תורת כהנים)

• המצוה הקלה שכרה גדול והפלא אשר לא ימד ולא יספר, הלא תראה במצות שלוח הקן שאין בה טרח ולא פזיר מוון, שנאמר "למען ייטב לך והארכת ימים". ואמרו חז"ל: אומר רבי יעקב, אין לך מצוה קלה בתורה שאין תחית המותם תלויה בה. ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסור - אמרה תורה בך, מצות חמורות על-אחת כמה וכמה! (עשרי תשובה)

• אין ענשי גיהנם כדאי אצל השכר הקזמן על מצות לעולם הבא, כי טוב לו לאדם לקבל כל ענשי גיהנם ובלבד שלא יפסיד שכרו לעולם הבא. (ספר חרדים)

• "שכר מצוה - מצוה". שכר המצוה שעשה, היא המצוה עצמה ואינו צריך יותר שכר, רק זה עצמו שאוזה לעשות מצוה ועושה תענוג לבו, אין לך שכר גדול מזה. (קדושת לוי)

• "עליך יאמרו המשלים באו חשבון", בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה. (בבא בתרא)

• אלהיהו בעבדים המשמשים את-הרוב על-מנת לקבל פרס, אלא הוו בעבדים המשמשים את-הרוב שלא על-מנת לקבל פרס. (מסכת אבות)

• אומר רבי ירמיה בן-אלעזר: עתידה בתיקול להיות מפוצצת באהלי צדיקים ואומרת, מי שפעל עס-אל (שעסק בתורה ובמצות, וכאלו ברא עולמות), יבוא ויטל שכרו. (ירושלמי שבת)

• רבי מאיר אומר: הוי ממעט בעסק ועסק בתורה, והוי שפירוט בפני כל-אדם, ואם בטלת מן-התורה, ישלך בטלים הרבה כנגדך, ואם עמלת בתורה, ישלך שכר הרבה לתן לך. (מסכת אבות)

• אומר רבי יהושע בן-לוי: עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר "להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא". שאם יתקבצו כל מיני תענוגי זה העולם והכפלו בלם ש"י פעמים, יהיה כל-כך ענג כל-צדיק לעולם הבא. (מסכת עוקצין ופירוש הרמב"ם)

• רב דימי אומר: עתיד הקב"ה לתן לכל צדיק וצדיק מלוא עמסו (טובה מלוא חפניו של הקב"ה). שנאמר "ברוך ה' יום יום יעמס-לנו האל ישועתנו סלה". אומר לו אביי: וכי אפשר לומר כן? והלא כבר נאמר בישעיה "מי-מדד בשעלו מים ושמים בארת הפך? דהינו שכל-העולם הוא רק כמו מהארת ועד האגודל, ואיך יתן לו הקב"ה מלוא חפניו? אומר לו רב דימי: והרי אמרו משמה דרבא בראידי, עתיד הקב"ה לתן לכל-צדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר "להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא", ו"ש בגימטריה שלש מאות ועשרה". (מסכת סנהדרין)

• אומר רבי מאיר: עשה אדם מצוה אחת מוסרים לו מלאך אחד, עשה שתי מצות מוסרים לו שני מלאכים, עשה מצות הרבה מוסרים לו מלאכים הרבה. שנאמר "כי מלאכיו יצוה-לך לשמרך בכל-דרכיך", כדי

אותו אדם שחטף מהשוחט את המצוה, והטיל עליו קנס של עשרה זהובים, שהיה סכום גדול, וצוה עליו לשלם את הסכום הגדול לשוחט על שחטף ממנו את המצוה. כששמעו החכמים את הפסק של רבן גמליאל, החלו להסתפק ביניהם מדוע הטיל עליו סכום זה, האם מפני שעשרה זהובים הם שכר המצוה של פסוי הדם, או שכר הברכה שהיה יכול לברך על פסוי הדם. ומדוע הסתפקו החכמים בזה? מפני שבקשו לדעת מה הדין בברכת המזון, שהרי יש בה ארבע ברכות, ואם נאמר שיש כאן מצוה אחת כמו פסוי הדם, הרי שמי שברך במקום חברו וחסר ממנו ישלם לו עשרה זהובים בלבד על כל ברכת המזון, ואולם אם נאמר שהיא שכר ברכה, צריך לשלם ארבעים זהובים, על-כל-ברכה עשרה זהובים. וצאה בתיקול מן השמים והכריזה: "כוס של ברכה שוה ארבעים זהובים". (מסכת חולין)

את-כל-שכרו על המצות שלו, בעולם הבא, ונחה דעתו של רבי אליעזר. (שם)

מעשה באדם אחד, שעמד ושחט עוף והתכוון לקיים את המצוה החשובה של פסוי הדם, כמו שנאמר בתורה "אשר יצוד ציד חיה או-עוף אשר יאכל וישפך את-דמו וכסהו בעפר", ודרשו חז"ל את הסמיכות "ושפך וכסהו", שהשוחט הוא צריך לקיים את המצוה של פסוי הדם, ואולם לפתע הגיע אדם אחד ובגידו דלי עם עפר, ובטרים הספיק השוחט לקיים את מצות פסוי הדם, הקדימו הלה וחסר ממנו את המצוה וכסה בחול שעמו את דם העוף. הצטער השוחט והתעצב אל-לבד, מפני שהפסיד מצוה כה חשובה, ולא עלה בידו לקימה ולקבל את שכרה, והלה לספר את הדבר לרבן גמליאל. שמע רבן גמליאל את המעשה שעשה

מספר

ספורי צדיקים

עד שמוכן הוא לשלם כל הון דעלמא כדי למימן. כששמע זאת הד"ר וולף, מהר להרגיע את הרופא המנתח והצלח לשכנע אותו כי טוב עשו בכך שותרו לרבי על הלירה, מפני שאיש אלקים הוא ואין הדעת משיגה את רום מעלתו. (צדיק יסוד עולם)

משמשו של רבי משה יהושע מויז'ניץ בעל ה"ישועות משה", ספר, כי פעם לאחר תפלה נלהבת, בה עמד הרבי לפני קונו בהתלהבות כבן המתחטא לפני אביו, התבטא ואמר: "הרי אמרו חז"ל בקדושתו, שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. מהו שכר המצוה? כאשר חשים שכל 'האי עלמא' הוא 'ליכא', הוא בגדר אמן ואין בו שום ערך, זהו שכר המצוה". (הליכות הישועות משה)

באחת מדרשותיו, עמד המגיד רבי שלום שבדרון ואמר: "ידועים דברי חז"ל ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא. מה פשר הדבר? ובכן שמעתי מאדם חכם משל נפלא. ראובן חרש את שדהו באמצעות השור שהיה לו, והשור עמל קשות בחרישת השדה. בסוף היום, חזר השור עיף ורצון מעמל יומו, ואדונו בקש לפיסו ולתגמלו על עבודתו הקשה. שלף האיש את ארנקו מפיסו, הוציא פנקס המחאות וכתב לשורו המחאה בסכום של מאה דולר... כן בדיוק נראה האדם שמבקש לקבל שכר על המצות, וכי אפשר לשלם שכר מצוה רוחנית בסיר של בשר?" (קול חוצב)

מייקירי ירושלים היה רבי נפתלי צבי פרוש ומגדולי העסקנים שבה שלא על-מנת לקבל פרס. בזכרונותיו הוא מספר על הזכות הגדולה שהתגלגלה לפתחו מן השמים, ביסוד השכונה המעטירה "בתי ברוידא" במרכז ירושלים, בה התגוררו תלמידי חכמים מבהקים ומרביצי תורה חשובים. נדבן השכונה היה רבי יעקב יוסף ברוידא מורשה, ובסיים הבניה שגר סכום נכבד לכל העוסקים במלאכה, כאות הוקרה על מסירותם. בין השאר, שגר 35 נפוליון זהב לרבי נפתלי צבי, שהשקיע מאמצים מרבים ובזכותו קמה השכונה וקרקעה עור וגידים, אך הוא סרב לקבל אפילו פרוטה אחת, מפני שלא רצה לקבל שכר על המצוה הגדולה שאכה לעשות. ראשי הועד נדחמו אל מול סרובו של רבי נפתלי צבי פרוש, שחי בדחקות ועני והיה בעל משפחה גדולה, והציעו לו להסביר את עמדתו במכתב אל הנדיב בורשה. ישב רבי נפתלי צבי וערך מכתב נלבב אל הנדיב יקר הערך, ובז צטט דברים נאים ששמע מפי רבי אליעזר דן רלב"ג מגאוני ירושלים, שהסביר את הפסוק בתהלים "ולוה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". ולכאורה, איזה חסד הוא שמשלמים לפועל בסוף היום על עבודתו? הרי זו החובה לשלם לו תמורת עמלו! והסביר בטוב טעם, אלו היה הקב"ה שואל את היהודי המתפלל לפניו, מהי משכורתך על תפלתך בצבור? בודאי היה האדם מתקשה להעריך את גדל השכר על כך, אולם הקב"ה יודע את ערך השכר המוגיע לו על המצות. ומשל למה הדבר דומה? לאדם שבא לסנדלר עני

ביתו של רבי ישראל פרץ מלברטוב, חותנו של סגורם של ישראל רבי לוי יצחק מברדיטשוב, היה פתוח לכל מבקש, ואורחים רבים היו באי ביתו. עמל רבי לוי יצחק רבות לכבד את האורחים, וטרח להציע להם מטות נוחות. שאלו חותנו: "לשם מה אתה טורח כה הרבה? הרי בעד כמה פרוטות תוכל למצא אכר גוי שיעשה לך את המלאכה?" השיב לו רבי לוי יצחק: "וכי אמסור את המצוה לגוי, ועוד אוסיף לו על כך שכר? מבקש אני בעצמי לעשות את המצוה והיא עצמה שכרי". (לשון חסידים)

בשנות מגוריו של רבי שלמה מאיל בירושלים, נפל פעם למשכב, ונזקק לנתוח באפן דחוף. ההוצאות הרפואיות עלו לכדי שלש לירות, שנחשבו באותם ימים לסכום גדול מאד, אך בכיסו של הרבי לא הייתה אף פרוטה אחת, שכן תמיד היה מחלק את כל אשר לו לצדקה. נכנס רבי יוסף וינברג, מייקירי ירושלים ומגדולי הנגידים שבה, אל עבי הקורה, ופנה אל הרופא המנתח, ואל רבי משה וולף מנהל בית החולים "שערי צדק". הוא תאר לפניו את גדלתו של הרבי ואת עניו הגדול, והגיע אתם להסכמה שכל אחד מהם יוותר על לירה אחת, והוא ידאג לתשלום הלירה השלישית. הנתוח בצע בהצלחה, אולם מכיון שהרבי היה חלש מאד והנתוח היה ארוך ומספיק, נזקק הרבי לשמירה ולזהירות יתרה, והיה נמצא בפקוח רפואי קפדני יומיומי תחת השגחתו האישית של הרופא המנתח. בערב ספות, בעת שהרופא בא לבקר את הרבי, פנה אליו ושאלו אם יוכל לרדת בליל התקדש החג אל הספה שבחצר בית החולים, כדי לאכל כזית פת ולקיים מצות ספה מדאורייתא. נרתע הרופא לשמע השאלה, ושלל אותה באפן מחלט. נסה הרבי להתחנן לפניו ודבר על לבו לאפשר לו לקיים את המצוה הגדולה, אולם הרופא מאן להקשיב לו ותמה בפניו איך מלאו לבו לעשות כן. לא עבר זמן רב, והרבי הציע לאחד מאנשי הצוות לסייע לו לרדת אל הספה, והציע להעניק לו חמש לירות בתמורה לכך. הגיעו הדברים לאזניו של הרופא המנתח, והוא רתח מזעם. בכעס ובהחמה שפוכה התעצב הלז בפני ד"ר וולף, וצעק: "הרי בקשו ממני לוותר לרבי על לירה אחת, בטענה שהרבי הוא עני וחסר אמצעים, ואלו עכשו שומע אני, כי מוכן הוא לשלם חמש לירות תמימות בשביל דבר של מה בכך, בשביל אכילת כזית בליל ספות. חמש לירות! סכום כה עתק הוא מוכן לשלם". אף רבי משה וולף השתומם לשמע הדבר, והוא מהר לפנות אל רבי יוסף וינברג ושטח בפניו את פליאתו: "למה רימינני? אמרת שהרבי הוא איש עני, בשעה שהוא מוכן לפגר סכום עצום בשביל אכילת כזית בספה. הכיצד"? חזר רבי יוסף ואמר: "כל מה שאמרתי לך על צדקתו של הרבי מאיל, הוא קאן וכאפס לעמת מעלתו האמתית, וכל מה שאמרתי אינו אלא מעט מזער מגדל צדקתו וחסידותו. ואף עבדה זו עצמה יכולה להמחיש את גדלתו, שאף שאין בידי פרוטה לפרטה, מוכן הוא להתחייב בסכום כל כך גדול כדי לקיים מצות ספה, כי המצות כה חביבות על הרבי מאיל,

ומבקש ממנו לתקן לו את נעליו הקרועים, אלא שהסנדלר בקש לרוץ לבית הכנסת לתפלה בצבור. דחק בו אותו אדם והציע לו סכום גבוה, כדי שימחר לתקן לו את מנעליו, ובינתים הפסיד הסנדלר את המוצוה הגדולה של תפלה בצבור. נמצא אפוא, שהסנדלר העריך את שכר התפלה בצבור כגבה התשלום שנטל מאותו אדם לתקון מנעליו, אולם הקב"ה לא משלם לאיש פסוקים זה, אלא עושה עמו חסד ומשלם לו בכפל כפלים. כי אם תשאול אדם בכמה הוא מוכן למכור את תפלתו שהתפיל בצבור, לא יסכים למכור את המוצוה אפילו בסכום עצום, וזהו החסד שעושה הקב"ה עם האדם ומשלם לו לפי מעשהו, לאחר שעשה את המוצוה ולא לפניה. כך כתב רבי נפתלי צבי במכתבו, ובשולי הדברים הוסיף וכתב, שאת כל מה שעשה לא עשה אלא לכבוד שמים, ואין הוא רוצה שכר על המוצוה בעולם הזה. המכתב רגש מאד את הנדיב, ולאחר הוקרה שגר שבעה ארזים מלאים בספרי קדש יקרים ונדירים למען לומדי בית המדרש בשכונה, ושם של עסקני ירושלים של מעלה התקדש בדרבים. (שלושה דורות בירושלים)

בעיר סאלי שבמורקו, כהן בריבונות הצדיק רבי חיים בן-עטר, זקנו של רבנו ה"אור החיים" הקדוש. מנהג טוב היה בידו, לארח על שלחנו מדי חג ומועד אורחים עניים ולשמוח את לבם. מעולם לא ישב לסעודת החג, עד שישב לשלחנו לפחות אורח אחד. פאשר לא הזדמנו לביתו אורחים, היה שולח את שמשו בבקר ערב החג, כדי לתור אחר אורח ולהזמין אל ביתו טרם יקדמו אחר. פעם אחת לא היה אורח בבית המדרש בערב החג, והרב שלח את שמשו לכל בתי המדרש בעיר כדי לתור אחר אורח הגון לחג. הלך השמש ממקום למקום, אך לא עלה בידו למצא אפילו אורח אחד. הגיע חצות היום והשמש חזר בידים ריקות, למגנת לבו של הרב. הפציר הרב בשמש לצאת שוב אל רחובות העיר, כדי לראות אולי הזדמנו מאן דהו העירה ואותו יזמין לביתו. "חפש היטב בכל פנות העיר ואל תדלג גם על סמטאות עקלקלות ושכוחות, אולי משם תבוא הישועה", אמר הרב לשמש. יצא השמש לדרך ולמרות מאמציו המרובים לא מצא אורחים כלל. בדרך נתקל ביהודים רבים, אך הללו היו עסוקים בהכנות לחג ולא היה להם פנאי לסייע לשמש מרב טרדה ובהלה. ביאושו, המשיך השמש לכתת את רגליו עד שהגיע לקצה העיר, והנה עומדות רגליו בפתחו של בית העלמין היהודי, ולהפתעתו ראה יהודי בלתי מוכר יושב על הקרקע בסמוך לשער הסגור. נגש השמש אל ההלך ונכח לדעת כי היהודי ממרר בבכי ופניו עצובות כאדם שחבר עליו עולמו. נסה השמש לדובב את היהודי ולדבר על לבו, אך היהודי לא שת לבו אליו. ההלך יושב באבלו, ממרר בבכי ואנחותיו קורעות לב. כשראה השמש בצרתו, שב על עקבותיו וספר לרב על ההלך שיושב בפתח בית העלמין, שאסון פד ובבלתי ידוע התרחש עמו. יצא הרב במהירות אל בית העלמין וראה בעיניו את היהודי האבל, והחל לדבר על לבו כדי לנחמו. האזין היהודי לדברי החאק של הרב, שדבר מתוך רגשות לב והשתתפות בצער, אך בכיו התגבר ואנחותיו העמיקו. "איני עוזב את מקומי! קרא ההלך מתוך שברונו הכבד, פה אשב בבית העלמין, כי טוב מותי מחיי! נרתע הרב מדבריו וכדי לחזקו קרא בקול נרגש: "נשבע אני שלא אעזבך עד אשר

אצילך מצרתך הגדולה ואשיב לך את אשרך, אך עתה קום ובוא עמדי כדי להתארח בביתי בחג הקרוב". הביט בו האיש בעיניו העצובות ואמר: "ישב נא כבוד הרב לידי ואספר לו את האסון אשר קרה עמדי". הסכים הרב להקשיב לדבריו, בתנאי שלאחר מכן יבוא ויהיה אורחו בחג הממשמש ובא. החל האיש בספורו, כשקולו חנוק מדמעות: שמי רחמים פדורי, בנו של הסוחר נסים מתושבי העיר סאלי. יצאתי מן העיר לפני פחמש עשרה שנה, כדי לנסות למצא את מזלי במדינת הים ולאסוף הון גדול. ה' הצליח את דרכי והצלחתי בעסקי, עד שעלה בדי לאסוף סך עצום שיכול היה לכלכל את משפחתי שנים ארוכות. זכרתי את אשתי אשר הוכיח לי ה' ולאחר שנים ארוכות של פרדה, החלטתי לשוב לביתי אל המנוחה ואל הנחלה. המרתי את כל רכושי בכסף מזומן, ועם מאות אלפי דינרי הזהב שהיו לי, רכשתי אוצר של אבנים יקרות ומרגליות נדירות, אותם שמרתי בתוך ארגז ברזל קטן. נפרדתי מחברי הסוחרים והפלגתי בספינת מפרשים כדי לשוב לעיר סאלי, עיר מולדתי ועיר מגורי, ושמחה גדולה היתה בלבי. בכל חדשי ההפלגה, שמרתי על התבה כפבת עיני ולא הסתתי דעתי לרגע מאוצרי הגדול. האנייה עשתה את דרכה במנוחה בים, לא ארעה סערה ולא חליתי במחלת הים, אלא הכל עבר בשלום ובשלוה. היום בבקר, עגנה האנייה בחוף וכשראיתי את מדינתי האהובה מרחוק, התחלתי לשמוח שמחה גדולה ואמרתי בלבי, מהיום והלאה אוכל לשבת במנוחה ואהנה מעמלי הגדול שטרחתי בקישוף חמש עשרה שנה. אך רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום, אהה! ארע עמדי אסון פד ועולמי חרב עלי. בשעה שירדתי מן הספינה, נשמטה התבה הקטנה מידי ונפלה הפימה ותרד במצולות כמו אבן. כשראיתי את אסוני, חשכו עיני ודעתי כמעט נטרפה עלי. רציתי לקפץ אל הים כדי למצא את אוצרי, אך הנוסעים שסביבי עצרו בעדי והעבירו אותי אל היבשה. בכיתי וצעקתי, אך קולי היה פקול קורא במדבר וצעקותי היו לשוא. הנוסעים והנאספים נדו לי בראשם ורחמו עלי, אך נותרתי בעירם ובחסר כל. כל רכושי הרב, עליו טרחתי כה רבות, ירד לטמיון ואתו נגזזו כל חלומותי ותקוותי. נעשיתי עני מרוד ועני חשוב פמות, ועתה לקח לי חיים? טוב מותי מחיי! כך סים רחמים, ההלך השבור, את ספורו העגום, והרב נותר יושב כמאבן. מה יעשה עתה? הרי הבטיח לו בשבועה שהוא יסייע לו ויציאנו מצרתו, אך כיצד יעשה זאת? גם אם יתן לו את כל הון ביתו, לא יוכל להחזיר לו אפילו חלק מאבדתו. לפתע התנער הרב וקרא להלך: "בוא יחד עמי אל חוף הים!" לא הבין ההלך מה רצונו של הרב, אך הלך בעקבותיו. בהגיעם אל החוף, בקש הרב מרחמים להראות לו את המקום בו טבעה תבתו היקרה. הצביע ההלך על המקום הקשער, והרב החל בתפלה חרישית. לפתע החל הים לגעש ולרעש. המים החלו לרתת עד שקצף עלה על פני הים, ופתאום החלו לצוף על פני המים פלים מפלים שונים שהיו גנוזים בקישוף שנים רבות בקרקעית הים. ההלך ראה לנגד עיניו אוצרות גדולים לאין ערוך מאוצרו האבוד, אך הרב הזהיר: "השמר לך פן תגע בחפץ שאינו שלך!" לפתע נדהם רחמים לראות את תבתו הקטנה והמפרכת שטה לה על פני המים ומתקרבת לרגליו, ויחד עמה שטה לה הנעל אותה אבד במהלך מעידתו על הספינה. בידים רועדות ובפליאה עמקה, נטל ההלך את אוצרו האבוד, כשהוא צובט

להצטרף אל מזחלתו, והושיבו לידו כשהוא מרעיף עליו בדרך טללי נחם כדי להרגיעו מהסערה הגדולה, וכדי לשמחו אמר לו בדרך צחות: "הנה כעת מצינו תורה וגדלה במקום אחד" ... רק בעלות השחר, שב הרבי לביתו לאחר שזכה למים שתי מצות, כאשר שכר המצוה הראשונה היתה המצוה השנייה, ואולם הוא לא עלה על משכבו. הוא פנה מיד להטהר במקוה, ולאחר מכן התניב על משמרתו כדי ללמד את שעורו הקבוע בגמרא בשעה זו. (הגאון הקדוש מווישיזא)

בעת שישב רבי נתן אדלר בעיר פרנקפורט, העלילו הנוצרים בעירה סמוכה עלילת שוא על היהודים, וגזרה נגזרה מטעם השלטון לגרש את כל היהודים שבמקום. שלחו ראשי הקהל אל רבי נתן אדלר, ובקשו ממנו לנסות להשתדל אצל שר העיר, כדי שיבטל את הגזרה הקשה. כשבאו השליחים לפרנקפורט, היה זה בערב שבת חנכה, ומפני קדשת השבת המתין רבי נתן עד יציאתה, כאשר השליחים מתארחים בביתו. באותה שבת, ירד שלג כבד שכסה את עין כלהארץ, ומסכנת היתה הנסיעה. ואולם רבי נתן לא שם לבו לשלג הגדול, ואמר שפאשר קהלת ישראל בצרה, אסור להחמיץ אף רגע. מיד עם יציאת השבת, יצא לדרך יחד עם תלמידיו המבוקים החת"ס סופר, עלגבי עגלה הרתומה לסוס אחד. באמצע הדרך, עמדה העגלה מלכת. רגלי הסוס שקעו עמוק בתוך השלג הרב, והוא התקשה לפסע אפילו פסיעה אחת. הלך העגלון אל הכפר הסמוך, כדי להביא משם צמד סוסים רעננים ולהוסיפם על הסוס העיף שלו. לפתע פתאום, ראה החת"ס סופר את רבו, קופץ מהעגלה ורוקד על גבי השלג, כשפניו קורנות משמחה. התמלא החת"ס סופר בתמיהה לפשר הרקוד, ורבי נתן מהר להסביר לו: "האם אינך רואה? הרי העגלון הביא עמו שני שורים ומבקש הוא לרתם אותם יחד עם הסוס, ונעלינו עכשו לצוות אותו שלא ירתם אותם יחד בדין התורה, 'לא תחרש בשור ובחמור יחדו'. והלא כל ימי הייתי מצטער, אימתי תבוא לידי מצות פלאי בהמה ואימנה? הרי כל הימים יושב אני בפרנקפורט סגור בבית מדרשי, ומעולם לא עלה בידי לקיים מצות לא תעשה זו. ועכשו שבאה לידי מצוה כזו, לא אשמה? עין בעין רואה אני כי 'מצוה גוררת מצוה', ובשכר המצוה שאני נוסע להמליץ טוב על ישראל, זכני אלקים במצוה אחרת, מצות פלאים". (שורי המאה)

את עצמו אם הוא רואה נכוחה או חולם חלום תענוגים. בצעדים מתורננים הלך רחמים יחד עם הרב, כדי להסב על שלחנו בחג הקרב ובא, ולבו מלא שמחה והודיה לה' על הנס אשר עשה עמו. גם הרב שימח שמחה יתרה, לאחר שזכה באורח פה נכסף לחג כמנהגו מימים ימימה, ושיניהם הלכו יחד להתפלל בבית הכנסת ולאחר מכן הסבו לסעדת החג. במהלך הסעדה, ספר רחמים את קורותיו והביע את צעריו על כך שלא שמע מאומה מאשתו, אותה השאיר לפני חמש עשרה שנים והוא אינו יודע מה עלה בגורלה. החל הרב לנחמו ודרך אגב שאלו על פרטי משפחתו ושם אשתו. לפתע קראה הרבנית: "גם לאשה הצנועה שמשמשת כעוזרת בביתנו, קוראים בשם אשתה, וגם היא ספרה לנו שבעלה נסע למדינת הים ומאז לא שמענו ממנו". לא ארכו הרגעים, וכוס האשר של רחמים התמלאה על גדותיה, כאשר נכגש שוב עם אשת נעוריו, אותה מצא בבית מארחו, שזכה למים מצוה נוספת, בעקבות מצות הכנסת האורחים אותה קיים. (שבת ט"ש א')

מצודתו של רבי מנחם מנדל מווישיזא, בנו של ה"אהבת ישראל" מוויז'ניץ, היתה פרושה על כל עיר רבנותו וגלילותיה. פעם, בליל חורף מקפיא, נסע לכפר בשם בישקויל, שם התקיימה אספת רבנים ועסקנים בעניני קדשי ישראל ובצור חומות הדת, והאספה הסתיימה בשעה מאוחרת. מכיון שהקפיד מאד שלא לשנות את סדרי שעוריו תורתו בשיבה, החליט לחזור לוישיזא על אף השעה המאוחרת, כדי שלא יפסיד את השעור. מכיון שהזדרז לשוב לביתו, החליט לנסע על מזחלת מיחדת שנוסעת על השלגים מעל הר הבישקויל, כדי שלא יאלץ לעשות דרכו סחור-סחור סביב ההר, ובכך להכפיל ולשלוש את זמן הנסיעה. בהיותם על אס-הדרך במעלה ההר, הגיעו לאזניו ולאזני מליו, קולות המשוגעים לעזרה. הורה הרבי לעגלון להתחקות אחר מקור הקול, ולאחר חפושם נתקלו במזחלת שהחליקה ממעלה ההר והתהפכה. בפנים ישב העגלון עם שני ילדיו הקטנים שסבלו מהקור העז, והרבי מהר ופשט ללא הסוס את מעילו העליון והעניקו לעגלון, כדי שיחמם את עצמותיהם הקפואות של ילדיו, וזאת על אף שהכניס את עצמו לסכנה מחמת הצנה והקר הגדול. מצוה גוררת מצוה, וכאשר המשיכו בדרךם במעלה ההר, נתקלו במזחלת נוספת של גביר מקומי, שאף היא התהפכה בגלל מזג האוויר הסוער. הציע הרבי לנגיד

ממלכה

שאלו פעם את רבי יעקב קרניץ המגיד מדבנא: "ילמדנו רבנו, הרי כל דרשותיו של מר אינן אלא לשם תוכחה, כדי ליסר את העם, להוכיחם על מעשיהם ולהשיב רבים מעוון. מפני מה אפוא, נוטל הוא ממון על דרשותיו, ומדוע מבקש הוא שכר על מצות התוכחה?" חיד המגיד ואמר: "צאו וראו, אף הקב"ה לא לחנם הוא מיסר..."

רבי איזיל חריף, שמש פרבה של העיר סלונים, אולם מכיון שסבל ממחלת הקצרת שהציקה לו הרבה, היה שוהה מחוץ לעיר בחדשי הקיץ, ויצא מסלונים לאחר חג השבעות וחזר אליה לקראת הימים הנוראים. בדרך כלל היה שוהה בעיר וילנא, שם היה מדפיס את ספריו ועומד על המלאכה מקרוב. פעם שאלוהו בוילנא: "מר באן ומשפחתו בסלונים?" והשיב בחיוך: "האמת היא שיש מצוה לגרש אותי מסלונים, מפני שאין אני שוהה בה בכל ימות השנה. אולם ראשי הקהל חוששים ממצוה זו, מפני שהרי מצוה גוררת מצוה, וחוששים הם מהמצוה הנגזרת, ובינתיים אני נהנה..."

ספרו פעם לרבי פינחס מקוריץ, על אדם פלוני, שכל ימיו הוא עושה מצות וחסדים, אך הוא מתפאר בהם ודורש לקבל שכר על מעשיו הטובים בעולם הזה, ואף יותר מכך, בשעה שהוא מתפלל הוא תמיד מבקש לזכות להגיע אל הדרגה הגבוהה של רוח הקודש. חיד רבי פינחס ואמר: "ידוע הוא שתפלה עושה מחצה, ובדין הוא שאותו אדם יטל שכר לפחות כדי מחצית על מעשיו הטובים. נמצא אפוא שהתקבלה תפלתו לחציה, וזכה הוא אמנם לרוח, אבל לא לקדש..."

פרק 16 תקציר:

אלי ואורי מילים את גדי הסובל לעתים בארצות הברית. כשהם עוקבים אחרי הכנת העולם כגינים לטעמה כשהם אלי כצטרכו לפרוססו. טרולי כנטל את השקב של גדי, ואולי לאלי פתק בתקלה. בבית החולים הופאים כוציאים גוף זר כראשו של גדי. הם כביצים חקט כקר הופא נעלם לקני סיום הנחיה.

בפאדק

את

סקה

הילד/ה הזוכה

אליהו ב.
מבני ברק

יודעים את התשובה?
שלחו לנו לכתובת המייל ואולי תזכו בפרס
anafeamalon@gmail.com

**תשובה מפרשת
בהר - בחוקותי:**

מאברהם אבינו כמבואר בגמ' פסחים ד ע"א

נראה אותך

מהו השם הארוך ביותר
המוזכר בתנ"ך?
(רמז: זה נמצא בספר ישעיה)

ממך הכל. שים את הידיים עליו לפני כל העם, וככה כולם יראו שהוא המנהיג החדש."

משה שמח, הוא קרא ליהושע, שם עליו את הידיים לפני כל העם, ובירך אותו: "תהיה חזק ואמץ! השם איתך!"

יהושע היה נרגש מאוד, אבל גם קצת פחד. איך הוא יוכל למלא את מקומו של משה רבנו?

אבל משה אמר לו: "יהושע, אתה למדת הרבה שנים ליד. אתה מוכן! ה' בחר בך!"

ילדים יקרים, תהיו מורים טובים לאחרים וכמו שמשה לימד את יהושע, גם אתם יכולים ללמד ילדים קטנים יותר או לעזור לחברים. זה מצווה גדולה!

ובנוסף תכינו את עצמכם לעתיד כמו יהושע שלמד שנים רבות כדי להיות מוכן. גם אתם תלמדו ותתכוננו לדברים גדולים שתעשו כשתגדלו!

ועוד שני דברים חשובים - תדאגו לאחרים, לא רק לעצמכם כמו משה שלא חשב על עצמו, אלא על העם. גם אתם תחשבו על המשפחה, החברים והכלל ותקבלו אחריות בשמחה כמו יהושע שקיבל על עצמו את המשימה הגדולה. גם אתם תקבלו על עצמכם משימות חשובות בבית ובבית הספר!

זכרו ילדים מקסימים, ה' מכין אתכם להיות המנהיגים של המחר! תלמדו, תתחזקו, ותהיו מוכנים!

פרשת שבוע אירק

פרשת פינחס

בפרשת פינחס, השם אמר למשה משהו עצוב: "משה, הגיע הזמן שלך ללכת מהעולם. אתה לא תכנס לארץ ישראל."

משה יכל להיות עצוב ולהתמרמר, אבל במקום זאת הוא חשב על דבר אחד: "מי יהיה המנהיג אחרי? מי ידאג לעם ישראל?"

משה התפלל לבורא עולם: "אלוהים, אנא תמנה מנהיג טוב שידאג לעם ישראל, שיוביל אותם בחכמה ובאהבה. אל תעזוב אותם בלי מנהיג!" וה' ענה למשה: "קח את יהושע. הוא היה התלמיד הנאמן שלך, הוא למד

ואמיר מויאל

מצאו 10 הצאים

מה

הפסוק למסע צהלה

הילד/ה הזוכה

יאיר ישראל
מבני ברק

תשובה מפרשת בהר:

"לא-תִרְדֶּה בוֹ, בַּפָּרָה;
וַיֵּרָא, מֵאֲלֹהִים"

יודעים את התשובה

שלחו לנו לכתובת המייל ואולי תזכו בפרס
anafeamalon@gmail.com

מתנגדים השליכו אבנים על ביתו, רדפו את תלמידיו, הלשינו עליו לשטונות והשליכוהו לכלא. אבל רבי נתן לא ויתר. "כל דף מספרי רבינו הוא תיקון לכל הדורות!" היה אומר.

בערב שבת, י' בטבת, תש כוחו של רבי נתן. הוא שכב על מיטתו, מוקף בתלמידיו האהובים. "יפוצו מעיינותיך חוצה... הדפיסו את הספרים... זהו תיקון הכל..." אמר בלחש.

רבי נתן הסתלק מן העולם. אבל לא, הוא עזב באמת קולו של רבי נתן לא נדם. ספריו חיים, תורתו מאירה, ואש רבי נתן בוערת בלבבות - עד היום.

סרוקו את הקוד וצפו
בסיפורי צדיקים
בעריכת AI חדשנית
<<<

סיפורי צדיקים

רבי נחמן מברסלב

בין גבעותיה הירוקות של אוקראינה, תחת שמיים זרועי כוכבים, ישב רבי נחמן מברסלב בביתו שבברסלב, עיניו נוצצות באור נסתר. לפתע פנה אל תלמידו, רבי יודל ואמר בקול מלא סוד: "צופה אני נשמה חדשה באוקראינה... נשמה זכה וטהורה שלא הייתה בעולם הזה מעולם." באותו הזמן, בעיירה נמירוב, נולד תינוק לביתו של הרב והסוחר רבי נפתלי הערץ. אביו הביט בו באהבה, אך לא ידע כי בנו עתיד לשנות את העולם..

כשבגר, היה רבי נתן בטוח שדרכו היא לימוד התורה בלבד.

לילה אחד, אחרי סעודת "מלווה מלכה", יצא רבי נתן מבית המדרש. ליבו היה מלא מחשבות. כיצד יוכל להגיע לשמחה אמיתית? הוא נכנס לבית הכנסת, פתח ספר תהילים והחל לומר מזמורים בדמעות.

אחרי פרק אחד, מרוב בכי וצער, איבד את כוחותיו ונרדם. והנה, בחלומו ראה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמיים. הוא החל לטפס - אך נפל. קם, ניסה שוב - ושוב נפל. ופתאום, הופיע לפניו צעיר, פניו האירו כאור השמש. "טפס שוב, אך החזק היטב!" אמר האבך.

נתן התעורר בבהלה. פניו של האבך נחקקו בזיכרונו. זמן לא רב לאחר מכן, שמע על צדיק שגר בעיירה הסמוכה, ברסלב. "זהו צדיק שאינו מדבר כלל על גשמיות, אלא רק על רוחניות", סיפרו לו. נתן ורבי נפתלי, ידידו הקרוב, החליטו ללכת אליו. כשהגיעו לביתו של רבי נחמן, קיבלם הצדיק במבט חודר.

אמר רבי נחמן, רק שטרם נפגשנו "מזה זמן רב אנו מכירים... נתן קפא במקומו. הוא הכיר את הפנים הללו! זה היה האבך מחלומו!

מאותו רגע, ליבו דבק ברבי נחמן. רבי נתן החל לרשום את תורותיו של רבו. הוא לא ידע זאת אז, אך הוא עתיד להיות שליחו הנאמן של רבי נחמן, האיש שיפרסם את תורתו בעולם. אבל האור שהביא נתקל בהתנגדות קשה. משפחתו התנגדה, והוא עצמו נדרף על ידי רבים.

כשחלה רבי נחמן וידע שימיו קצרים, הפקיד את מורשתו בידיו של רבי נתן ולאחר פטירתו של הצדיק הוא החל להדפיס את תורות רבו. להפיץ את ספרי "ליקוטי מוהר"ן", לחזק תלמידים חדשים, ולשמור על קיום ההתקבצות באומן בכל ראש השנה - בדיוק כפי שציווה רבי נחמן.

אך לא הכול עבר בשלום. שנים רבות סבל רבי נתן מרדיפות קשות.

נפלאות הבריאה

שמואל קורייב

הנמרים

הנמר הוא אחד הטורפים הכי חזקים, חכמים ומתוחכמים בעולם. הוא יפהפה, מסוכן, ולא רואה בעיניים כשהוא רוצה להשיג את הטרף שלו!

בואו נגלה עליו דברים מדהימים:

- נמר מסוגל לקפוץ למרחק של שישה מטרים קדימה ולגובה של שלושה מטרים - כמו חמש מדרגות בבת אחת!
- נמר הוא ממשפחת החתולים, שהוא יכול לשחות כמה קילומטרים ברצף ואפילו אוהב מים - בניגוד לרוב החתולים!
- אם הוא רוצה להיות שקט, הוא הולך על כריות כפות מיוחדות שסופגות את הרעש - לכן הוא מתגנב בלי שאף אחד ישמע!
- הנמר יכול לראות בחושך פי שש יותר טוב מבני אדם - הוא ממש "עין ללילה" בלילה!

הפסים שעל הפרווה שלו הם כמו טביעת אצבע - אין שני נמרים בעולם עם אותם פסים בדיוק.

הלשון שלו מחוספסת כמו נייר זכוכית, היא יכולה לגרד בשר מהעצמות של הטרף שלו!

בניגוד לאריות, נמרים חיים לבד, וכל אחד מהם תופס שטח ענק - לפעמים בגודל של עיר שלמה!

כשהוא צועד בג'ונגל, הוא שומר על הזנב למטה - כדי שלא יזוז בטעות ויחשוף את המיקום שלו!

נמר יכול לשאת חיה ששוקלת יותר

ממנו ולטפס איתה על עץ גבוה - תדמינו מישור סוחב על הכתף מקר ועולה איתו על סולם!

אם נמר לא מוצא אוכל, הוא יכול להישאר ללא אוכל מספר ימים ולהמשיך להיות חזק!

יש נמרים לבנים נדירים מאוד, עם עיניים כחולות! זה קורה בגלל שינוי גנטי מיוחד!

הנמר יכול לשחרר שאגה שמהדהדת למרחק של יותר משנים-עשר קילומטרים!

זה כמו המרחק בין תל אביב לבני ברק.

הם מחקים קולות של חיות אחרות כדי למשוך אותן אליהם - רמאות ברמה גבוהה!

לנמרים יש סבלנות אין קץ - הם יכולים לשכב בשקט שעות בלי לזוז עד שהטרף יתקרב!

נמרים מסוגלים לצוד דובים! כן, דובים! יש תיעודים של נמרים שהתמודדו עם דובים וניצחו!

אם נמר רוצה לעבור נחל או נהר, הוא פשוט יקפוץ - לפעמים למרחק של יותר מעשרה מטרים!

איזו בריאה מטורפת עשה השם יתברך! הנמר הוא לא רק חזק ויפהפה, אלא גם חכם, מתוחכם ומלא הפתעות.

אז ילדים, תמשיכו להתפעל מהבריאה הנפלאה, ותחכו לפעם הבאה - כי יש לי עוד חיות מטורפות בדרך!

סרוקו את הקוד וצפו
בסרטונים מרתקים
בערוץ היוטיוב שלנו
<<<

מאיר היל

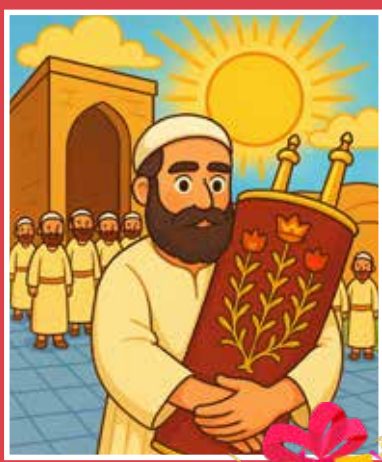

הבעל:
"קפה או תה?"
האשה: "בפעם השלישית
- קפה! אתה רואה שאתה
לא מקשיב לי אף פעם?"
הבעל: "בטח שאני
מקשיב! עם נענע
או בלי?"

לבני
ובנות
5 עד 12

מִצְאוֹ 5 הַהֲדָלוֹת

פנטזי זכה לברית כהנת עולם - בזכות מעשה אחד!
ילדים יקרים, החבאנו כאן כמה הבדלים בין
הציורים, חושבים שתוכלו למצא את כלם?

הילד שענה נכון על החידות
וזכה בפרס הוא:
איתמר גלילי
בן ה-9

- מִצְרָכִים:**
- טורטיה אחת
 - אבוקדו בשל
 - בצל סגל קטן
 - (לא חובה)

לִירוֹן הַחֶסֶד לִירוֹן אָדָר

לָמָּה זֹכִים בְּמִצְוָה שְׁעוֹשִׂים מְכַל הַלֵּב?

ילדים יקרים! מה שלומכם? השבוע יש לי ספור
מחזק במיוחד!
לפני הרבה שנים חי יהודי תמים וצדיק שקראו
לו רבי אליעזר.
רבי אליעזר היה אוהב מאוד להכניס אורחים
לביתו, עד כדי כך שהיה מבקש בכל לשון של
בקשה מהאנשים שגרים בכניסה לכפר שהוא
גר בו: "בבקשה מכם, כשבא איזה אורח
לכפר או כל אדם לא מכר, תגידו לו
איפה אני גר, ויכנס לביתי ושם
יהיה לו מקל טוב הארץ".
רבי אליעזר לא רצה
שהאורחים הבאים לכפר
יצטערו ויצטרכו לחפש היכן
להתאכסן במקום שאינם
מכירים.

כאשר היה בא אליו אורח, היה
רבי אליעזר מקבלו בשמחה גדולה והיה
מאכילו ומשקהו ומציע לו את המטה - ואם היה
מזהה שאותו אורח עני, היה מעניק לו צדקה
מכפת, כדי שיאכל בלב טוב ושמח, שהרי העני,
בעקר הגיע כדי לקבל כמה פרוטות לצדקה. רבי
אליעזר היה עושה הכל שהאורחים שלו ירגישו
הכי בנוח שיש.
רבי אליעזר עשה רעש מאוד גדול בשמים
בזכות הכנסת האורחים המיוחדת שלו, והחליטו
פמליה של מעלה, להעמיד אותו בנסינו קצת
קשה, שאם יעמד בו - יזכה בשכר גדול מאוד!
הם שלחו אליו את אליהו הנביא זכור לטוב!

**ילדים מתוקים, הנהייתם מהספור? בואו לשמע עוד ספורים!
יפים בכל יום בשעה 18:50. בימי חמישי - בשעה 17:00 -
ספורים, בדיחות ושמחה לכבוד שבת הקדש שמשדרים בערוץ
2000 ובפורטל הטלפוני הענק שלנו. חינו ותהנו: 03-378-2000**

הַלָּכָה לַשָּׁחַן שָׁת

טִרְפָּה

בהמה, היה או עוף שיש בהם פגם פנימי שמסכן
את חייהם, ולמרות שנשחטו כדיון, בשרם אסור.
ישנם שמונה סוגי פגמים שהם הלכה למשה
מסיני, וסימנם: "ד"ן חנ"ק נפ"ש". הקבוצה הראשונה
היא "ד"ן", כלומר חיה "דרוסה" - שחיה או עוף
דורס נצוץ בה את הצפרנים, ו"נקובה" שאיברים
מסוימים נקב בהם נקב מפלש, אפלו שהוא קטן

יִלְדִים אִם הַמִּצְוִי

הילד הצדיק
איתמר גלילי
בן ה-9 הוא הזוכה
שלנו השבוע בפרס!
רוצים גם?
שלחו לנו את
התשובות שלכם!

פֶּסוּק מֵהַפֶּטָרָה

תנו פסוק: יש לכם רציון מה הציור מהטא?
שלחו לנו תשובה!

פתרון לחידה משבוע שעבר:
"והכרתי פסיליך ומצבותיך מקרבך
ולא תשתחוה עוד למעשה ידיך".

יום דיים

היכן מסתתר?

עידן ויהונתן מחפשים את המסמון

ילדים יקרים, נראה אתכם מגלים היכן מסתתרים 3 חרבות ו-2 פמוטי נר שבת.

חידה?

מאיזה שבט היה צלפחד?

תשובה לחידה משבוע שעבר: שבעה.

הדיווח

הבעל מתלונן: לאשתי יש זכרון גרוע מאוד! - "היא שוכחת הכל?" - "לא, היא זוכרת הכל!"

לפעמים אני מרגיש שהשעון המעורר שלי לא מכון לשעה מסוימת, אלא לחלק הכי טוב בחלום...

את הסיפור המלא ניתן לחשיג בתנויות הספרים המובחרות

המאבקון של חני / חני פרד

קונוס אבוקדו

מתכונים שילדים יכולים להכין לבד

אפן ההכנה:

1. חותכים את האבוקדו והבצל הסגל לקביות קטנות.
 2. חוצים את הטורטיה לחצי.
 3. מגלגלים כל חצי טורטיה לצורת קונוס (אפשר להדק עם קיסם אם צריך).
 4. ממלאים את הקונוס בקביות האבוקדו והבצל.
 5. וזהו - נהנים מהביס הטרי והטעים!
- אפשר להוסיף גם טפות לימון, מעט מלח או קביות עגבניה קטנה. בתאבון! 😊

הפוסט הזה ילדה בת 12

מתגעגעים
לבית המקדש?
מחכים למשיח?

יפי הנעתם
למקום הנכון!

חיגו 03-378-2000
שלושה 6 או 7

נתונים מוסר אנונימי פנחס תלמה

דבר התורה שלי

לשבת השבת

כל עכבה לטובה

"לכן אמר הנני נתן לך את בריתי שלום" (פסוק כה, יב)

צריך להבין, מדוע הוסיפה התורה מלת "לכן", הרי כבר נאמרה בהמשך הסבה - "תחת אשר קנא לא־להיו ויכפר על בני ישראל?"

מבאר האור החיים הקדוש, אף על פי שכבר נתנה כהנה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ובניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם, אך פינחס שנולד קדם לא נמשח, ולא בא לכלל כהנה עד מעשה זמרי. ומדוע לא זכה להמשח קדם, וכי בגלל היותו הנכד הראשון עליו להפסיד, ולא לכהן ככל אחיו?

אלא "כל עכבה לטובה", רצה הקדוש ברוך הוא שיזכה פינחס בכהנה בזכות עצמו, בכח מעשה קנאותו לכבוד ה' יתברך, ובלא זכות ירשת אבות, כמו אהרן הכהן שזכה בזכות עצמו להיות קדוש ה'. והרי אינו דומה מי שמקים מפעל למי שיוורשו מאביו, כי המפעל נקרא על שם מי שחדש אותו.

בענין "כל עכבה לטובה", מספר על האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת' שאחד מחסידיו היה עשיר מפלג ושאל בעצתו אם לרכוש סחורה בהשקעה כספית נכרת. הרבי עודדו לעסקה זו, אך בסופו של דבר העסקה כשלה והוא הפסיד את כל כספו. לא היה לחסיד פנים לבוא אל רבו, והיה ממרמר ומאכזב מאוד.

בהזדמנות שנפגשו אמר לו הרבי כי יש להאמין במצב כזה ולא להרהר. בלית ברירה מכר את שאר נכסיו ועלה לארץ ישראל. והנה דבר זה נעשה מעט קדם שעלה הכורת הנאצי על קהלות אירופה ופולין, והתברר כי דוקא עצתו של הרבי הצילתו, ומחיר רכושו שהלה לאבדון היה תמורה קטנה מדי לעמת חייו וחי משפחתו שנצלו.

רק אז הבין כי גם דבר שנראה כהפסד מחלט, יכול להיות הישועה בעצמה, ולעתים זוכה המאמין לראות דוקא מתוך הקשי את האור הגדול.

(פניני הפרשה)

שבת שלום ומברך!

במדבר

נשא

בהעלותך

שלח לך

קורח

חוקת

בלק

פינחס

מטות

מסעי

זמירות לשבת

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, ולמדה את בני ישראל. תורה הקרושה, התהנני בבקשה, פני הצור נערין בקרשה: צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי, בארץ ציה ועד בלי מים, בן בקדש חיותך לראות עוד ובבודד: שוררת:

תשעה א-להים באפרים וכמנשה. וברך ה' וישמרה, ואר ה' פניו אליך ויחנך, וישא יד פניו אליך וישם לך שלום: א-להים צ-באות שוב גא הבט משמים וראה ופקד נפן זאת, וכנה אשר נמעת וימך ועל בן אמונתה לך: המלאך הנא' אתי מב' רע וברך את הנערים. ונקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויחזק. וידעו לרב בקרב הארץ:

קריש בן משה נשבע, נהר בכי תמרוקים רחל, מכבה על-בניה, מאנה להנחם על-בניה, כי איננו, כה אמר ה', מנעי קולך מכבי, ועיניך, מרמעה: כי יש שכן לפעלתך גאם ה', וישבו מארץ אויב, ויש-תקוה לאתריהם, גאם ה', וישבו בנים, לגבולם: תפלת, לפני כי נעמך, ולפני ה' יושפך שיחו, ה', שמעת תפלת, וישועתי אליך תבוא, אל תסתר פניך, מפני ביום צר לי:

מכניסו רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל תרחמים משמיע תפלה השמיעו תפלתנו לפני שומע תפלה משמיע צעקה השמיעו צעקתנו לפני שומע צעקה. מכניסו רחמים הכניסו רחמינו לפני מלך מרומות ברמעות. השתדלו ותרבו תחת ובקשה לפני מלך א-הם וגשאו:

ממקומך מלכנו תופיע, וחבוליו עלינו כי מחכים אנו לך. מתי המלך כנינו, בקרב כימינו לעולם ועד תשכון, תתגדל ותתקדש ברוך וירשלים עירך לדור ודור ולנצח נצחים. וענינו תראינו מלכותך בדבר האמור בשירי עך. על ידי דור משנת צרקה:

הצלחה ברוחניות ובגשמיות
לבתאל וגבריאל יושעי ומשפחתם הי"ו

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

להצלחת נתנאל יעקב וגליה בלוקה הי"ו והבנות אוריה ויסכה הי"ו ולע"נ אליהו בלוקה בן חנה ז"ל

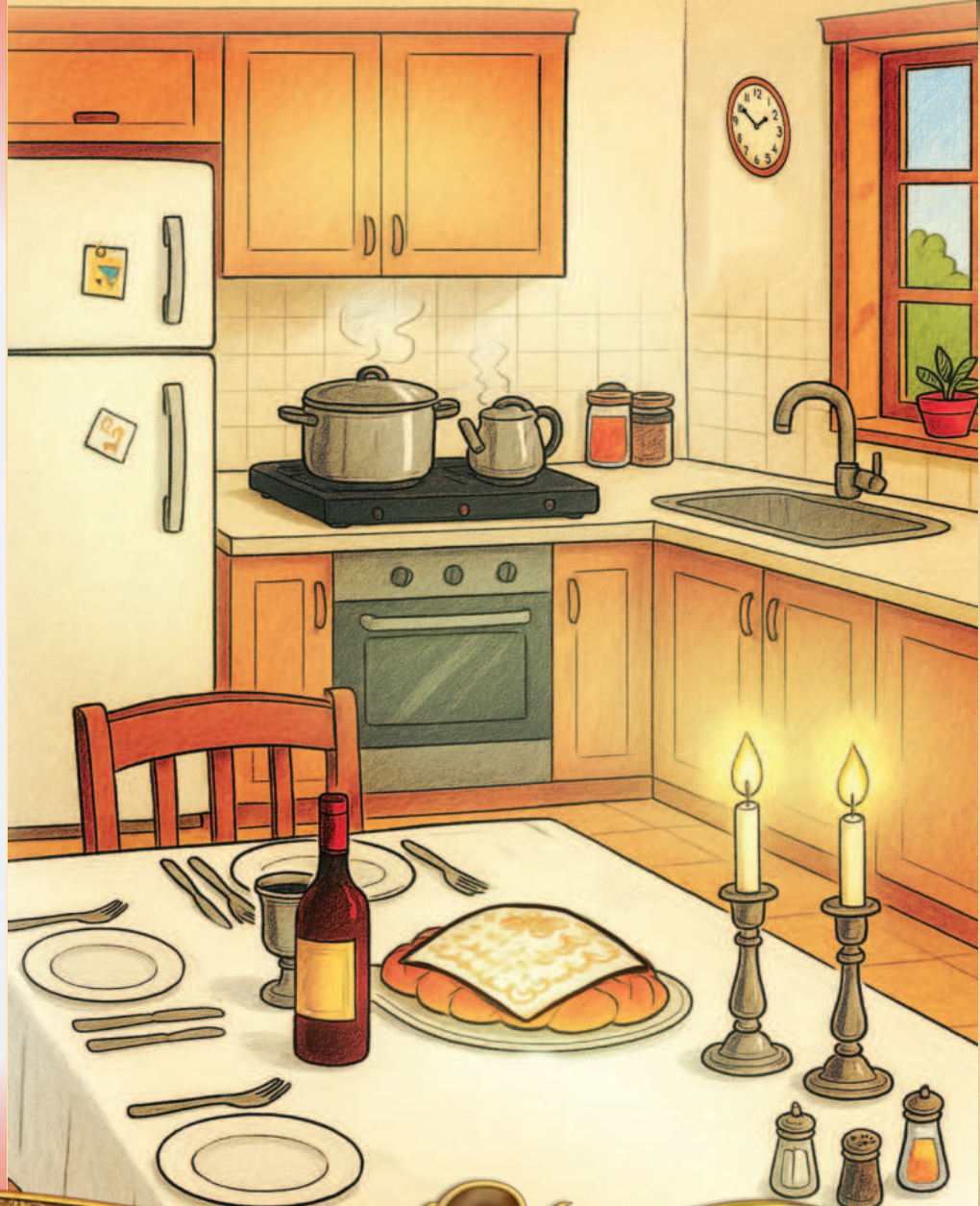
להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לרפואת
שילה (שוקי) סעיד
בן ר' שלום הי"ו

משפך שלי

מָה לֹא הֶגְיוֹנִי בַתְמוּנָה?

בְּדָקוֹ בַּעֲמוּד 52 אִם עֲנִיתֶם נָכוֹן

גַּם אִנִּי דוֹצֵה לַחֲדוּשִׁים:

מִסֵּת חֲדוּשׁ

יָנוֹחַ בֶּר נ"י

ב"ס תורג' אסף מימון, אשקלון

האם מותר לאכול פרי חדש בימי בין המצרים?

תשובה: נוהגים להיזהר שלא לאכול פרי חדש בימים אלה, מליל י"ז בתמוז עד אחרי תשעה באב, כדי שלא יצטרכו לברך עליו "שהחיינו". אבל מותר לברך "שהחיינו" על פרי חדש בשבתות שבינתיים. וכן על בגד חדש, בפרט כשיש בדבר משום כבוד שבת. אולם לאחר ראש חודש אב אין ללבוש בגדים חדשים אף בשבת (יחזק דעת חלק א סימן לז).

האם מותר להסתפר ולהתגלח בימי בין המצרים?

תשובה: לספרדים מותר מן הדין להסתפר ולהתגלח בימי בין המצרים, ואף אם לומדים בשיבות המצרים, ואף אם לשכנו, מותר לספרדים להסתפר ולהתגלח גם בימים אלו. ומכל מקום אם רצו להחמיר שלא להסתפר ולהתגלח מ"ז בתמוז, כדי שלא לשנות ממנהג חברהם בשיבה, תבוא עליהם ברכה, אך יאמרו שנוהגים כן בלי נדר (שו"ת יחזק דעת חלק ד' סימן לו. וחלק ג' סימן לט. ובשו"ת יביע אומר חלק ג' סימן לא סק"ה).

עַתָּה נִשְׁמָע

להצטרפות למדור זה פנו למייל:
v0732244999@gmail.com

שִׁירֵים חֲסִידִים

ביום ההוא וישר השיר הזה בארץ והודה, עיר עז לנו ישועה וישית חומות ותרל. כן בג אומר, תפך את תפך בך, דכלא בך. ובה תחיו, וסיב וכלא בך, ומנה לא תווע, שאין לך מרה טובה הימנה.

ברוך (הוא) אלוקינו שבראנו ללכבודו, וחקדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, ונתן עולם

נשע בתוכנו. הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בללב שלם. למען לא ניגע לריק, ולא נלך לבחלה. ברוך הנבר אשר וקשה בך ותינה ה' מבטחו.

גם כי אלך בנאי צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך תהא ונחמני

דוד מלך ישראל חי וקם. דע לפני מי אתה עומד לפני מלך מלכי המלכים. אחד יחיד ומיוחד תיה הנות ויתנה. דעת קנית לא חסרת, דעת לא קנית מה קנית, זה מה שנאמר במערכא. דאא ביה בולא ביה דלא דת מה ביה זה מה שנאמר במערכא.

ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעלם ועד.

הגיע זמן הנאמלה. הרוז' לה' כי טוב, כי לעולם חסדו. הוא יגאל אותנו בקרוב ויקבץ גרתינו מארבע כנפות הארץ. חברים כל ישראל ונאמר אמן. הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו. הושיעה את עמך ויברך את נחלתך ורעם ונשאם עד העולם. תכל יודוך ותכל לשבחוך ותכל יאמרו אין קדוש בך. הנה אנכי שלח רכס את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול ותגורא. ותשוב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

הנה מה טוב ומה נעים שקט אהים גם יחד. הקדוש ברוך הוא אנהנו אוהבים אותך. תרחמן הוא יקים לנו את סבת דוד הנפולת. תרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא ויבשר לנו בשורות טובות וישועות ונתמות. תשיבנו ה' אליך ונשובה חדש וימיו כקדם.

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
טוביאס טוביה ברמן
בן לייקה ז"ל
סופיה בכלמן ברמן
בת ריקלה ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
מרקוס קישו ברמן
בן סופיה ז"ל
אלברטו אברהם ברמן
בן סופיה ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
אשר אנג'ל קרופינסקי
בן חנה ז"ל
לואיזה פולאקוב
קרופינסקי בת חוה ז"ל
תנצב"ה

לעילוי נשמת
הקטור ג'ורג' ברמן
בן טוביאס וסופיה ז"ל
ריקלה דרייקוב
צ'יטריק בת חוה ז"ל
תנצב"ה

משכן
שילה

בזשלי מאידים

זמירות לשבת

רבות העולמים ירדתי כי
הנני בדרך לך כחפר ביד
חיוצת. ואם גם אתאמין
בעצות ותחבולות וכל
יושבי תבל ועמרו לימיני
להושיעני ולתמוך נפשי,
מבלעדי עז ועזרתך אין
עזרה וישועה:

מַשְׁכָּן
עֵלִי

**לרפואת והצלחת
דותן וחופית נווה
והילדות:
טליה, שירה, הודיו
הי"ו**

**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

להצלחה וזיווג הגון
שירלי נועה
בת יפה הי"ו

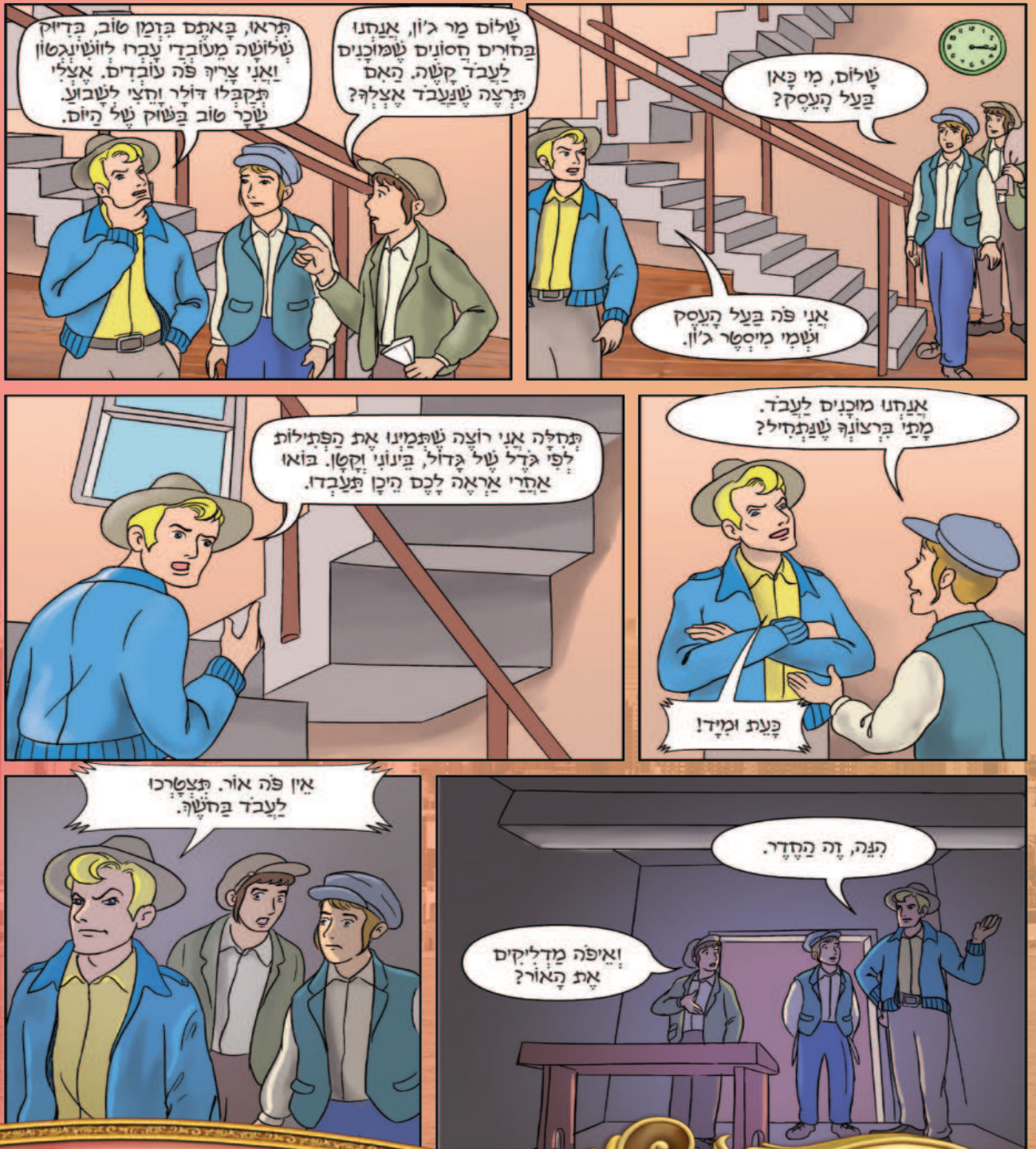
**להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999**

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמות
דוד לוי
 בן **מוריה ז"ל**
 נלב"ע כ"ז טבת ה'תשפ"ה
 תנצב"ה

תקציר: הנערים המתשים והרעבים נכנסים למאפייה כשרה, ובעל הבית חומל עליהם ונותן להם לאכל לחם. הוא מספר להם כמה קשה להתפנס כיהודים בעיר הגדולה. הנערים נותרים אובדי עצות בקשר לגורלם שם.

המשורר יצחק נבון

שירים חסידים

והרקתי לכם ברכה עד בלי די.
ושהר לבנו לעבדך באמת.
וידע כל פעול כי אתה עשיתו וזכין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמת באפו ה' אלקי ישראל מלך מלך ה' אלקי ישראל מלך מלך מלך מלך מלך – ומלכותו בכל משלה. וידעו כי אתה שמך ה' לבדך

עליון על כל הארץ. ויהי לך האלקים מלך השמים ומשמי הארץ ורב דגן ותירש. וירושלים עירך ברחמים תשוב. ותשכן בתוכה כאשר דברת. ובנה אותה בקרוב בימינו כגון עולם. וכסא דוד עבדך מתרה לתוכה תכין. ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר.

ופרניו ה' ישכון וכאז ציון ברכה.
וקו ה' יחליפו בה יעלו אכר כנשרים, ירוצו ולא ייגעו ולא ילא ייעפו. ויקרב פוזרינו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ.
ושמחת בחגך... ותהיה אך שמת.
ושננתם לבניך ודברתם כם בשבתך בביתך ובקחתך בדרך ובשכבך ובקומך.

ותן כנו יצר טוב, לעבדך באמת וביראת ובאהבה.
זכרנו נא ותקני נא אך הפעם תהא הא-להים, ואנא נא נא אחת משתי עיני מפרשתיים.
הזק ומלא משאלותינו. אמרנו יעשה בקשנתו. והוא ישלח במעשה ידיו. ברכה והצלחה.
המלך על מעשיך, ותשמת במעשיך, ויאמרו לך חוסדך,

בדרךך עמוסך.
תקדש אדון על כל מעשיך. כי מקדישך נאה בקדשך קדשתי. נאה לקדוש פאר מקדושים. חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם, פועל אמת שפעלתי אמת, וללכנה אמר שחתחדש.
טוב לי תורת פירך מאליי זהב וכסף.

לעילוי נשמת
שמחה בת אברהם
עודד הלוי גמליאל ז"ל
ראובן בן סאלם גמליאל ז"ל
ליאת בת משה מהצרי ז"ל
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
משה אוריאל יצחקי ז"ל
בן אסנת הי"ד
נלב"ע ט"ו ניסן ה'תשפ"ג
תנצב"ה

לעילוי נשמת
שרה ציון
בת חנה ז"ל
נלב"ע י"ח אייר ה'תשפ"ה
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ישראל ציון ז"ל
בן עליזה הי"ד
נלב"ע י"ח אייר ה'תשפ"ה
תנצב"ה

משכן
שילה

הַשָּׂר מִקִּדְצִי

כָּלֶם מְבַקְשִׁים לַהֲבִיעַ לִפְנֵי אֶת תּוֹדָתָם
אֲךָ רַבִּי שִׁמְשׁוֹן דּוֹמָה אֶת כָּלֶם.

הוֹדוּ לֵה', לֹא לִי. אֲנִי יוֹרְדִי הַיָּם רֹאשִׁי
נִפְלְאוֹת ה', עֲלֵה לֵה' עַל חֲסִדוֹ.

בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁמַע לְתַפִּלַּת רַבִּי שִׁמְשׁוֹן וַיִּשְׁיֶעַת מִצָּרָתוֹ.

הַעֵק לִסְפִּינָה הִיא גְדוֹל. מִפְּרָשִׁים קְרוּעִים וְתַרְנִימִם
שׁוֹבְרִים הַפְּלָחִים מְנִיטִים לְתַמָּן אֶת הַעֵקִים.

שִׁירִים חֲסִידִים

קִדַּשׁ אֶת שְׁמֶךָ עַל מִקְדְּשֵׁי
שְׁמֶךָ, וְקִדַּשׁ אֶת שְׁמֶךָ
בְּעוֹלָמְךָ, וּבִישׁוּעָתְךָ תִּרְוֶה
וְתִגְבִּיחַ קִרְנֶךָ לְמַעַלְלֶיךָ,
וְהוֹשִׁיעֵנִי בְּקִרְבֶּךָ לְמַעַן
שְׁמֶךָ.
קִדְּשֵׁנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן
חֵלְקִי בְּתוֹרָתְךָ וּשְׁבַעֲנִי
מִטּוֹבֶיךָ וּשְׁמַחְתֵּנִי בִישׁוּעָתְךָ
וְסַתֵּר לִבִּי לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת.

צוֹת וְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל.
צִיּוֹן הִיא תִּשְׁאֲלֵי לְשָׁלוֹם
אֲסִירֶיךָ.
צִמְחָה נִפְשֵׁי אֱלֹהִים
לֹא-הָיָה מִתִּי אֲבֹא
וְאֶרְאֶה פְנֵי אֱלֹהִים.

קוֹל צְהֵלָה וְרִנָּה. שְׁפִיתִינוּ
אֶת תְּרִנָּתָהּ. אָנָּה ה' הוֹשִׁיעָה
נָא. אָנָּה ה' הַצִּלֵּיתָהּ נָא.

עֲנִי הַנֶּפֶס בְּעֵינֵי הַנֶּפֶס,
דָּבָר נָא וּמִתְקַבֵּל.
עֲצֵנִי עֲצֵנִי וְחַסְדִּי, דְּבָרִי דְּבָרִי
וְלֹא יָקוּם, כִּי עֲמָנוּ א-ל.
עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמִדְּוָמִי
הוּא בְּרַחֲמֵי וְעֵשֶׂה שָׁלוֹם
עֲלֵינוּ, וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
וְאֶמְרוּ אָמֵן.

פתַּח שְׁעֵי שָׁמַיִם
לְתַפִּלָּתֵנוּ.
פִּתְחוּ שְׁעֵרִים וְיָבֹא גוֹי
צָדִיק שֶׁמֶר אֲמִנִּים.

עוֹד אֲבִינוּ הָיָה.
עוֹד וְשָׁמַע בְּעֵינֵי יְהוָה
וּבְחִצּוֹת יְרוּשָׁלַיִם קוֹל שְׁשׁוֹן
וְקוֹל שְׁמִיחָה קוֹל חֵתָן וְקוֹל
כָּלֶה. קוֹל מַצְהָלוֹת חֲתָנִים
מִחֲתָנֵם וְנִעָרִים מִמִּשְׁתָּה
נִגְנִנָתָם.
עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנֶּבֶל וְכִנּוֹר
אֲעִירָה שָׁחַר.
עוֹ וְחֵרֶד לְבוּשָׁה וְתַשְׁחַק לְיוֹם
אֲחֵרָיו.
עַל יְדֵי נְגוּנִים וּמַחֲיִיאוֹת כֶּף
מִתְמַקֵּין כָּל הַדְּרִיגִים.
עַם יִשְׂרָאֵל חַי.

נעֲלָה נְעֲלָה, נְעֲלָה נְעֲלָה, נְעֲלָה
לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּרִנָּה, נְעֲלָה,
בְּרִנָּה, נְשִׁתְחוֹת. בְּרִנָּה, נְעֲלָה,
בְּרִנָּה, נְשִׁתְחוֹת.
נְגִיל וְנִשְׁיֵשׁ כְּזֹאת חֲתוּרָה.
סוֹמֵן טוֹב וְמוֹלֵד טוֹב יִהְיֶה לָנוּ
וְלְכָל יִשְׂרָאֵל.
עבְדוֹ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ
לִפְנֵי בְרִנָּתָהּ.

לַעֲיִלוֹ נִשְׁמַח
יִצְחָק גוֹלָן
בֶּן שְׂרָה ז"ל
נִלְבִּיעַ יוֹד אֲב
הַתִּשְׁמִינִי
תִּנְצֵב"ה

לַהֲקִדְשׁוֹת
נִיתָן לַפְּנוֹת לַמַּעֲרָכֹת
073-222-4-999

לַעֲיִלוֹ נִשְׁמַח
דְּנִיאל אֲבִיטֵל
בֶּן חֲסִינָה ז"ל
נִלְבִּיעַ כִּי אֲסִיין
הַתִּשְׁמִינִי
תִּנְצֵב"ה

לַהֲקִדְשׁוֹת
נִיתָן לַפְּנוֹת לַמַּעֲרָכֹת
073-222-4-999

לַעֲיִלוֹ נִשְׁמַח
רוּחַ שׁוֹשָׁן
בֶּת חֲבִיבָה ז"ל
נִלְבִּיעַ יוֹד טִבַּת
תִּנְצֵב"ה

מִשְׁכַּן שִׁירָה

תקציר: לאור הסערה הנוצרה, המלחים מבקשים מרבי שמשון ומחיים שיתפללו לה' שניצילם. מיד רבי שמשון נושא תפלה חרישית. חיים, בחדרתו, מתחיל להתחרט על תכניתו וזוללו באחיו. הוא פונה בתחנון לאחיו רבי שמשון שיעתיר בתפלה, הוא אכן נענה והסערה שוככת.

המשורר יצחק בעד"ה

שירים חסידים

ובמלכות בית דוד
משחקך, במתרה יבוא
ווגל לבנו.
שמעתי שהיו אומרים
אשרי מי שקבא לבאן
ותלמודו בידו.
ת
תורת אמת נתן לנו,
ברוך אשר בחר בנו.
תורת ה' תמונה משיבת
נפש, עדות ה' נאמנה
מחכימת פתח.
תחשב טוב ודעה טוב.

שמה תשמח רעים
האהובים בשמחה וצורך
בגן עדן מקדם.
שמחו את ירושלים
וגילו בה כל אהביה
שישו אתה משיח כל
המתאבלים עליה.
שמחו בבנין שלם באור
פניך תבתיקם, וריון
מורשן ביהך ונחל עניך
תשקם.
שמחנו ה' א- להינו
באלהינו הנביא עבדך,

שומרים הפקר לעירך כל
היום וכל תליליה.
שיר למעלות אשה עיני
אל התרים מאין יבא
עזרי.
שישו ושמחו בשמחה
תורה, ותנו כבוד לתורה
כי טוב סתרה מכל
סחורה מופז ומפגנים
וקרה נגיד ונשיש בזאת
תתורה כי היא לנו עז
ואורה.

ש
שאו שערים ראשיכם
והנשאו פתחי עולם, ויבוא
מלך תכבוד.
שבחי ירושלים את ה'
הללי אלקך ציון.
שהתנו וקמנו והגיענו
לזמן הזה.
שומר ישראל שמור
שארית ישראל.

ר
רחמנו דעני לעני ענינו.
רבי שמעון בן יוחאי אומר:
חס ושלום שתשתבח תורה
מישראל, כי לא תשכח
מפי דרעו.

משכן שילה

לעילוי נשמת
ר' עמרם בן שטרית
בן תמוז'ל
נלב"ע ח' סבת ה'תש"פ
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
ר' אליעזר טויטו
בן רחל מסעודה ז"ל
נלב"ע ל' שבט
תנצב"ה

להקדשות
ניתן לפנות למערכת
073-222-4-999

לעילוי נשמת
לאה טויטו ז"ל
בת אדל הי"ו
נלב"ע י"ז ניסן ה'תשפ"ב
תנצב"ה

אגדות החרבן - בית המקדש הראשון

תקופת בין המצרים וחרבן שני בתי המקדש על פי המקורות.

שלום לקוראים היקרים!

שבוע שעבר למדנו על חמשה אסונות שקרו ב-27 בתמוז. שלושה שבועות לאחר מכן ב'ב' חרבנו שני בתי המקדש. השבוע בעזרת ה' נלמד על הבית הראשון.

בית המקדש הראשון

בסוף ימיו קנה דוד המלך מיד ארונה היבסי שטחים בירושלים, עליהם תכנן לבנות את בית המקדש על פי מה שלמד אותו שמואל הנביא. דוד עצמו לא זכה לבנות את בית המקדש, אבל הוא הכין את הבסיס לבנייתו.

שלמה המלך קבל את המלכות על ישראל מיד דוד אביו, ובשנה הרביעית למלכותו - שנת ב'תתקכ"ח (2,928 שנים לבריאת העולם, 440 שנים לכניסת בני ישראל לארץ), החל בבניית בית המקדש. הבניה ארכה שבע שנים, ובשנה האחת עשרה למלכותו חנף שלמה המלך את בית המקדש בירושלים.

בית המקדש הראשון עמד על תלו מהיום שהחלו בבנייתו 410 שנים. הבית נחרב ביום ט' באב שנת ג'של"ח (3,338) על ידי נבוכדנצר הרשע מלך בבל.

תקופת החרבן

בתקופה שקדמה לחרבן הבית עמד בית המקדש על תלו והעבודות בו התנהלו כסדרן. הכהנים הקריבו את הקרבנות על המזבח מדי יום, הטיבו את הנרות, הדליקו את המנורה ועשו את שאר עבודות המקדש. אך המצב הרוחני בעם ישראל היה ירוד מאד, ולמעשה הוא רק הלך והתדרדר. רבים מבני ישראל הרשיעו ועברו על העברות הכי חמורות. בגמרא (יומא ט) מובא: מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני ג' דברים שהיו בו: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים. אנשים הקריבו קרבנות לשמש ולירח, עבדו לאלילים שונים והשתחוו לפסלים. הגמרא מספרת על כל מיני מעשי פריצות שבנות ישראל עשו ובכך החטיאו את בחורי ישראל. הפריצות וחסר הצניעות התרבו כל כך, עד שאנשים לא התבישו במעשיהם החמורים. גם שפיכות

הדמים התפשטה מאד בתקופה זו, ומעשי הרצח הפכו לדבר שבשגרה.

הנביאים הזהירו את בני ישראל שוב ושוב, שאם לא ישובו בתשובה יביא עליהם הקב"ה מלך גוי שיחריב את בית המקדש ואת ירושלים ויגלה אותם מארצם, אבל העם לא שעה לאזהרותיהם והמשיך במעשיו הרעים. הקב"ה ראה שלמרות כל האזהרות והסמנים בני ישראל אינם שבים בתשובה, ולכן נגזרה גזרה על בית המקדש שיחריב ועל ישראל שיגלו מהארץ הקדושה.

אף למרות המצב הרוחני הירוד, עדן היו בירושלים אנשים פשעים וצדיקים. היו הסנהדרין, היו נביאים, היו כהנים והיו גם מלכים צדיקים, אבל המון העם לא הלכו בדרך ה' והרבו לחטא.

גלות עשרת השבטים

שנים רבות לפני שנחרב הבית, החלה גלותם של עשרת השבטים על ידי מלך אשור. גלותם הייתה בשלשה שלבים: הגלות הראשונה הייתה בימיו של מלך ישראל פקח בן רמליהו, כשמלך אשור לקח את כל יושבי ארץ נפתלי והערים הסביבה והגלה אותם לאשור.

הגלות השנייה הייתה בימיו של המלך הושע בן אלה (שהיה המלך האחרון במלכות ישראל), מלך אשור בא והגלה את כל יושבי עבר הירדן - השבטים ראובן וגד וחצי משבט מנשה. הגלות השלישית הייתה בסוף מלכותו של המלך הושע בן אלה - בשנת ג'ר"ה (3,205) שוב עלה מלך אשור לארץ, לכד את שומרון אחרי מצור של שלוש שנים והגלה את שאר שבטי ישראל מהארץ. מאז התבטלה מלכות ישראל ונשארה רק מלכות יהודה, שכללה את השבטים יהודה ובנימין וחלק משבט לוי שנשארו ביניהם.

הרחבה: שמונה שנים אחר כך ניסה סנחריב מלך אשור לכבוש גם את יהודה. הוא הגיע לירושלים עם צבא אדיר של מיליוני חילים, אבל חזקתה המלך הצדיק בטח ב-ה' ולא ניסה להלחם, רק עמד עם העם להתפלל. ובגולה אחד הפה ה' את כל צבאו של סנחריב והם נשארו פגרים מתים על פני האדמה.

76 שנים אחר כך, בימיו של המלך הצדיק יאשיהו בן אמון (שהיה בנו של חזקיהו), החזיר ירמיהו הנביא חלק מעשרת השבטים לארץ.

נבוכדנצר מלך בבל

נבוכדנצר מלך בבל היה רשע ואכזרי מאד. בגמרא (מגלה יא) מובא שהוא משל בכל ארצות העולם. מיד לאחר שהמלך יצא

נבוכדנצר למלחמות בכל רחבי העולם ונחל הצלחות בכל מקום. תוך תקופה קצרה כבש בסערה את העולם כולו ושלט בו ביד רמה. המדינות העלו לו מסים מדי שנה והעשירו את אוצרותיו מאד, וכך הפכה בבל תחת מלכותו לאימפריה חזקה ועצמתית.

בשנה השנייה למלכותו הגיע נבוכדנצר לירושלים. בירושלים מלך אז המלך יהויקים. נבוכדנצר כבש את העיר ומנה את יהויקים למלך מטעמו. אף יהויקים היה מלך רשע, והעם תחת מלכותו הרשיע וחטא מאד. ירמיהו הנביא הזהיר את בני ישראל שאם הם לא ישובו בתשובה, ה' יחריב את ביתו ואת ירושלים, אף הם לא רצו לשמוע את דבריו ואף נסו להרוג אותו. בנס נצל ירמיהו מידם. אחר כך כתב ירמיהו את מגילת איכה, ובה נבואות קשות מאת ה' על חרבן ירושלים. יהויקים הרשע כעס על הנבואות של ירמיהו, והוא קרע בסכין כל מקום במגלה שהזכר בו שם ה' והשליך את המגלה לאש.

ירמיהו כתב את המגלה מחדש והתנבא על אחריתו של יהויקים, שימות במיתה משנה ואכזרית וישלך כחמור מת בחוצות, ואכן התקדמה בו הנבואה על כל פרטיה.

לאחר שלש שנים שיהויקים העלה מסים לנבוכדנצר, הוא החליט למרוד בו והפסיק לשלם לו מסים. תחלה שלח לו נבוכדנצר אזהרות, אף יהויקים התעלם מהם. לאחר שלוש שנות מרד עלה נבוכדנצר שוב לירושלים, הרג את יהויקים והמליך תחתיו את בנו יהויכין (הנקרא גם יכניה). ובנוסף הגלה אתו נבוכדנצר מירושלים עם רב ואת כל השרים. גם מבנימין ומשאר השבטים לקח נבוכדנצר אלפי אנשים והגלה אותם לבבל.

גלות יהויכין - החרש והמסגר

יהויכין המשיך במעשיו הרעים של אביו. והנביאים הזהירו את שוב ושוב ש-ה' יחריב את ביתו ויגלה אותם מהארץ הקדושה אם לא ישובו בתשובה, אבל המלך והעם המשיכו לחטא ולא שבו בתשובה. מלכותו של יהויכין לא נמשכה זמן רב...

כעשב נבוכדנצר לבבל, קבלוהו בני עירו בכבוד רב אבל אמרו לו: אם האב (- יהויקים) מרד בך, ודאי גם הבן (- יהויכין) ימרד בך. במדרש (ויקרא רבה יו ט) מספר שנבוכדנצר שב מיד לכוון ארץ ישראל. הוא המתין בעיר אנטוכיא שבסוריה, ושלח את צבאו לירושלים. באו אליו הסנהדרין ושאלו אותו: האם באת להחריב את בית המקדש? ענה להם נבוכדנצר: לא, אלא את אותו שהמלכתי

שֶׁהָרָג אֶת כָּלֶם? אִי נִרְגַּע הָדָם. הַדְּעוּזָה נְבוּזַרְאֲדָן מִמֶּה שָׂרָאוּ עֵינָיו, הִרְהֵר בְּתִשְׁבָּה וְאָמַר: אִם עַל נֶפֶשׁ אַחַת כֹּף הוּא, אֲנִי שֶׁהֲרַגְתִּי נִפְשׁוֹת הָרֵבָה - מִה יִהְיֶה עָלַי? הַהֲרֵהוּרִים הָאֵלֹהִי לֹא עֲזָבוּ אוֹתוֹ, וּבִהְמָשָׁךְ הוּא עָרַךְ מֵהֶבֶטָא וְהִתְגַּדֵּר.

שרפת בית אלקינו

בְּמִשָּׁךְ יוֹמִים חָלְלוּ הַגּוֹיִים אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְטִמְאוּ אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי דְבָרִים, וְבִיּוֹם ט' בָּאָב לַעֲת עָרַב הָעָלוּ הָרָשָׁעִים אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בָּאֵשׁ. אֵל מוֹל הַמִּרְאָה הַמְחִירִיד לֹא יִכְלוּ פְּרָחֵי הַכְּהוֹנָה (כֹּהֲנִים צְעִירִים) לַעֲמוֹד, וְכֹךְ מִסְפָּרִים חַז"ל (תַּעֲנִית טו): נִטְלוּ פְּרָחֵי הַכְּהוֹנָה אֶת מִפְתָּחוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּידֵיהֶם, וְתוֹךְ כְּדִי שֶׁהַבֵּית עוֹלָה בְּלֶהֱבוֹת טַפְסוּ וְעָלוּ לִגַּג בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְאָמְרוּ: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹאִיל וְלֹא זָכִינוּ לְשֵׁרֵת אוֹתָהּ, יִהְיֶה הַמִּפְתָּחוֹת מְסוּרִים לָהּ. זָרְקוּם כֻּלְפֵי מַעְלָה, וְיִצְתָה כַּעֲיֵן פֶּסֶת יָד וְקִבְּלָתָם מֵהֶם, וְהֵם קִפְּצוּ וְנָפְלוּ לְתוֹךְ הָאֵשׁ.

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בַּעַר מ-ט' בָּאָב בַּעֲרַב עַד לְמַחֲרֵת ב'-י' בָּאָב לַעֲת עָרַב, הָאֵשׁ כָּלְתָה אֶת הַבֵּית כְּלוֹ וְהִלֵּהְבוֹת כְּבוֹ. נְבוּזַרְאֲדָן לָקַח אֶת כָּלֶם לִגְלוֹת וְהִשְׁאִיר בִּירוּשָׁלַיִם מִעֵט מֵאֵד אֲנָשִׁים, וְעַלֵּיהֶם מִנָּה אֶת גְּדָלְיָה בֶן אַחִיקָם.

בְּדָרְכָם מִירוּשָׁלַיִם לִבְבֶּל עָבְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל סְמוּךְ לִקְבֵּרָה שֶׁל רַחֵל אֲמִנּוּ, וּמוֹכָא בְּרִש"י (בְּרַשִׁית מו), ז' שֶׁשָּׁרְאָתָה רַחֵל אֶת בְּנֵיהָ יוֹצֵאִים לִגְלוֹת יִצְאָה מִקְבֵּרָה, וּבָאָה בְּכִיּוֹת נִזְרָאוֹת לִפְנֵי הַקֶּבֶר וּבִקְשָׁה עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָהוּ ל, א): "קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים, רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינֶנּוּ".

אֲמָרָה לִפְנֵינוּ: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֲמֵי מִי מְרַבִּים, רַחֲמֵי אוֹר רַחֲמֵי בִּשְׁר וְדָם? וְדָאֵי רַחֲמֵי מְרַבִּים, וְהִלֵּא אֲנִי הַכִּנְסָתִי צִרְתִּי בְּתוֹךְ בֵּיתִי, שֶׁכָּל הָעֲבוּדָה שֶׁעָבַד יַעֲקֹב אֶת אָבִי הִיָּתָה בַּעֲבוּרִי, וּכְשֶׁבִּאתִי לְהִכְנֵס לַחֲפָה הַכְּנִיסוּ אוֹתִי אֲחוֹתִי, וְלֹא דִי שֶׁשִּׁתְּקָתִי אֵלָא שֶׁמִּסְרָתִי לָהּ סִימְנִי. אַף אֲתָה, אִם הַכְּנִיסוּ בְּנִי צִרְתִּי בְּבִיתִי שֶׁתֵּק לָהֶם. הִבְטִיחַ לָהּ הַקֶּבֶר: ה' "יֵשׁ שָׂכָר לַפְּעֻלָּתָהּ נָאִם ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתָהּ נָאִם ה' וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם".

יְהִי רְצוֹן שְׁנֹזֶכָה בְּמִהְרָה מִמֶּשׁ לְרָאוֹת בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן בְּרַחֲמִים, וְנִזְכָּה לְאַלְהָה הַשְּׁלָמָה בְּקִרְוֹב כְּשֶׁבְּרָאֵשׁנוּ מִשִּׁיחַ צִדְקָנָה, אָמֵן.

נְבוּזַרְאֲדָן הִרְשָׁע הַחֲלִיט שֶׁהִגִּיעַ הַזְמָן לַעֲלוֹת לִירוּשָׁלַיִם וּלְהַחֲרִיב אוֹתָהּ.

מֵאֵת ה' הָיָה הַדְּבָר שֶׁצִּדְקָיָהוּ מִרְד בְּנְבוּזַרְאֲדָן, כִּיּוֹן שֶׁנִּגְזְרָה גְּזֵרָה עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שִׁיֵּחָרֵב, וְכֹךְ בְּיוֹם הַמָּוֶה, י' בְּחֹדֶשׁ טֵבֶת שְׁנַת ג'ש"ל (3,336), הִגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם נְבוּזַרְאֲדָן (שֶׁר הִצָּאָה שֶׁל נְבוּזַרְאֲדָן) עִם צָבָא גָּדוֹל וְהִטִּיל עֲלֵיהָ מִצּוֹר. יִירוּשָׁלַיִם הִיָּתָה סְגוּרָה מִכָּל עֲבָרִיָּה - אִין יוֹצֵא וְאִין בָּא. הַמִּצּוֹר גָּרַם לְמַחְסוֹר חֲמוּר, וְהָרָעַב וְהִצָּמָא הָיוּ נוֹרָאִים. אֲנָשִׁים הִלְכוּ בְּרֻחוֹבוֹת מְכִי רָעַב, תָּרִים אַחֵר דְּבָר מֵאֲכָל לְהַחֲיֹת אֶת נֶפֶשָׁם, וּמִשְׁלָא מִצָּאוּ דְבָר, נָפְלוּ בְּחוֹצוֹת הָעִיר וְנִפְחוּ אֶת נִשְׁמָתָם.

לְכַאוּרָה, מִכָּל הַמַּכּוֹת שֶׁבָּאוּ עֲלֵיהֶם הָיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמוּרִים לְהִבָּן שֶׁהִנְבִּיאִים צִדְקוּ בְּדִבְרֵיהֶם וְהֵם צָרִיכִים לְשׁוּב אֶל ה', וְרַק אִם יִשׁוּבוּ בְּתִשְׁבָּה בְּאֵמֶת יוֹכְלוּ לְהִנָּצֵל, אֲבָל הֵם הִמְשִׁיכוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים.

ירושלים נופלת

כְּשֶׁלֶשׁ שָׁנִים נִמְשָׁךְ הַמִּצּוֹר עַל יִירוּשָׁלַיִם. נְבוּזַרְאֲדָן לֹא הִצְלִיחַ לִבְקֹעַ אֶת חוֹמוֹתֶיהָ הַחֲזָקוֹת שֶׁל הָעִיר וְלִהְיוֹת אוֹתָהּ. בְּהִמְשָׁךְ שָׁלַח לוֹ נְבוּזַרְאֲדָן כַּמּוֹת אֲדִירָה שֶׁל גְּרָזִי בְּרָזֵל חֲזָקִים. חֲלָיו הִלְמוּ בָּהֶם בְּחֻזְקָה עַל אַחַד מִשְׁעָרֵי יִירוּשָׁלַיִם, אַף כָּל הַפְּטִישִׁים נִשְׁבְּרוּ וְהַשְׁעָר נִשְׁאַר עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ.

הַגִּמְרָא (סְנֵהֲדָרִין צו): מִסְפֶּרֶת שְׁבִיּוֹם ט' בְּתַמּוּז שְׁנַת ג'ש"ל (3,338) הִתְיָאֵשׁ נְבוּזַרְאֲדָן וְהַחֲלִיט לְשׁוּב לִבְבֶּל. מִיָּד יִצְאָה בֵּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ: קִפְּץ נְבוּזַרְאֲדָן, כִּי הִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְהַחֲרֵב. הוּא לָקַח אֶת הַפְּטִישׁ הָאֲחֵרוֹן שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ וְהִכָּה עִם צִדּוֹ מִכָּה אַחַת עַל הַשְׁעָר, וּלְפֶתַע נִפְתַּח הַשְׁעָר לְרוּחָהּ. נְבוּזַרְאֲדָן וְחֲלָיו הָרָשָׁעִים נִכְנְסוּ מִיָּד לִירוּשָׁלַיִם, וְהָרְגוּ וּפָגְעוּ, הָרְסוּ וְהַחֲרִיבוּ בְּחֵמָת זַעַם אֶת כָּל מַה שֶׁנִּקְרָה בְּדָרְכָם.

הרשעים בהיכל ה'

גַּם לְאַחַר שֶׁנְבוּזַרְאֲדָן וְחֲלָיו נִכְנְסוּ לִירוּשָׁלַיִם עָדִין לֹא נָפְלָה הָעִיר בִּידֵיהֶם לְגִמְרִי, עַד יוֹם ז' בָּאָב, שֶׁאֵז הִצְלִיחוּ לְהִכְנֵס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

הַרְחֵבָה: חֲכִמֵּינוּ מִסְפָּרִים (בְּמִקְרָא סְנֵהֲדָרִין צו, גִּטִּין נו): שֶׁבָּאוּתוֹ יוֹם נִכְנְסוּ נְבוּזַרְאֲדָן לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְרָאָה אֶת דָּמּוֹ שֶׁל זִכְרִיָּה הִנְבִּיא שׁוֹתֵת וְרוּחָתָהּ עַל רַצְפַּת הָעֲזָרָה. הוּא שָׁאֵל אֶת הַכֹּהֲנִים: מַה זֶּה? הַכֹּהֲנִים הִמְסִיחִים אָמְרוּ לוֹ: זֶהוּ דָם קִרְבָּנוֹת שֶׁנִּשְׁפָּךְ. שָׁחַט נְבוּזַרְאֲדָן בְּהִמּוֹת וְרָאָה שֶׁדָּמּוֹ אֵינוֹ דּוֹמָה לְדָם הַרוּחָתָה. אָמַר לַכֹּהֲנִים: אָמְרוּ לִי מִהוּ הָדָם הַזֶּה, וְאִם לֹא - אֶסְרֶךְ אֶת בְּשָׂרְכֶם בְּמִסְרָקוֹת שֶׁל בְּרָזֵל. אָמְרוּ לוֹ: זֶהוּ דָּמּוֹ שֶׁל זִכְרִיָּה הִנְבִּיא. הִרְגֵנוּ אוֹתוֹ כִּי הָיָה מִתְנַבֵּא עַל חֲרָבִן יִירוּשָׁלַיִם, וְכִבְרָה כְּמַה שֶׁנִּשְׁפָּךְ דָּמּוֹ רוּחָתָה בְּעֲזָרָה.

אָמַר נְבוּזַרְאֲדָן: אֲנִי אֶפִּיס אוֹתוֹ. לָקַח אֶת הַחֲכָמִים וְהָרַג אוֹתָם בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם. דָּמָם נִשְׁפָּךְ עַל דָּמּוֹ שֶׁל זִכְרִיָּה, וּבְכָל זֹאת הִמְשִׁיךְ דָּמּוֹ לְרִתּוֹתָהּ. לָקַח נְבוּזַרְאֲדָן יְלָדִים וְהָרְגָם שָׁם, וְדָמּוֹ שֶׁל זִכְרִיָּה לֹא נִרְגַּע. הִרְג פְּרָחֵי כְּהוֹנָה, וְהָדָם לֹא נִרְגַּע. כֹּךְ הִמְשִׁיךְ עַד שֶׁהִרְג בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם תִּשְׁעִים וְאַרְבַּע רְבּוּא וְהָדָם לֹא נִרְגַּע. נִגְשׁ נְבוּזַרְאֲדָן לְדָם וְקָרָא: זִכְרִיָּה וְזִכְרִיָּה, טוֹבִים שֶׁבָּהֶם הִרְגָתִי, רְצוֹנָךְ

(יְהוֹזָכִי) תִּגְנוּ לִי וְאַלְךָ לִי. הוֹדִיעֵנו הַסְנֵהֲדָרִין לִיהוֹזָכִין שֶׁנְבוּזַרְאֲדָן קוֹרָא לוֹ.

יְהוֹזָכִין הִבִּין שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹהָ שֶׁל יִירוּשָׁלַיִם לְהַחֲרֵב. הוּא נָטַל אֶת מִפְתָּחוֹת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, טַפְס וְעָלָה לִגַּג בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְקָרָא בְּצַעֲרָה רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוֹאִיל וְלֹא זָכִינוּ לְהִיּוֹת גְּזָרִין לִפְנֵיהָ, עַד עֲכָשִׁיו הִינֵינוּ בְּעַלֵי בְּתִים נִאֲמָנִים לִפְנֵיהָ, מִכָּאֵן וְאַיִלָּךְ הָרִי מִפְתָּחוֹתֶיהָ לִפְנֵיהָ. מִיָּד הִתְרַחַשׁ לְעֵינֵי כָלֶם נִס וּפְלֵא - יָד שֶׁל אֵשׁ יִצְאָה מֵהַשָּׁמַיִם, נָטְלָה אֶת הַמִּפְתָּחוֹת וְנִעְלָמָה. (וְיֵשׁ אֲמוּרִים שֶׁהוּא זָרַק אֶת הַמִּפְתָּחוֹת לְשָׁמַיִם וְהֵם עָלוּ וְנִעְלָמוּ).

שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים לְאַחֵר שֶׁהִמְלִיךְ אֶת יְהוֹזָכִין, הִגְלָה אוֹתוֹ נְבוּזַרְאֲדָן לִבְבֶּל וְעִמּוֹ אֶלְפֵי אֲנָשִׁים, בָּהֶם הַסְנֵהֲדָרִין וְרֹב הַחֲכָמִים וְהַנְבִּיאִים. בֵּין הַגּוֹלִים הָיוּ גַם רֹאשׁ הַסְנֵהֲדָרִין מְרַדִּי הַיְּהוּדִי, יִחְזָקָאֵל הִנְבִּיא, דְּנִיָּאל, חֲנַנְיָה, מִישָׁאֵל וְעֲזַרְיָה. גְּלוּת זוֹ נִקְרָאת בְּנִבְיָא (מְלָכִים ב' כד, יד) "הַחֲרָשׁ וְהַמִּסְגָּר", עַל שֵׁם הַחֲכָמִים שֶׁגָּלוּ בָּהּ, שֶׁכִּשְׁהִיוּ מְלָמְדִים אֶת הָעָם, הִחְרִישׁוּ כָלֶם לְשִׁמּוּעַ דְּבָרֵיהֶם וְסָגְרוּ אֶת פִּיהֶם.

נְבוּזַרְאֲדָן הִרְשָׁע לֹא הִסְתַּפֵּק בְּמַעֲשָׂיו. בְּנִבְיָא (מְלָכִים ב' כד, יג) מִסְפָּר שֶׁהוּא נִכְנָס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, "וְיִצְאָה מִשָּׁם אֶת כָּל אוֹצְרוֹת בֵּית ה' וְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְיִקְצֹץ אֶת כָּל כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּהִיכַל ה'", אֶת הַכֵּל לָקַח עִמּוֹ לִבְבֶּל.

בְּמִקּוֹם יְהוֹזָכִין הִמְלִיךְ נְבוּזַרְאֲדָן אֶת צִדְקָיָהוּ.

הַרְחֵבָה: צִדְקָיָהוּ הָיָה בְּנוֹ שֶׁל יִאֲשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְנִכְדוֹ שֶׁל יִרְמְיָהוּ הִנְבִּיא. בְּשׁוּנָה מֵהַמְלָכִים שֶׁלִּפְנָיו, הוּא לֹא הָיָה רָשָׁע. שָׁמוּ הָיָה מִתְנַהֵּג, וְנְבוּזַרְאֲדָן שָׁנָה אֶת שָׁמוֹ לְצִדְקָיָהוּ, וְחַז"ל אֲמוּרִים (וִירוֹת יא): שֶׁנְבוּזַרְאֲדָן הִשְׁבִּיעַ אוֹתוֹ: יֵה-יִצְדִּיק עָלֶיךָ אֶת הַדִּין אִם תִּמְרַד בִּי. בִּירוּשָׁלַיִם נִשְׁאַרוּ רַק דָּלֶת הָעָם מִמֶּשׁ. בְּלִי הַחֲכָמִים וְהַסְנֵהֲדָרִין, אֲנָשִׁים הִתְדַּרְדְּרוּ עוֹד וְעוֹד, וּבְמִקּוֹם לְהִבָּן אֶת דְּבָר ה' וְלִשְׁוֹב אֵלָיו, הֵם הִמְשִׁיכוּ לְחֹטֵא וּלְעַבֵּד עֲבוּדָה זָרָה.

צדקיהו מורד

אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים מִלֶּךְ צִדְקָיָהוּ. בְּשָׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמַלְכוּתוֹ יַעֲצוּ לוֹ יוֹעֲצָיו לְמַרּוֹד בְּנְבוּזַרְאֲדָן. יִרְמְיָהוּ הִנְבִּיא הַזִּהִיר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִמְרֹד, וְאִם הוּא יִמְרֹד נְבוּזַרְאֲדָן יַעֲלֶה לִירוּשָׁלַיִם וְיַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אַף צִדְקָיָהוּ לֹא שָׁמַע לוֹ וּמְרַד בְּנְבוּזַרְאֲדָן.

הַרְחֵבָה: נְבוּזַרְאֲדָן חָשַׁשׁ לְהַחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הוּא פָּחַד שֶׁ-יַעֲנִישׁ אוֹתוֹ. בְּנִבְיָא (יִחְזָקָאֵל כא, כו) מוֹכָא שֶׁהוּא הַחֲלִיט לַעֲשׂוֹת קֶסֶם (בְּדִיקָה), הוּא הִלֵּךְ לְצִמָּת דָּרְכִים שֶׁאֲחַת מֵהֶן פּוֹנֶה לִירוּשָׁלַיִם וְזָרָה חֵץ כֻּלְפֵי מַעְלָה. הַחֵץ נִסַּק, וּכְשֶׁיִּיָּד הוּא פָּנָה לְכוּן יִירוּשָׁלַיִם. נְבוּזַרְאֲדָן יָרָה חֲצִים גַּם לְדָרְכִים הָאֲחֵרוֹת, אֲבָל הַחֲצִים נִשְׁבְּרוּ. מִבְּחִינָתוֹ הָיָה כְּאִן סִימּוֹן בְּרוּר שֶׁיִּירוּשָׁלַיִם תִּפּוֹל בְּיָדוֹ, אֲבָל עָדִין הוּא לֹא נִרְגַּע מִחֲשָׁשׁוֹ וְלָכֵן עָשָׂה עוֹד וְעוֹד נִסּוּיִם כְּדִי לִבְדּוֹק אִם הוּא יַעֲלִיחַ לְהַחֲרִיב אֶת יִירוּשָׁלַיִם. רִש"י הַקְדוּשׁ פּוֹתֵב (יִחְזָקָאֵל כא, כח) שֶׁאַרְבָּעִים וְתִשְׁע פְּעָמִים קֶסֶם נְבוּזַרְאֲדָן, כָּל פְּעַם עִם מִשְׁהוֹ אַחֵר, וְכָל הַקֶּסֶם כִּנּוּנוֹ לָכֵן שֶׁהוּא יַעֲלִיחַ לְהַחֲרִיב אֶת יִירוּשָׁלַיִם.

ספורי צדיקים ואגדות חז"ל לפני השנה

מי שמרחם - מרחמים עליו

למוצאי
שבת

אחר כך פנה אל האנשים ואמר: "הילדה חיה. היא עדין בבור, אך שלום לה, היא בריאה ושלמה!" ומיד המשיך בתפלתו. שוב חלפה שעה, ובסופה הפסיק רבי חנינא את תפלתו ופנה לאנשים הסובבים אותו: "הילדה עדין בבור, אך שלום לה והיא בריאה ושלמה!" ושוב חזר להתפלל. רק משעברה השעה השלישית לתפלתו, פנה רבי חנינא בשמחה אל האנשים המקיפים אותו: "הילדה עלתה מן הבור!"

ובבית נחוניא - שמחה וצהלה! במרפז החדר נצבת הילדה, בריאה ושלמה. "אמרי לנו, מי העלה אותך מן הבור?" שאלו את הילדה. והיא ספרה: "כשנפלת אל תוך הבור, ידעתי שרק ה' יכול לעזור לי! ופתאום ראיתי איל, ואיש זקן מחזיק בו. האיש הזקן דומה היה בעיני לאברהם אבינו... ידעתי שאינני צריכה לפחד. קרבותי אל האיל ואחזתי בו, וכך עלינו מתוך הבור העמוק. כשהגענו לשפת הבור, המשיכה הילדה, 'נעלמו פתאום הזקן והאיל, ואני מהרתי לרוץ הביתה'."

לשמע המעשה התפלאו הכול, ובאו לשאל את רבי חנינא בן דוסא לפשר הדברים. השיב להם הצדיק: "הייתי בטוח ש' יציל את הילדה. הן אביה קים מצוה חשובה למען עולי הרגל - כיצד יתכן שיעל יד המצוה יאנה רע לבתו? ובזכות אברהם אבינו נצלה הילדה, שכן ממנו למדו עם ישראל כיצד לגמל חסדים!"

נשתדל לקחת בכל פעם מצוה אחת ולהקפיד לשמר עליה ולקיים אותה, ולאחר שרגיש שמצוה זו כבר קבועה בלבנו, נבחר מצוה נוספת. כך, צעד אחרי צעד, נאספ נאספים טובים, שהם יקרים כיהלומים!

ועכשיו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים. אל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב ילדים מתוקים! כשאדם מוסר את הנפש על מצוה, זכות המצוה הזאת מגנה ושומרת עליו. בואו ונשמע ספור:

בזמן שבית המקדש היה קיים, חי בירושלים איש חסיד ושמו נחוניא חופר שיחים. הוא נקרא "חופר שיחים" מכיון שהיה חופר שיחים (בורות של מים) לעולי הרגל הרבים שבאו לירושלים שלוש פעמים בשנה: בפסח, שבועות וסוכות. האנשים, הנשים והילדים, וגם הבהמות הרבות שהביאו עמם העולים, מקצתן בשביל לרפב עליהן ומקצתן כדי להקריבן בבית המקדש - כל אלה היו זקוקים להרבה מאוד מים. לכלם דאג נחוניא. הוא חפר בורות גדולים ואגר בתוכם את מי הגשמים. אל הבורות הללו היו באים העולים לרגל כדי לשתות ולהרוות את צמאונם.

באמצע השנה היו בורותיו של נחוניא מכסים במכסים מיוחדים, מחשש שמישהו יפל לתוכם, חלילה. אולם יום אחד קרה שמכסו של אחד הבורות הוסר מעליו. באותו זמן עברה בתו של נחוניא בסמוך לבור זה, ופתאום ארע דבר נורא: הילדה מעדה ונפלה פנימה, אל תוך הבור!

מהרו כלם לביתו של רבי חנינא בן דוסא. לבקש ממנו שיתפלל למען הילדה. צדיק גדול קרבי חנינא - בודאי תתקבל תפלתו לפני ה'! נרגשים הגיעו האנשים אל ביתו של הצדיק וספרו לו על האסון שפקד את נחוניא. שמע רבי חנינא את דבריהם והחל מתפלל: "רבונו של עולם!" זעק, "האם יתכן שגבל מצוה שעשה נחוניא הצדיק - תמות בתו? הן נחוניא חפר את הבור למען עולי הרגל. האמנם תטבע בתו בבור שנועד לדבר מצוה?" במשך שעה ארכה שטח רבי חנינא תפלות ותחנונים לפני רבון העולמים.

החיים הטובים ביותר

ליום
ראשון

להתרגל לחיים של תורה כבר מגיל קטן. בואו ונשמע ספור:

חמשה תלמידים חשובים היו לו, לרבו יוחנן בן זכאי, ואחד מהם - רבי יהושע בן חנניה. כשהיה רבי יוחנן מספר את שבחם של תלמידיו, ואת

לילה טוב, ילדים חמודים! לפעמים נראה שלילדים מתאים לשחק ולטל, ורק כשיגדלו - יתעסקו יותר בתורה ובקדשה. אולם חשוב מאוד

ואהבה את יי א-להיה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברתם בם בשבתך בביתך ובכל דרכך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו חטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

והיה אם-שמע תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ויעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר-ארצכם בעתו יורה ומקלש ואספת דגה ומירשף ויצהרה: ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמר לך פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים

ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין. וחי רצון מלפניו יי א-להי וא-להי אבותי, שתשביבני לשלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותן חלקי בתורתך, ותרגילני לדבר מצוה ואל תרגילני לדבר עברה. ואל תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון ולא לידי בוז. וישלש בי יצר הטוב ואל ישלש בי יצר הרע. ותצילני מוצר הרע ומחולאים רעים ואל יבחיילוני חלומות רעים ותרהורים רעים ותחא מטתי שלמה לפניך והאר עיני בן אישון המות.

ברוך אתה יי המאיר לעולם בלז בכבודו.
שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:
(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

קריאת שמע שעל המיטרה
לשם יהוה קדש ברוך הוא ושיבתימה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחימו, ויהי רצון מלפניו יי א-להי וא-להי אבותי, שתשביבני לשלום ותעמידני לחיים טובים ולשלום ותן חלקי בתורתך, ותרגילני לדבר מצוה ואל תרגילני לדבר עברה. ואל תביאני לידי חטא ולא לידי נסיון ולא לידי בוז. וישלש בי יצר הטוב ואל ישלש בי יצר הרע. ותצילני מוצר הרע ומחולאים רעים ואל יבחיילוני חלומות רעים ותרהורים רעים ותחא מטתי שלמה לפניך והאר עיני בן אישון המות.

רבונו של עולם רחיני מוחל וסולח כל מי שהקעים והקניט אותי או שתא כנני. בין כגופי בין בממוני בין כבודי בין בכל אשר לי. בין כאנס בין כרצון בין בשונג בין כמזיד בין כדבור בין כמעשה. בין כגלגול זה בין כגלגול אחר לכל בר ישראל ולא יענש שום אדם בסמתי. וחי רצון מלפניו יי א-להי וא-להי אבותי שלא אקטא עוד. ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אכל לא על ידי ושורין וחולאים רעים: וחי רצון ואמרי פי והיוני לבי לפניך, יי צורי ואלי:

קבלו את תפלתה. אף גם אז לא חדלה אמו להתפלל לה ולשאף שיהיה צדיק וחכם.

מה עשתה? כבר בימיו הראשונים לקחה האם הצדקנית את תינוקה הרך בתוך עריסה קטנה, והציבה את העריסה בבית המדרש, במקום שלומדים תורה, כדי שאזניו הקטנות תקלטנה צלילים של קדשה וחכמה, דברי תורה ודעת. חשוב היה לה שכבר מראשית ימיו יגדל באוירה של תורה. ואכן, חלפו שנים, רבי יהושע בן חנניה גדל, והיה לאחד מחשובי התנאים שבדור! הכל בזכות אמו הצדקת, שדאגה שיתקרב לתורה עוד כשהוא תינוק רך.

גם אנחנו, ילדים, נוכל להתרגל כבר מעכשו להתקרב לתורה ולקדשה. אלו הם החיים הטובים ביותר שאנחנו יכולים לאחל לעצמנו!

ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים. אל מלך נאמן, שמע ישראל...

המיוחד שבכל אחד מהם, אמר על רבי יהושע: "אשרי יולדתו!" - כמה מאשרת היא האם! אשריה שזכתה לבן שכזה: קליל המעלות, מלא מדות טובות, עם חכמה נדירה, הנושא חן בעיני כל רואיו!

ואכן, לא סתם זכתה אמו לכהן גדול היה חלקה בחכמתו וצדקותו של בנה. משאלת לב אחת היתה לה כל ימיה - לזכות לבן צדיק וחכם. תמיד התפללה לה שיתן לה בן חכם, שיזכה לגדל בתורה וביראת שמים. האשה הצדקנית לא הסתפקה רק בתפלותיה. יום יום היתה הולכת לבתי מדרשות, לרבנים ולצדיקים, ובקשה מכלם בקשה אחת: שיתפללו עליה שתזכה לבן תלמיד חכם.

ואמנם, בקשתה של אותה אשה הסודה מצאה חן בעיני החכמים, והם הרבו להתפלל לה שימלא את בקשתה. שמע ה' את התפלות, ונעתר לה: בבית חנניה נולד בן. כבר מיום הולדתו נראו פניו ועיניו של התינוק מאירות ופקחות, והאם הרגשה שבשמים

אדוע אמות של תורה

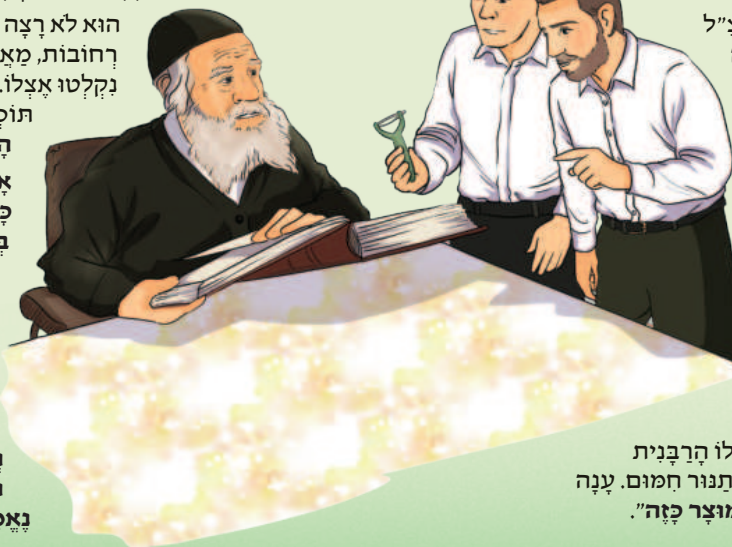
ליום שני

לילה טוב, ילדים אהובים! כשאנו פוגשים מישהו שידע ומבין דברים, ובקי בכל מיני תחומים - כמו מדעים, רפואה, חשבון, היסטוריה וכדומה, אנו מעריכים את הידע שלו. כשאנו רואים תלמיד חכם שאין לו ידיעה בחכמות חל כלל, אלא רק בתורה הקדושה, האם אנו מעריכים אותו יותר? בואו ונשמע ספור:

לא היו לו לרבי חיים קניבסקי יצי"ל בעולמו אלא ארבע אמות של תורה בלבד. כל עניני העולם הזה לא תפסו אצלו מקום כלל, באפן בלתי רגיל, כבר מצעירותו. את ראשו היה מנצל רק עבור התורה! את רחובות העיר בני ברק, למשל, לא הפיר ולא ידע את שמותיהם.

שנה אחת שאלה אותו הרבנית אם היא יכולה לקנות תנור חדש בתשעת הימים לאחר שהתקלקל התנור הישן.

שאל רבי חיים: "לשם מה יש צורך בתנור בימי הקיץ?" הסבירה לו הרבנית שהתכננה לתנור שאופים בו ולא לתנור חמום. ענה הצדיק: "כלל לא ידעתי שיש לנו מוצר כזה".

פעם שאלו את רבי חיים אם מתר להשתמש במקלף ירקות ביום טוב, והשיב להם: "איני יודע מהו מקלף". הרבנית נסתה להסביר לו, אף ללא הועיל. גם כשהביאו את המקלף מהמטבח כדי שיראה בעיניו, אמר: "מעולם לא ראיתי דבר כזה ואיני יודע מהו". כאשר היו מביאים לפניו את ארוחת הצהרים, היה שואל מה מברכים על כל דבר, ולאחר מכן היה שואל איזו ברכה אחרונה צריך לברך, אף שכבר אכל מאכלים אלו מאות פעמים! בשבת היו מניחים לו בצלחת מכל הסלטים והוא היה אוכל מכלם ביחד, מבלי להבחין מה אוכל.

הוא לא רצה לנצל את הראש כדי לזכר שמות של רחובות, מאכלים ומכשירי חשמל, ולכן אלו לא נקלטו אצלו. הוא העדיף במקום זה לזכר משנה, תוספות, פסוק בנ"ה. כל המשגים שלו היו רק של תורה!

אנו משקיעים כל כך הרבה במאכל כזה או אחר, במכשיר מסים או אפילו בשננון שמות של רחובות העיר. נשתדל גם אנחנו להשקיע יותר את ראשנו ולבנו בדברי תורה, ולא בדברים בטלים שאין בהם תועלת. כי אין דבר ראוי יותר להשקיע בו את כחנו, מלבד התורה הקדושה!

ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים. אל מלך נאמן, שמע ישראל...

יברכה יי וישמרה:

יאר יי פניו אליה ויחנה:

ישא יי פניו אליה וישם לה שוים:

ישב בסתר עריו, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר חוות: באבתו יסוף לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד ריגה, מחץ יעוף יומם: מדבר באפס יחלה, מקטב ישור צהרים: יפא מצודה אלה ורבה מימניה, אליה לא יגש: רק בעיניה תביט, ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי מחס:

לדרתם ונתנו על ציצת הכנה פתיל תכלית: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (חזור ואומר) יי א-להיכם אמת.

יעצו חסידים בכבוד, ירגנו על משכבותם: רוממות א-ל בנרונם, וחרב פיפיות בידם:

הנה משתו של שלמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: בלם אחו חרב מלמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (יחזור מפסוק "הנה משתו" שלוש פעמים)

והשתחיתם להם: (בלחש) וחרה (דעצור) אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והארמה לא תתן את יבוליה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: (עך כאן בלחש) ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם דבר בם בשבת בביתך ובכלתך בדרך ובשבתך ובקומך: ובתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען ירבו ימיכם וימי בניכם על הארמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם בימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם

הציע השמש. הרי חבל על כל דקה של תורה! אולם ה'בן איש חי' עצר בעדו: "אין לגרם צער ליתום ואלמנה!" פסק, וקם ממקומו לשמע את דבריה של האמללה.

ה'בן איש חי' ידע שכל דקה של תורה חשובה כל כך ומחזיקה ומקימת את העולם! אולם הוא ידע שהתורה מצוה אותנו להזהר שלא לצער יתום ואלמנה. אין הכוונה רק לא לפגוע בהם, אלא אפילו לעצור שיעור תורה שלם של תלמידי חכמים גדולים כדי לשמע את צרתם ולעזור להם! לא לתת להם להשאר בצרתם לבד, גם לא לדקה אחת!

נשתדל גם אנחנו ללכת בדרך טובה זו, ויהי רצון שנוזכה שירבו שמחות בעם ישראל, ולא יהיו יתומים ואלמנות חלילה.

ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים. אל מלך נאמן, שמע ישראל...

יום אחד, במהלך למודם, נשמע לפתע קול בכי מן הפתח. שמש בית המדרש נגש אל הדלת כדי לבדוק מה ארע, וראה כי אשה אלמנה מבקשת לדבר עם הרב ולשאל לעצתו. "האם תוכלי להגיע אחרי השעור?"

הזעיק בעבורם את טובי הרופאים והזיל ממון רב כדי לרפא תרופות יקרות, וכך נותר חסר כל. בצר לו, נסע לורשה, העיר הגדולה, לחפש שם מקור פרנסה. במשך כמה שבועות התאכסן במלון שהיה רגיל להתארח בו בימים שהיה בעל ממון ונכסים, וחשבון התשלום הגיע לסף עשרים וחמשה רובלים. מבהל הביט רבי בונם בדרך החשבון. מנין ישלם? אין בכיסו פרוטה! הוא פחד שיגרם חלול ה' גדול אם יראו תלמיד חכם כמוהו שאינו משלם. נעמד רבי בונם בתפלה, שפך דמעות כמים, ובקש מה' שישלח לו את הישועה. תוך כדי תפלתו, נכנס אל החדר המשרת, וברר מה להגיש לאורח לסעודה: תרנגול הדו או אגוז. אך שמע רבי בונם

אין כחנו - אלא בפה!

ליום רביעי

לילה טוב ילדים צדיקים! על עם ישראל נאמר: "אין כחו אלא בפיו". למה הכוונה? שבכח הדבור, בכח התפלה שלנו, אנו יכולים לפעל הרבה. בואו ונשמע ספור:

אחרי יום הכפורים, היו אנשים רבים באים אל רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל לשאל אותו מה נחתם עליהם לשנה הקרובה. פעם נכנס אליו רבי שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל. הרבי מלובלין הביט בו לרגע, נאנח ואמר: "נגזר עליך ביום כפור לאבד בשנה זו את כל כספה, ולהשאר חסר כל".

ואכן, כך היה. באותה שנה חלו אשתו וילדיו של רבי בונם. הוא

בשבתות ובימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח בעמוד 2) - לא אומרים וידוי.

אבא יי א-להינו וא-להי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואם תתעלם מלכנו מתחנונו. שאין אנחנו עוי פנים וקשה ערף לומר לפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אלהינו ולא טאנו. אכל חטאנו. עוינו. פשענו. אנהנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בדרנו. גזרנו. דברנו רפי ולשוון הרע. העוינו. וחרשענו. ודנו. המסנו. טפלנו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. בזבנו. כעסנו. לצנו. מרדנו. מרינו דבריו. נאצנו. נאפנו. סרנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צרנו. צערנו אב ואם. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו ותעצנו. וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שונו לנו. ואתה צדיק על כל חבא עלינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו:

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" כולו מיד לילה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, יום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, נדלת

ימינו, תתיר צרותינו. (אב"ג"ת"י)

יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך.

שבענו, טרחנו נושא. (מר"ע ש"י)

יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא נבור, דושי

יחודך, נכבת שמרם. (נב"ד יב"ש)

יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) פרנס טהרם,

רחמי צדקתך, תמיד נמלם. (בט"ר זת"ט)

יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסינו קדוש,

ברב טובך, נהל עזרתך. (חכ"ב ט"ז)

יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) יחיד גאה,

לעמך פנה, זוכרי קדשך. (יב"ט פ"ק)

יום שבת (לקרוא בששי בלילה) שועתנו קבל,

ושמע צעקתנו, יודע מעלומות. (שק"י ז"ת)

(בלחש) ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.

אתה תקום תרחם ציון, כי עת לחננה כי נא מועד:

בדרך אפקייר רוחי, פדיתה אותי יי א-ל אמת:

שמות תשמות רעים אהבים בשמחה יצירו בנו עזו מן שם. ברוך אתה יי, משמח חתן וכלה:

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם, אשר ברא ששון ושמחה, חתן וכלה, גילה רנה דיצה וחדוה, אהבה ואהוה, שלום ורעות, מהרה יי א-להינו ישמע בערי יחודה ובהוצאת ירושלים, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלל, קול מצחלות חתנים מחפשות, ונערים ממשחה נניגנים, ברוך אתה יי, משמח חתן עם הכלה:

והזמון שבוירום ברכת המזון, אומרים סברי מרין (וענינו): לחיים.

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

שבע ברכות

בסעודות חתן וכלה מברכים שבע ברכות לפני מרת מורא פרי הגפן. ומנהג ארץ ישראל לקחת שתי כוסות, אחת לברכת המזון ואחת לברכת תענית, ואחר ששים ומספרך ברכת המזון, אנו מסביר מורא פרי הגפן אלא מתחיל השני לברך על הכוס שבידו "שהחול ברא לכבודו" עד סוף שבע הברכות, ואחר כך מסביר הראשון מורא פרי הגפן ומכוון להוציא את השומעים, ומעמידם.

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם,

שהכל ברא לכבודו:

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם,

יוצר האדם:

ברוך אתה יי, א-להינו מלך העולם,

אשר יצר את האדם בצלמו, בצלם

דמות תבניתו, והתקין לו ממנו בנן

עדי-עד. ברוך אתה יי, יוצר האדם:

שיוש תשיש ותגל עמך קבוצי בני

לתוכה במהרה בשמחה. ברוך אתה יי,

משמח ציון בבניה:

בתפלות, דמעות וזעקה לה' מעמק הלב. אשרינו שזכינו להיות יהודים, שבתפלות יכולים לשנות עולמות! ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים. איל מלך נאמן, שמע ישראל...

את שמות מאכלי העשירים המצעים לעני שפמוהו, התגבר בכיו. לאחר שנגרע, נשמעו לפתע נקישות על הדלת. בפתח עמד שליח ובגידו מכתב מגבירה עשירה, המציעה לרבי בונם לעבד כנגבר - אחראי הכספים בעסקי התווך שלה, ולהשתכר בתמורה ששה רובלים לשבוע. חשב רבי בונם: 'אם נקרע רע גזר דיני, ופתח לי ה' שער פרנסה והצלחה, איני רוצה להיות שכיר שבועי'. הוא הודיע לשליח כי רצונו להכנס כשתף לעסקיה. כשהחזיר השליח את התשובה לגבירה, היא כעסה ולא ענתה דבר.

אולם רבי בונם בטח בה' וידע שהכל לטובה. הוא נותר במלון, הגה בתורה וצפה לישועה. והנה לאחר כמה ימים שוב נקש השליח על הדלת ובפיו בשורה טובה: הגבירה מקבלת את רבי בונם כשתף לעסקיה, ואפלו שגרה לו מעות לכסות את חובותיו. העסק הצליח ורבי בונם הרויח כסף רב והיה שוב לאדם אמיד.

עתה נסע בשנית אל הרבי מלובלין. עוד בעמדו על מפתן חדרו של הרבי, פנה אליו הצדיק ואמר לו: "אכן, נגזר עליך שתפסיד את כל כספך בשנה זו. אבל על בכי, זעקות ודמעות - לא דברנו..."

גם כאשר יש חלילה גזרה קשה, אפשר לבטל אותה

אפלו במחיר הגאולה

ליום המישי

את השליחות כדי שלא לגרם חלישות הדעת לאהרן אחיו. הוא נתנצה רק פשה' הבטיח לו שאהרן ישמח בבלבו! האזין רבי אהרן לדברי היהודי וקבל אותם בהנאה ובהסכמה, ואמר: "מעולם לא נצחני אדם, אלא רק החסיד הזה".

אנו לומדים מכך כמה חמור מעשה שמצער את הזולת, וכמה חשוב להזהר בכבודו של כל יהודי, אפלו במחיר של עכוב הגאולה לכל ישראל! ויהי רצון שזכרה להרבות באהבת חנם כל ימינו.

ועכשו כלם ביחד: יד ימין על העינים ונקבל על מלכות שמים. איל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב ילדים חביבים! אם היינו יכולים להביא את המשיח מיד - ודאי שהיינו עושים את זה בכל מחיר, נכון? בואו ונשמע ספור:

אספת רבנים חשובה עמדה להתחיל. רבי אהרן קוטלר זצ"ל, שחפה לפתיחתה של האספה, ישב וקרא בינתים בספר. והנה הוא קורא מעשה על רבי בונם מפשיסחא זצ"ל, שהעיד על עצמו שהיה בכחו להביא את המשיח כשהיה צעיר. אך הוא לא עסק בזה כיון שחשש לצער את ה'אוהב ישראל' מאפסא זצ"ל, שהיה זקן צדיק הדור. רבי בונם שער שתהיה לו חלישות הדעת מכך ש'בונם הצעיר' הצליח להביא את המשיח, והוא לא.

התפלא רבי אהרן: "כיצד יתכן לעכב גאולה לכלל ישראל בגלל אדם אחד?" כשהתחילה האספה, הביע רבי אהרן את פליאתו בפני הנוכחים. יהודי פשוט, שהיה במקום, ענה: "יש לכך מקור מהתורה. בפרשת שמות ה' צוה על משה ללכת לפרעה כדי לגאל את ישראל, ואלו משה נמנע מלקבל

ושמחנו בבנינה, ונברכך עליה בקרשה ובטהרה.

בשבת: קריאת התורה בשבת. בראש חודש: וקרינו לשמח ביום ראש החודש הזה. בראש השנה: וקרינו לשמח ביום השקט הזה.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים. ביום טוב ומועד: ושמחנו ביום: במועדים ובחגים.

ברכה מעין שלוש

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם,

אם אכל מנות ואמר: על המזון ועל הכלכלה

אם שתה יין ואמר: על הגפן ועל פרי הגפן

אם אכל פירות משבעת המינים ואמר: על העץ ועל פרי העץ

ועל תנובת השדה, ועל ארץ חמדה, טובה ורחבה, שרצית

והנחתה לאבותינו, לאבות מפורים, ולשבע מטובה.

רחם יי אלהינו:

(א) עלינו,

(ב) ועל ישראל עמך,

(ג) ועל ירושלים עירך,

(ד) ועל הר ציון משכן כבודך,

(ה) ועל מזבחך

(ו) ועל היכלך,

ובנה ירושלים עיר הקדש, במהרה בימינו, והעלנו לתוכה,

תפילת הדרך

הוצא לדרך, ושווה בנסיעתו מחוץ לעיר שעה וחמישי (72 דקות) אומר תפילה זו בשם ומלכות, אך אם שהה בנסיעתו מחוץ לעיר פחות מכך לא יברך בשם ומלכות. ברכה זו מברך לאחר שיצא מהעיר.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו וא-להי אבותינו, שתוליכנו לשלום, ותצדיקנו לשלום, ותדריכנו לשלום, ותגיענו למחוז חפצנו לשלום, (אם חוזר בו ביום מוסיף: ותחזירנו לשלום), ותצילנו מכף גל-אויב ואורב בדרך, ותשלח ברכה במעשי דינו, ותתננו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל-רואינו, ותשמע קול תחנונינו. בי א-ל שומע תפלה ותחנון אתה. ברוך אתה יי שומע תפלה:

אֶלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת פִּינְחָס

כ"ז, אֶלּוּל ע"ה

אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא בַלְמוּד הַתּוֹרָה

בַּעַת שֶׁהָיָה הָרָה"ק הַשָּׂר שְׁלוֹם מִבְּעֵלְזָא זי"ע א טְרוּד וְעִסוּק בְּבִנְיַן בֵּית הַכְּנֶסֶת, בָּא לְבַקְרוֹ אֶחָיו הָרַב רַבִּי לִיבִישׁ. כְּשֶׁרָאָה אֶת אֶחָיו עוֹבֵד בַּעֲצָמוֹ בַּחֲמֹר וּבִלְבָּנִים, לֹא מֵצָא הַדָּבָר חֵן בְּעֵינָיו וְהוֹכִיחוֹ עַל כֵּן, הִלָּא חו"ל אֲמָרוּ כִּיּוֹן שְׁנֵתִמְנָה אָדָם פְּרָנָס עַל הַצְבוּר אֲסוּר בַּעֲשִׂית מְלָאכָה בְּפָנֵי שְׁלִשָּׁה, מִדּוּעַ אִם כֵּן אֵתָּה עוֹבֵר עַל דְּבָרֵי חו"ל.

הַשִּׁיב לוֹ מִהֲר"ש: אֶחָי יִקְרִי, יָדוּעַ תִּדַּע כִּי בִהְיוֹתִי עוֹד בְּסָקָאֵהָל הָיוּ לִי שְׁנֵי חֲבָרִים מְבַהֲקִים אֲשֶׁר לְמַדְנוּ בִּיחֵד, וְגִלּוֹ לִי מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁאִם הָאָדָם לֹא יִנּוּם וְלֹא יִישָׁן אֶלֶף לֵילוֹת כְּסֻדְרָם וְיִהְיֶה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה יִכּוֹל הוּא לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּית. גִּמְרָנוּ בִּינֵינוּ לְהִיּוֹת נַעֲרִים בְּלִילוֹת וְלַעֲסֵק בַּתּוֹרָה ה'. חֲבֵר אֶחָד נִפְרַד מֵאֲתָנוּ אַחֲרֵי שֶׁעָבְרוּ כְּמָה מֵאוֹת לֵילוֹת הַשָּׁנָה נִפְרַד מִמֶּנִּי אַחֲרֵי שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת לֵילוֹת כִּי כָּשֶׁל כָּח הַסֶּבֶל מֵרַב הַקִּדְשָׁה וְלֹא יָכּוֹל הָיָה לַעֲמֹד יוֹתֵר וְאֵנִכִּי נִשְׁאֲרָתִי עוֹמֵד עַל מִשְׁמַרְתִּי לְבָדִי.

בְּלִילָה הָאֶלֶף קָמָה רוּחַ גְּדוֹלָה וַחֲזָקָה, מִפְּרֻקַּת הָרִים וּמִשְׁבַּרַת סֻלְעִים, וּשְׁבָרָה אֶת כָּל חִלּוֹנוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ. הַנְּרוֹת כָּבוּ וְהַחֲשֵׁךְ הִשְׁתַּרְרָ בּוֹ. מֵרַב פֶּחַד רְצִיתִי לָלֶכֶת לְבֵיתִי אֲךָ הָרוּחַ עֲצָרָה בַּעֲדִי. מֵרַב צַעַר וְיָגוֹן הִתְחַלֵּיתִי לִבְכוּת לִפְנֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, וּבִרְבַּ עָמַל וְיָגִיעָה בָּאתִי עַד אֲרוֹן הַקִּדְשׁ. פִּתַּחְתִּי אֶת הָאֲרוֹן וְצִעֲקָתִי מִנִּבְכִּי לְבִי לִפְנֵי הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא עַד אֲשֶׁר רַחֵם עָלַי וְהִסְעִרָה שְׂכָכָה.

לְפִתְעָה בָּא אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב וְלִמּוֹד אֶתִּי כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְהִהְלַכָה אַחֲרָיוֹנָה אֲשֶׁר לְמֹד עַמִּי הִיָּתָה הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְאִיךָ אֲמַסֵּר

וְתוֹרָתוֹ אֲמַת וְהוּן בְּדָאִין, וְאִיךָ אִם כֵּן נִמְצָא בְּזִמְנוֹ הַמֵּאָחֵר, בִּימֵי הָאֲרִיז"ל, נִיצוֹץ מִקְרָח שִׁיחֻלֵּק עַל מִשָּׁה שְׂבִימִי, הוּא הָאֲרִיז"ל, כִּיּוֹן שֶׁכָּבֵר נִזְכָּר בְּש"ס תְּשׁוּבַת חֲרָטָתוֹ וְגַם וְדִיּוֹם. וְהַצִּיעַ אֶת דְּבָרֵי הָרַב חִיד"א ז"ל וְקוּשִׁיתוֹ עֲלֵיהֶם לִפְנֵי הָרָה"ק מִהוּסִיאָטִין. וְהַשִּׁיבּוּ כָּרָגַע בְּלִשׁוֹן קִדְשׁוֹ: שְׁמַעְתִּי מִחוֹתָנִי זְמִנִּי, הָרָה"ק רַבִּי אַבְרָהָם יַעֲקֹב מִסַּאֲדִיגּוֹרָא זי"ע, א. שְׁמַעְתִּי מִזְכָּנִי, אֲבִיו הָרָה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְרוֹזִין זי"ע, א. שְׁדָקֶד בְּלִשׁוֹן הַגְּמָרָא שֶׁהֵם אוֹמְרִים 'וְהוּן בְּדָאִין', וְהוּא לֵהֵם לְמִימַר 'וְאִנְחֵנוּ בְּדָאִין'. אֲלֹא שֶׁבִּזְמַן מַעֲדָה הַגְּמָרָא שֶׁהֵם שִׁקְרָנִים, וְאִם כִּי הֵם אֲכָן אוֹמְרִים 'מִשָּׁה אֲמַת וְתוֹרָתוֹ אֲמַת' עִם כָּל זֹאת הֵם כָּלֵל אֵינֶם אוֹחֲזִים בָּהֶן.

וְלָכֵן רָאִינוּ בְּכָל דּוֹר כְּמָה מִיָּי קֶרֶחַ שְׁחוּלָקִים עַל מִשָּׁה שְׂבִדוֹרָם וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ שָׂרְבוּ מִרְעָה אֶל רַעָה יֵצְאוּ לְכַפֵּר בַּתּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְאֶפְלוּ לְכַפֵּר בְּעֶקֶר ח", ד' הַטּוֹב יִגְדֵר פְּרָצוֹת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיּוֹת וּבִגְשָׁמִיּוֹת וְיִתֵּן בְּלִבָּנוּ לְשׁוֹב אֵלָיו בְּאֲמַת וּבְתַמִּים (קְבוּצַת כְּתָבִי אֲגִידָה עִמּוּד קִנָּה).

◆◆◆

עַל הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר כו יא): 'וּבְנֵי קֶרֶחַ לֹא מָתוּ', הִבִּיא הָרָה"ק רַבִּי צְבִי אֶלְמִלֵּךְ מְדִינַת זי"ע א בְּסִפְרוֹ 'אֲגָרָא דְכָלָה', בְּשֵׁם רַבּוֹ הָרָה"ק רַבִּי מִנְחֵם מִנְדֵּל מְרִימִינוֹב זי"ע, א: 'שְׁמַעְתִּי מֵאֵת כְּבוֹד אֲדָמוֹ"ר הָרַב הַקְּדוֹשׁ מִהֲרַמ"מ צוֹק"ל, רְמֹז הַפְּסוּק 'וּבְנֵי קֶרֶחַ לֹא מָתוּ'. הֵגֵם כִּי קֶרֶחַ בַּעַל הַמַּחֲלָקֶת מַת, עִם כָּל זֹאת 'בְּנֵי קֶרֶחַ' תִּלְמִידֵי בַּעַל הַמַּחֲלָקֶת 'לֹא מָתוּ', כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יֵשׁ נִגּוּד מִבְּעַלִּי הַמַּחֲלָקֶת עַל הַצִּדִּיקִים וְהַהוֹלָכִים בָּתָם, וְנ"ל דִּנְפָקָא מִנָּה לְמַבְעֵי רַחֲמֵי.

(סִפְר סְפִיר וִיהִלּוּם - לַהֲרַב הַגָּאוֹן רַבִּי מִנְחֵם מִנְדֵּל פּוֹמֶרֶנֶץ שְׁלִיט"א)

אֶת הַמְּלָאכָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה בִּיד אִישׁ אַחֵר. וְסִיָּם מִהֲר"ש אֶת דְּבָרָיו: הָאֲמֵן לִי, אֶחָי יִקְרִי, כִּי לֹא הָיָה לֹאֵל יְדֵי הִיִּיתִי בּוֹנֵה בַּעֲצָמֵי הַכָּל מִהַמְּסָד וְעַד הַטְּפָחוֹת, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדַע כִּי כָּשֶׁל כָּחִי, אֲךָ מִה שֶׁבְּכָחִי לַעֲשׂוֹת הִנֵּנִי עוֹשֶׂה בַּעֲצָמֵי ('אֲדָמוֹ"רִי בַּעֲלוּזָא' ח"א עִמּוּד קִנָּה).

נִשְׁמַת אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא שְׁנֵתִמְנָה לְפָנֵחָם

עַל הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר כה יא): 'פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִכְהֵן הַשִּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי', מִבִּיא הָרָה"ק ה'אֲבִיר יַעֲקֹב' זי"ע, א. עַל נִשְׁמַת אֵלֵיהֶו הַנְּבִיא שְׁנֵתִמְנָה לְפָנֵחָם, וְאֵלֵיהֶו הוּא שְׁמוּרָה וּמִלְמַד תּוֹרָה, וְזֶה רְמִיזוֹ בְּרָאשֵׁי הַתְּבוּלוֹת: 'בְּקִנְאָתִי' - קִנְיָה נִשְׁמַת אֵלֵיהֶו ת'וֹרָה י'וֹרָה.

בְּנֵי קֶרֶחַ לֹא מָתוּ

הָרָה"ח ר' דּוֹד שְׁוֹאֲגֶר, שֶׁהָיָה מִשְׁמַשׁ בְּקִדְשׁ אֶצֶל הָרָה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִהוּסִיאָטִין זי"ע, א. אֲמַר שֶׁרָאָה בְּסִפְרֵי הָרַב חִיד"א ז"ל, שְׂבִימִי הָאֲרִיז"ל הֵעִז אֶחָד לְהַתְלוֹצֵץ מִמֶּנּוּ בְּפָנָיו, וְהָאֲרִיז"ל הִחְרִישׁ. וְשֶׁאֲלוּהוּ תִּלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים לָמָּה אֵינוֹ מַעֲנִישׁוֹ לְכָבוֹד הַתּוֹרָה וְיִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם וְהַשִּׁיבָם זֶה הַמַּתְלוֹצֵץ יֵשׁ בּוֹ מִנִּיצוּצֵי קֶרֶחַ, וְאִנִּי יֵשׁ בִּי מִנִּיצוּצֵי מִשָּׁה רַבֵּנוּ ע"ה, דְּאִיתְפְּשֻׁטוּתִיָּה בְּכָל דְּרָא וְדָרָא וּבְכָל צָדִיק וְצָדִיק, וְיִכּוֹלֵנִי לְהַבְלִיעוֹ בְּלֵב הָאֲדָמָה כְּמוֹ שֶׁהַבְלִיעַ מִשָּׁה רַבֵּנוּ ע"ה אֶת קֶרֶחַ וְעֵדָתוֹ, אֲלֹא לְפִי שְׂבִימִינוּ כְּבָר הַתְּחִיל עוֹלָם הַתְּקוּן חֵס לִי לְהַבְלִיעַ נִפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל לְשֹׁאֵל תַּחֲתִיתִי.

וְהַקְּשָׁה לוֹ הָאָ אֲמָרִינוּ בְּמִסְכַּת בָּבָא בִּתְרָא (עד.), כָּל תְּלָתִין יוֹמֵי וְכו' וְאֲמָרִי מִשָּׁה אֲמַת

חִידוֹן אֶלְדָּנוֹת - נוּשָׁא פֶּרְסִים מִיָּהוּן שְׁתֵּי נִכְדוּתָיו שֶׁל יַעֲקֹב שְׁמִזְכָּרוֹת בְּפִרְשָׁהּ

פֶּתֶרוֹן הַחִידָה - שְׂבִיעִי שֶׁל פֶּסַח:

ש. אִיזוֹ פֶּסַח מַחֲלֵל פֶּרֶשַׁת הַקְּרִיאָה (בְּשַׁלַּח) יֵשׁ בּוֹ פַּעַמִּים לְשׁוֹן כְּפוּלָה. ת. שְׁתֵּי הַלְשׁוֹנוֹת הַכְּפוּלוֹת הֵן הַמִּלִּים 'הַשִּׁב' עַל הַשִּׁב' עַל רִפְקֵי ד' יִפְקִיד'. בְּפֶסַח (וְרִישׁ פֶּר' בְּשַׁלַּח): 'וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הִשְׁבִּיעַ הַשִּׁב' עַל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פֶּקֶד יִפְקִיד אֲלֵיהֶם אַתְּכֶם מִזֶּה וְהַעֲלִיתֶם אֶת עֲצֻמוֹתֵי מִזֶּה אַתְּכֶם'.

שֵׁם הַזִּזְכָּה בְּסִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מַעֲרִיב בְּהוּצַאת "עוֹז וְהִדְרָה": שְׂבִיעִי שֶׁל פֶּסַח: מִשְׁפַּחַת לוֹבְרַט מְבִית שִׁמְשׁ.

פֶּתֶרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזִּזְכָּה, יִפְרַסְמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים הַפּוֹתֵרִים נִכּוֹנָה יִכְנָסוּ לְהַגְלִילָה אִי"ה עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מַעֲרִיב בְּהוּצַאת "עוֹז וְהִדְרָה". אֶת הַפֶּתֶרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לַיּוֹם שְׁנִי לְמַסְפֵּר פֶּסַח: 077-470-26-81 אוֹ לְמִייל: magdenot@gmail.com

נָא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדִיקָה וְטִלְפוֹן. בְּרָאשׁ הַדָּף לְצִיין "עוֹבֵר חִידוֹן לְנוֹעַר".

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

חברים יקרים!
אנחנו מבקשים *בכל לשון של בקשה...
האיראנים אוספים מידע על מיקומים רגישים בישראל.
בבקשה לא לפרסם שום דבר על הכור בג'ני

הטילים מאיראן שוגרו באמצעות דואר ישראל, ייתכן שלא יגיע

האיש המאובטח ביותר באיראן, מפקד כוחות האוויר והחלל של משמרות המהפכה, אמיר עלי ח'אג'זאדה חוסל

תאחלו לי בהצלחה, יש לי משפט הבוקר...
אני רק מקווה שאינני תיתן לי להגיד אותו!

מדענים כמעט הצליחו לפענח ראש של אשה, ופתאום...
היא שינתה את דעתה

המתפלל על חברו

לזיווג הגון

משה בן שמחה, דניאל בת ציונה
שמואל בן ציונה, גולן בן סוגי שולמית

זרע קודש

מאיר בן עדנה, ניר בן יונה, שרית בת ציונה
פייגה בת סיגלית, ראומה בת רחל חיה

ברכה הצלחה רפואה פרנסה

תמר איטה בת אילה רבקה
אבנר בן מזל, יונה בת דינה
שמעון פרידמן, נהוראי בן מרגלית

תפילה לאחר מזמור תהלים
יהי רצון מלפניך יי אלקינו ואלקי אבותינו שתתמלא
ברחמים עלינו ובזכות מידת טובך וחסדך, ובזכות פרק
התהלים והפסוקים אשר קראנו ובכח שמות הקודש
היוצאים מהם וכשם שענית לאבותינו שהתפללו לפניך
בלב שלם, כך תקשיב לבקשתינו (לפרט הבקשה) ותשמע
קול תחנונינו. אמן כן יהי רצון.

נענה תחילה

הצטרפו עוד היום!!

תרומות להקדשת שמות:
נדרים פלוס "השיבני" קוד 1001085
או בפלא: 052-7656075

ספר תורה הבא - יהיה שלך!

למכירה ספר תורה ספרדי
הנכתב בהידור ובקדושה

מכון הסת"ם המפואר
מומחים בכתיבת ספרי תורה
תפילין | מזוזות | ספרי תורה
בהשגחת ובהמלצת רבנים חשובים

לפרטים: 054-8460355

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"פניחם בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי. לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום."

פניחם בן אלעזר בהיותו נער, צעיר לימים, יושב באוהלה של תורה ועוסק בה יומם ולילה, קם מתוך העדה וחירף נפשו למות על קדושת שמו יתברך בהורגו את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור, זמרי היה גיבור חיל ואילו פנחס היה עוד נער צעיר, ובכל זאת עשה פנחס מעשה נועז ומסר נפשו על קדושת שמו יתברך, לכן זכה ליטול שכרו כבר בעולם הזה, בדין הוא שיטול את שכרו (במדבר רבה כא, א).

כידוע הצד ניקולאי היה עריץ ואכזר, כשאנשים היו רק שומעים את שמו היו מזדעזעים, רעדה אֶחָתָם (תהלים מ, ז), כיון שהיה שוחט וטובח באנשים ללא רחם. לניקולאי היה צבא חזק ומיומן ביותר, והדייקנות שם הייתה מופלאה, כשמסדר הבוקר צריך להיות בשעה שש, פירוש הדבר שבשש בבוקר כולם צריכים לעמוד מוכנים ואסור לאחר אפילו בדקה, פעם אחת, עבר ניקולאי בין החטיבות מיד בשעה שש בבוקר כדי לראות אם כולם התייצבו בזמן, ובאחת המפקדות נדהם לראות שהמפקד בעצמו לא נמצא עדיין שם, כעס ניקולאי וקרא בקול גדול לעבר החיילים: "מי רוצה להיות הקצין?" קם חייל צעיר ונועז ואמר שהוא רוצה להיות הקצין.

הזמינו ניקולאי ונתן לו את תואר הקצינות, על אף שלא היה לו כלל ועיקר תארים ודרגות, והיו מפקדים שעל פניו היו ראויים הרבה יותר ממנו לקבל את התואר הנכסף. לאחר כמה דקות הגיע הקצין הקודם עם הדרגות והתארים, והצר ניקולאי הדיחו מתפקידו לאלתר. אותו חייל צעיר זכה לקבל את הקצינות מפני שהוא היה נועז וקם מתוך העדה, ולא איחר לקחת על עצמו את האחריות, ולכן בדין הוא שיטול את שכרו.

כך גם, להבדיל אומר החפץ חיים, בעם ישראל היו אנשים צדיקים וחשובים שעליהם היה מוטל התפקיד לקום בעוז ולהרוג את זמרי בן סלוא, אך הם איחרו ולא עשו זאת, ואילו פנחס הצעיר קם מתוך העדה ועשה מעשה נועז, ולכן בדין הוא שיטול את שכרו, ויזכה להיות "הקצין" המובחר של ה' יתברך, ויעמוד לפניו לשרתו ולברך בשמו, וְהִיְתָה לוֹ וְלָרְעוּ אַחֲרָיו בְּרִית קְהֵנָה עוֹלָם (במדבר כה, יג).

ומוסר גדול למדנו עד כמה צריכים אנו להיות זריזים ומוסרי נפש, משיח צדקנו קרוב מתמיד להאיר אורו עלינו, ומה שמוטל עלינו הוא להזדרז ולהכין את עצמנו בתורה ובמצוות ובמעשים טובים כדי שנוכל לעמוד לפניו ולהיות מהקצינים הבחירים בפמלייתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. יהי רצון שנוכה לראות בקרוב בגאולת ישראל השלימה, אמן.

סבת שלום ולמבורק!

ילדה החזיקה שני תפוחים בידה. אמא שלה ביקשה ממנה לתת לה את אחד התפוחים בחיור.
הילדה נגסה תפוח אחד ואחר כך נגסה בתפוח השני.
האמא הרגישה שהחירף שלה קפא וניסתה לא להראות לה את אכזבתה מתגובת הילדה שלה.

אז הגישה לה הילדה את אחד התפוחים ואמרה:
קחי, אמא, זה מחור יותר מהשני.

שנצליח לדון את האחר לכך זכות תמיד, ולא לשפוט לרעה, לפחות לא מיד...

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

בדנמרק, במפקדה הגרמנית, תופס המפקד הגרמני את דוד בונים ורובי מחפשים את התוכנית להשמדת היהודים. דוד בונים זורק עליו חבילה של אבקת שריפה. המפקד נופל ודוד בונים עם רובי בורחים מהמקום.

